

XIII. évfolyam
2016. 1. szám
450 Ft
EUR 2,50

HIT – MAGYARSÁG – ÉRTÉK

Szent Kereszt

ÖKUMENIKUS MAGAZIN

Hölvényi György

Szent Teréz anya

Károlyi András

Napoleon Boulevard

*A modernkori
keresztényüldözés*

*Történelmi Szent Lázár Katonai
és Ispótylós Lovagrend*

*„Szeressünk úgy,
ahogyan Isten szeret,
segítsünk,
ahogyan Ő segít...”*

*Hitem központi
alakja Jézus
Krisztus sorsa*

*Rengeteg értéket
hoztunk létre*

 MÁRIA ÚT
UNESCO Szellemi Kulturális Örökség

Vincze Lilla

**Zenében élem meg
a hitemet**

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSEPÍTÉSBEN VERITAS-LAKÁSOK 2016-BAN

A lakások kedvezményes 5-8 %-os kamatozású hitellel és 30%-os önrésszel megvásárolhatók!

A XIII. kerületben köztisztviselők részére előleg befizetése nélkül!

XIV. kerület Zászlós utca 34.

Tervezett átadási-határidő: 2017. december

8 lakásos társasházban

74nm és 67 nm-es lakások eladók

Garázsok: 3.000.000 Ft/db, Tárolók: 240.000 Ft/nm

XIII. kerület Petneházy utca 66/c.

Beköltözés:
2016

20 lakásos, liftes társasházban

60 nm, 66 nm, 80 nm és 103 nm-es lakások eladók

Garázsok: 2.500.000 Ft/db, Tárolók: 200.000 Ft/nm

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet: **IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.**

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30

☎ 383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

VÁSÁROLUNK TELKEKET, HÁZAKAT KÉSZPÉNZÉRT!

Fogászati szakrendelés

Dr. Király Gábor

fogszakorvos

Budapest, XIII. Pannónia u. 5.

(Vízszínház mögött)

- ❖ *Felnőtt- és gyermekfogászat*
- ❖ *Fényre kötő fogszínű tömések*
- ❖ *Porcelán koronák, hidak*
- ❖ *Esztétikus fogpótlások minden fajtája*
- ❖ *Ultrahangos fogkő-eltávolítás*
- ❖ *Szűrővizsgálat, szaktanácsadás*
- ❖ *Különféle implantátumok*

Rendelési idő előzetes bejelentkezés alapján:

Telefon: 06 30 2660850

email: dr.kiraly.gabor@fogtudomany.hu

www.fogtudomany.hu

Teljes körű szolgáltatás

rövid határidővel, kedvező áron
Jelentkezzen be hozzánk egy átfogó
Ingyenes vizsgálatra és tanácsadásra!

Szent Gellért Lelkigyakorlatos Ház Programja 2016

- Október 28-30: Házas Hétvége Lelkiségi Mozgalom lelkigyakorlata;
 November 04-06: Zugligeti Szent Család Közösség lelkigyakorlata;
 November 07-10: Ft. Kovács Cs. Albert atya lelkigyakorlata;
 November 08-10: KPSZTI továbbképzés;
 November 11-13: Házas Hétvége Lelkiségi Mozgalom lelkigyakorlata;
 November 14-18: MKPK Püspöki Kar lelkigyakorlata;
 November 18-20: Nemzetközi Emmanuel Közösség lelkigyakorlata;
 November 24-27: KASZ lelkigyakorlat;
 December 08-11: Templomos Lovagrend lelkigyakorlata;
 December 01-04: Ft. Dr. Gál Péter atya lelkigyakorlata;
 December 09-11: ADVENTI lelkigyakorlat - Ft. Dr. Osztie Zoltán atya;
 December 15-18: Ft. Ocsvai Grácián ferences atya lelkigyakorlata;
 December 30-01: Fiatal Családok Közösség lelkigyakorlata
 Ft. Dr. Osztie Zoltán atyával

**Konferenciák, továbbképzések lebonyolítását is vállaljuk!
 Várjuk családok, diák- és kiránduló csoportok jelentkezését is!**

Cím: 2016 Leányfalu, Móricz Zs. u. 141.

Telefon: (+36) 26/383-212, (+36) 30/466-0749

Fax: (+36) 26/383-302

E-mail: szentgellertthaz@katolikus.hu

Kapcsolat: (06)-30-466-0749

Irgalom és üdvösség

Jézus a következő példabeszédet mondta: „Volt egy gazdag ember. Bitorba és patyalatba tiltakodott, és mindennap dúsan lakmározott. Volt egy Lázár nevű koldus is, ez ott fektett a kapuja előtt, tele fekély-lyel. Szívesen jölködt volna az ételmaradékból, ami a gazdag ember asztaláról lehullott, de abból sem adtak neki. Csak a kuttyák jöttek, és nyalogatták a sebeit. Meghalt a koldus, és az angyalok Ábrahám kebelére vitték. A gazdag is meghalt, és eltemették. A pokolban, amikor nagy kínjai közt feltekintett, meglátta messziről Ábrahámot és a keblén Lázárt. Felkiáltott: Átyám, Ábrahám! Kényjűlj rajtam! Küldd el Lázárt, hogy ujjá heggyé vízbe mártva hűsítse nyelvémet. Iszonyúan gyöttrődöm ezekben a lán-
gokban...” (Lk 16,19-31)

A Bibliában nagyon sok olyan csodálatos történet és példabeszéd van, amelyek Isten szeretetéről, gondviseléséről és az Ő irgalmáról szólnak. Főleg igaz ez az újszövetségi evangéliumokra, amelyekben Jézus személyén keresztül megismerhetjük azt az Istent, aki mindig szeretettel fordul felénk. Isten azért tárja fel előttünk önmagát, közli velünk üzenetét, hogy az Ő megismerése által törekedjünk az üdvösségre – ez a kinyilatkoztatás szándéka. A Szentírás üzenete nem egyes kiválasztott személyeknek vagy népek szól, hanem minden embernek. A Szentírás üdvözítő szavának ismerete szükséges az örök élet-
re, ill. az üdvösségre jutáshoz, amely nem csak elméleti ismeretet jelent, hanem a megismert igazság szerinti életet is megköveteli. Isten nem változtatja meg tervét, és nem szegi meg ígérteit. Jézus Krisztus keresztváltásával örökre kiengesztelődött az emberiséggel, elfogadván az Ő áldozatát a mi üdvösségünk érdekében. Isten titkai, szándékai egy magasabb rendű igazságot rejtene. Ő mindent megtesz az emberek megváltása és üdvözítése érdekében. Csakis az ember az oka, a maga önzése, ha nem érti meg ezeket a szándékokat, pedig az Úr szenvedése és halála egyértelműen jelzik számára, hogy Isten irgalma végtelen, és nem ismer korlátokat a szeretetben. A gazdag emberről és a szegény Lázárról szóló példabeszéd is erre világít rá, megmutatta az üdvösség útját, de a gazdag ezt nem ismerte fel. Olvassuk naponta a Szentírást, mert ezekből a történetekből vizsgálatást és reményt kaphatunk, felfedezhetjük az üdvösségre vezető igazságot, mert azok valóban Isten üzenetét, útmutatását közvetítik számunkra.

Szentkereszt István

Üdvözlettel: a főszerkesztő

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax: **221-1524**,
mob: **06-70-244-0240**

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Alapító–Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

A szerkesztőség tagjai:

Balázs Lilla, Frigyesy Ágnes,
dr. Kis Boáz, dr. Bakos Batu,
Kubányi Andrea, Németh Andrea,
Papp Nóra, Pálffy Mária, Somogyi György,
Szilágyi Ferenc

Címlapfotó:
Juhász Melinda

A lapot kiadja:

Veritas az Elcsétekért Alapítvány
1142 Budapest, Erzsébet királyné útja 86.
Tel: 383-0983, fax: 383-0984

A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapesten)
Lapker Rt. (vidéken)
ISSN 1589-617X

Nyomda:

Premier Nyomda Kft.
Cím: 1117 Budapest, Budafoki út 64.
Telefon: +36-1 481 9515
E-mail: info@premiernyomda.hu

T a r t a l o m

Euakrisztia 1. rész.....	4. old.
Az irgalmasság Szent Éve.....	5. old.
A modernkori keresztényüldözés.....	6-7. old.
„Jönnék, hogy elfoglaljak Európát”.....	8-9. old.
XIII. Leó pápa „Rerum novarum”.....	10-11. old.
Történelmi Szent Lázár Katonái és Ispótyalos Lovagrend.....	12-15. old.

6-7. old.

18-19. old.

Európai Polgár Díjat kapott Kozma atya és Major Balázs.....	16. old.
Eszméltetés az Európai Polgár díj kapcsán.....	16-17. old.
Hitem központi alakja Jézus Krisztus sorsa.....	18-19. old.
Poszter.....	20-21. old.
Zenében élem meg a hitemet.....	22-23. old.

Református hírek.....	24-25. old.
Székelek és hajdúk közös főhajtása.....	26-27. old.
Jó, hogy bejöttél!.....	27. old.
Papp Lajos szívbész kapta idén a Tőkés-díjat.....	28. old.
Mária Út UNESCO Szellemi Kulturális Örökség.....	29. old.
Görög Katolikus hírek.....	30. old.

22-23. old.

32-33. old.

Teréz anya szentté avatása.....	31. old.
Emlékezzünk.....	32-33. old.
„Légy vidám és tedd a jót!”.....	34. old.
Jézushoz vezetni a kisgyermeket.....	35. old.
Pünkösdi búcsú.....	36-37. old.
Az elfeledett oltárkép.....	38. old.
Felhívás a világ magyarjaihoz!.....	38. old.

Eukarisztia

Az Eukarisztia a keresztény élet forrása és tetőpontja 1. rész

Isten kegyelméből a 2020-as év – országunk számára – a kegyelmek kiadásának éve lesz, az Eukarisztikus Világkongresszus megrendezése által. Erre a csodálatos eseményre fel kell készülni, lelkünket rá kell hangolni: mindenkinek személy szerint.

A hangversenyre készülő sokat gyakorol és hangszerét is kellőn felhangolja, hogy elkerülje a fals hangokat. Nekünk is ezt kell tennünk: 1. sokat gyakorolni, 2. lelkünket felhangolni. Kezdjünk hozzá!

Aquinói Szent Tamás csodálatos szép himnusza így szól az Eukarisztiáról:

„O salutaris hostia, quae caeli pandis ostium; Bella primum hostilia, da robur fer auxilium.” Ő üdvösséges áldozat, ki eget nyitasz néped előtt: Ellenség hoz reánk hadat, küldj segítséget, adj erőt!

Míg a többi szentségben csak kegyelmével van jelen Jézus, az Eukarisztiában testi-lelki valóságában – szomatikusan – is megjelenik. Ebben a szentségben Jézus szent testével és vérével táplálkozunk és erősítjük magunkat. Az eukarisztikus jelenlét a szentmisében jön létre: Isten és ember közös műve, a felszentelt személyek által.

Az Eukarisztia hittitok, misztérium: ésszel föl nem érhető és ki nem meríthető valóság. Emléklakoma – memória –, amelyen Jézus tanítványai ugyanazt tették, amit Ő tett és a paruziájáról mondott ígéretét is felelevenítették. A lakomán Krisztus a vendéglátó. A szentmise Isten új népének új áldozata. Szent Pál korinthusi leveleinek lényege: ha Jézus önmagát áldozza fel a Golgotán, akkor nemcsak titokzatos testének tagjaiban van jelen, hanem az áldozat tárgyát jelképező kenyérben és borban is.

A közös imádkozásban és az Ige liturgiájában is találkozunk Jézussal. „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok köztük”, mondta. Ezért tanítja a II. Vatikáni Zsinat, hogy Jézus nemcsak a szentmise áldozati cselekményétől kezdve, hanem már az Ige liturgiájában is valósággal együtt van az összegyűltekkal.

A szentmise-áldozat fő bemutatója: Jézus. Őt képviseli a miséző pap. Az Eukarisztia teológiáját nyomon követhetjük: az Ap. Csel-ben, a Korinthusi levelekben és

általában, Aranyszájú Szent Jánosnál, Jeruzsálemi Szent Cirillnél és Damaszkuszi Szent Jánosnál, valamint a nyugati atyáknál is.

Az Eukarisztia és a nem-katolikus keresztények, a különvált testvéreink:

a.) velünk együtt vallják az Eukarisztiának kultikus lakomajellegét és szentségi voltát;

b.) áldozati voltát azonban a protestánsok általában tagadják;

c.) Luther vallja a szomatikus jelenlétet, de csak a vétel pillanatára korlátozza. A kálvinisták és a zwingliánusok tagadják a szomatikus jelenlétet, hasonlóképpen az anglikánok nagyobb része;

d.) a keleti ortodoxok mindenben azt tartják, amit a katolikusok.

Egy gőgös ember nem akarta elhinni, hogy Jézus jelen van a hófehér ostyában. Az egyik nap találkozott Szent Antallal. Alighogy meglátta a szentet gúnyosan és szemtelennül fölkiáltott:

– Na, te szent ember, még mindig hiszed, hogy Jézus jelen van a kenyér színében? Hahaha, hogy lehet ilyesmit elhinni? Én csak akkor hiszem el, ha majd a számaram letérel az Oltárszentség előtt.

Ilyen durva és istenkáromló szavakat vágott Antal fejéhez. Két nap múlva éppen számarán lovagolt hitetlen emberünk, amikor Szent Antal is arra ment – beteghez vitte az Úr testét. A hitetlen ember csak vigyorgott. Amikor a szent közelébe ért, a számar hirtelen megállt. Első két lábát behajlítva térdre ereszkedett, gazdája lepotyintant és az út porába tenyerelt. A számar tisztelettel meghajította fejét az Oltárszentség előtt. Amikor ezt gazdája meglátta, egész testében reszketni kezdett és szörnyen elszégyellte magát. Hiszen ez az oktan állat azt tette meg, amire ő, az „értelmes ember” nem volt képes. Fölugrott és a szent után futott.

Mikor utolérte, letérdelt és mélyen meghajította fejét a szentségi Jézus előtt. Így történt meg, hogy egy értelmetlen számar tanítója lett büszke és hitetlen gazdájának.

Pálffy Mária

Foto: Szilvási Kivánné Marika

Az Irgalmasság Szent Éve

Részlet Ferenc pápa szentbeszédéből: „*Kedves testvéreim, gyakran elgondolkodtam azon, az egyház hogyan lenne képes nyilvánvalóbbá tenni a küldetését, az irgalmasságról való tanúságtételt. Olyan út ez, amely a lelki megtéréssel kezdődik; és be kell járnunk ezt az utat. Ezért úgy döntöttem, hogy rendkívüli szentévet hirdetek meg, amelynek középpontjában Isten irgalmassága áll. Ez az irgalmasság szentéve lesz. Az Úr szavának fényénél akarjuk megélni ezt: „Legyetek irgalmasok, mint a ti Atyátok” (vö. Lk 6,36). Ez különösen a gyóntatókra!!! Rengeteg irgalmasság!”*

Az irgalmasság testi cselekedetei:

1. Az éhezőknek ételt adni,
2. a szomjazóknak italt adni,
3. a szegényeket ruházni,
4. az utasoknak szállást adni,
5. a betegeket és
6. a börtönben levőket látogatni,
7. a halottakat eltemetni.

Az irgalmasság lelki cselekedetei:

1. a bűnösöket meginteni,
2. a tudatlanokat tanítani,
3. a kételkedőknak jó tanácsot adni,
4. a szomorúakat vigasztalni,
5. a bántalmakat békével tűrni,
6. az élenkünk vétkezőknek megbocsátani,
7. az élőként és haltaként imádkozni.

A Szentírás gyakran beszél a bűnös ember Isten általi büntetéséről. A bűnös ember valójában bűnhődik. Akié megörtözték a bűn elkövetésének felismerése, azokat az fájdalommal tölti el. Ezt a fájdalmat az igazság és a valóság hozza létre az emberben, amely nem Isten büntetése, hanem a bűnnek az egyszerű és egyenes következménye. Azok, akik nem döbbennek rá életükben saját bűneikre, haláluk után

fogják tetteik szörnyűségét átérezni és fájlalni. Ezt nevezzük tisztítótüznek, amikor az ember odaát rádobban arra, hogy mennyi rosszat követett el életében, és ez fájdalommal tölti el, amit nem lehet elkerülni. Vannak olyanok is, akik a gonoszságukban megátalkodotnak halnak meg, és ők a mi hitünk szerint, egy örök-életen át ennek a keservét viselik. Tehát egyik esetben sem Isten büntetéséről van szó, hanem a bűn következményéről.

Az a tény, hogy Isten Jézus Krisztus önként vállalt életáldozata révén megkegyelmez nekünk, a kifejezés erejénél fogva Isten határtalan nagyságát és jóságát bizonyítja. Ezzel szemben, itt a földön, aki irgalmaz az együttérzésből cselekszik, mert szereti a másik embert. A kegyelem és az irgalom kifejezések nagyon hasonló tartalmúak, mégis, amikor az irgalmasságról beszélünk, inkább az együttérzés és a szeretet szempontja kerül előtérbe. Azért használjuk ezeket a kifejezéseket Istennek kapcsolatban, mert beszélni szeretnénk a kimondhatatlan Istenről.

Isten mindenkor együtt érez velünk, fontosak vagyunk neki. Nehéz Istennek kapcsolatban érzelmekről beszélni, mégis jól tudjuk, hogy Ő valódi, forró szeretettel van az ember iránt. Isten aggodó szeretettel, szájalommal tekint az emberre, amikor látja annak sok-sok nyomorúságát. Jól látjuk ezt az Újszövetségben, ahol nagyon gyakran esik szó Isten kegyelméről, jóságáról és irgalmasságáról. Ugyanakkor ezeket a szövegeket vizsgálva azt látjuk, hogy az irgalmasságunk valójában két távlatra van. Isten irgalmaz nekünk, embereknek, de ennek van egy fontos következménye, amit kiemelten hangsúlyoz az Újszövetség, hogy ha Isten hozzánk irgalmas, akkor nekünk is irgalmasnak kell lennünk embertársainkkal. „*Ha én irgalmas voltam hozzád, akkor neked is irgalmasnak kellett volna lenned embertársaddal szemben*” (vö. Mt 18,23-30). Jézus szenvedése, kereszthalála mindent eltereltelez. Isten kész a bűneinket megbocsátani Fiára való tekintettel. Az igazságosság viszont megkövetelte azt, hogy a megbocsátás ne jóvátétel nélkül történjen, hanem legyen ellentételezés. Így valósul meg az igazságosság teljes mértékben, mert minden rosszal szemben áll egy nagyobb jó: Jézus szenvedése, áldozata.

Nézzük például a tékozló fiú történetét az Újszövetségben (Lk 15,11-32). A tékozló fiú miután megbánta bűneit, így szól: „*Atyám vétekem az ég ellen és te ellened! Már nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezek.*” A fiú ezután látja, hogy az apja mérhetetlen szeretettel fogadja vissza őt, mindenféle szemrehányás nélkül, nem szab neki feltételeket, nem mondja neki, hogy többet ne cselekedjen rosszat, mert látja fia őszinte megtérését. Az idősebb fiú magát tartja a jobb gyermeknek, mégis képtelen elfogadni öccsét. A farizeusokhoz hasonlóan ő is csak betartja a törvényeket, de nem érzi át őket.

A történetben szereplő apához hasonlóan, Isten is tárt karokkal várja azokat, akik megbánták bűneiket.

Irántunk való végtelen szeretete és irgalma határtalan, amelyet az emberi elme fel sem fog a maga teljességében. Isten együtt érez velünk, így az ember teljes joggal leteheti bűneinek a terhet már itt a földön egy őszinte megbánásban. Odaát természetesen ugyanígy meg fogjuk tapasztalni ezt az irgalmat. Isten örül annak a jónak, ami bennünk van, ezért amikor hibázunk és bűnt követünk el, még jobban örül, ha a megbánás által ezen már túl vagyunk. Isten legfőbb célja ugyanis az, hogy hozzá hasonló lelkiületben éljünk örökké öbénne. Ezt a hasonlóságot pedig csak úgy érhetjük el, ha embertársainkkal szemben mi is irgalmasak vagyunk. „*Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmat nyerne*” (Mt 5,2). Ez talán a legszebb, legemebribb megfogalmazás az Újszövetségben az irgalomról. A másokkal szemben gyakorolt irgalmas cselekedetek felszabadítják az embert a saját gyengeségeinek terhe alól.

Az irgalom mélyebb, személyesebb, mint a megbocsátás. A megbocsátás esetében nem jut kifejezésre az a személyes kapcsolat, mint az irgalmaság esetében. A megbocsátás Isten nagyságát juttatja kifejezésre, az Ő irgalmassága viszont az együttérzést, a személyes szeretetet – fontos vagyok a számára! Az ősegyház létrejöttét követően szinte azonnal előtérbe került a rászorulókat megsegítése. Az irgalmas lelkiület mindjárt a kereszténység indulásakor gyakorlattá vált. A kölcsönös szeretet, az egymás sorsával, helyzetével való együttérzés már a kezdet kezdetekor alapvetővé vált. A diakónusok kiváltságát követően az egyház első belső intézménye a szeretetszolgálat megszületése volt.

A gondviselés nem lélekletlenül történik, hanem egyenként, személyenként vagyunk fontosak Isten számára, kivétel nélkül minden ember. Ő segíteni és támogatni akar minket, ha hibáztunk együtt érző szeretetből. Valóban elmondhatjuk, hogy a gondviselésnek egyik legszebb eleme az irgalom. A gondviselő Isten irgalmas szívvel és mélységgel, személyre szóló szeretettel tördök velünk. A keresztény ember alapvető kötelessége és tulajdonsága, hogy mások javát szolgálja életének jelentős részében. Segítő szeretetünk soha nem lehet a másik ember számára megalázó. Ragyognia kell róla a forrásnak, a szeretetnek. Így leszünk hasonlóak a gondviselő Istenhez. Nem önmagában a másokon való segítség az irgalmasság, hanem ha ezt könyörölés, együtt érző lélekkel tesszük, vagyis átérzük a másik ember sorsát, fájdalmát, gyöt-rődését, úgy, mintha mi magunk lennénk az ő helyzetében, és úgy segítünk, mintha magunkon segítenénk. Kíváncsi, hogy járja át lelkünket a megtestesült Isten, Jézus Krisztus irgalmas lelkiülete.

Balázs Lilla

Hölvényi György, három gyerekes édesapát egyaránt jól ismerik idehaza és Brüsszelben. 2009 és 2014 között az Európai Parlamentben tanácsos, majd a Kultúrák Közötti Párbeszéd program vezetője; 2009 óta a Schuman Alapítvány főtákará; 2012–2014-ig az Emberi Erőforrások Minisztériuma egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára; 2014 óta európai parlamenti képviselő; 2015 februárjától az EPP Vallásközi Párbeszéd Munkacsoportjának társelnöke.

Mire kell figyelnie egy európai parlamenti képviselőnek, aki az EPP Vallásközi Párbeszéd Munkacsoportjának társelnöke?

Egy európai parlamenti képviselőnek oda kell figyelnie az európai és ezen belül a magyarországi keresztényekre. Ez nem csak hitbéli, hanem kulturális kérdés is, amelynek van gazdasági része is. Az nem lehet, hogy ne foglalkozunk vele. Ez az odafigyelés tágabb értelemben vonatkozik természetesen a közel-keleti régiókban élő keresztényekre is. Tudomásul kell vennünk, hogy a bevándorlók az európaiakról különböző kulturális hagyományokkal érkeznek hozzánk, s ez a tömeges integrációt szinte lehetetlenné teszi. A Közel-Keleten a keresztények vannak a legnehezebb helyzetben, s természetes, hogy a keresztény Európa támogatására számítanak. Az öreg kontinens azonban nemigen érti meg az ott végbemenő folyamatokat. Európából mintha hiányozna a közel-keleti keresztényekkel szemben megnyilvánuló szolidaritás. Mi, magyar keresztények korábban megszoktuk, hogy a hazai egyházat a gazdagabb keresztény államok támogatták – most már nekünk kell segítenünk más keresztényeket. A világ nem tudta maga mögött hagyni a népiértások korszakát a huszadik század elmúltával sem. A létükben fenyegetett szíriai és iraki keresztény közösségek rövi-

A modernkori keresztényüldözés

Beszélgetés Hölvényi György EP képviselővel

desen teljes egészében elpusztulhatnak vagy szétszóródhatnak. A politikai és gazdasági életből való kiszorulásuk pedig véglegesen felboríthatja a történelmi egyensúlyokat a társadalomban, és teljes káoszba sodorhatja az ingatag és konfliktusokkal terhelt Közel-Keletet. Az Európai Néppárt Vallásközi Párbeszéd Munkacsoportjának konferenciáján, az Európai Parlamentben az iraki keresztény vezető, Nicodemus Daoud Sharaf, az Iszlám Állam által két éve elfoglalt Moszul érseke hangsúlyozta: „A keresztények szenvedése nem a háború mellékterméke, hanem egy előrehaladott kísérlet közösségeik eltüntetésére a muszlim többségű társadalmakból.” A 21. században a szemünk előtt zajlik egy újabb népiirtás. A

ködvé, helyben segítünk a fejlődő világban, vagy tömegesen Európa felé veszi az irányt az elszegényedő afrikai népesség, amely már elindult Líbiából. Az Uniónak szembe kell néznie azzal, hogy a migráció hosszú távon meg fogja határozni a fejlődő országokkal fenntartott fejlesztési együttműködés napi-rendjét. A jövőben ezért Európa csak olyan rezsimmel állhat szóba gazdasági

szükséges iszlám szervezetek célzottan népiirtást követnek el a közel-keleti keresztény közösségek ellen. Arra is felhívást tettünk a vallási vezető, hogy csak a nyugati hatalmak összefogásával lehet megakadályozni az Iszlám Állam rémtetteit. A geopolitikai érdekek meghaladására és az összefogásra mielőbb szükség van, hiszen mára 300 ezer alá csökkent az egykor kétfélmillió iraki keresztény közösség száma. Megemlíteném, hogy Zuhri Khazaal szír ortodox pap már több sikeres akciót szervezett Szíriában az Iszlám Állam keresztény foglyainak kiszabadítása érdekében.

Mit tehet Európa az üldözöttek érdekében?

Európa számára a kihívás világos. Vagy a helyi közösségekkel együttmű-

téren, ahol tiszteletben tartják az emberi jogokat, különösen a vallás szabadságát, hiszen a tömeges üldöztetés, a nyomor az egyik fő kiváltó oka Afrika egyes országai-ban az elvándorlásnak. Ezért a veszélyeztetett országokban közvetlen fejlesztési együttműködést kell kialakítani a szegénység és az üldöztetés által leginkább sújtott közösségekkel.

Mit tart még ezen kívül fontos teendők?

Az Európai Uniónak a vallási kisebbségekkel és a mögöttük álló nagy nemzetközi egyházi segítség-szervezetekkel közösen kell jövőt biztosítani a fenyegetett és elszegényedő közösségek számára a fejlődő országok-

ban. Ha az Unió nem lép a széles körű helyi és nemzetközi együttműködések, valamint a helyben segítség útjára, elveszthetjük minden érdemi ráhatásunkat a migrációs folyamatokra. Elsősorban tehát az elvándorlás okait kell megszüntetni, ám emberieségi szempontoktól vezérelve támogatnunk kell a lakóhelyüket elhagyni kényszerülőket is. A tömeges migráció új-fajta humanitárius és biztonsági kihívással szembesíti Európát. Ezért átlátható stratégiára van szükség, amelynek keretében a támogatások nem merülhetnek ki az elvándorlás megakadályozásában. Ha meg akarjuk őrizni európai hagyományainkat és értékeinket, szülőföldjünkön kell védelmet biztosítanunk a bajban lévőknek. Ennek érdekében az Európai Uniónak, mint már mondtam, együtt kell működnie a vallási szervezetekkel a hatékonyabb segítségnyújtás érdekében. Hiba lenne kihagyni a döntéshozatalból a jelentős helyismerettel rendelkező vallási vezetőket. Számos esetben a vallási kiseb-

eseményekkel kapcsolatban nemhogy a válaszok, de a kérdések sem egyszerűek.

Ön szerint mire számíthat Európa a nagymértékű bevándorlás következtében?

Nem vagyok hajlandó elfogadni azokat a nézeteket, amelyek Európa végromlásáról beszélnek. Ennek elkerüléséhez azonban mindenkinek a maga helyén kell cselekednie. Szükség van a közös Európára, a közös gondolkodásra, ugyanakkor, sajnos, a harmadik világgal való szolidaritásnak még nem fejlődött ki a megfelelő kultúrája kontinensünkön. Meggyőződésem, hogy a migránsoknak szülőföldjünkön kell segítséget nyújtani a békés, nyugodt, biztonságos életfeltételek megteremtésében, ellenkező esetben a bevándorlás folyamata megállíthatatlan. Európa számos vonatkozásban önfeladó, önző életet él, s ez nem segíti a tényként előttünk álló krízis megoldását. Az európai államok, az Európai Unió szemszögéből vizsgálva a migrációt, biztonsági szempontból elfogadhatatlan, hogy sok száz ezer olyan személy érkezett és érkezik az EU-ba, akiről senki nem tudja, kik valójában, és milyen szándékok vezérik őket. Ezzel együtt a karitatív, kiemelten az egyházi szolgálatok önzetlen humanitárius segítséget nyújtanak a migránsoknak. Az európai államok részéről jogos igény, hogy ellenőrizetlen embertömegek ne árásszák el az Európai Unió országait, s ennek érdekében egyes ország csoportok esetében – főként a visegrádi négyek – egésszégségi önvédelmi összefogással is találkozunk.

További sok sikert munkájához! (K.I)

ségek nehéz helyzetében keresendő az elvándorlás legfőbb oka. Jó ideje folyamatos üldöztetést szenvednek el a közel-keleti keresztények. Mindent meg kell tennünk a bajba jutottak megsegítése érdekében, ellenkező esetben még nagyobb tömegek vándorolnak be Európába.

A globalizáció, az információs forradalom mennyiben járul hozzá a korunkat sújtó nemzetközi problémák, különösen a migrációs válság elmélyüléséhez?

Európa még mindig bizonyos szellemi fölénytel tekint a második, illetve a harmadik világra, ugyanakkor a migrációt önzően, munkaerőnyerés céljából akarja kihasználni. Európa még ma sem tesz különbséget a migráció és a menekültkérdés között. Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy a közel-keleti térségben folyó

„Jönnek, hogy elfoglalják Európát”

Márfi Gyula érsek: „Attól, hogy szeretjük a farkasokat, hiszen ők is Isten teremtményei, még nem engedjük be őket a bárányok közé”

Sokszor kapom a kritikát, hogy katolikus papként miért vagyok migránsellenes? Szegény, háborús menekülteken segíteni kell! Ne csak segítsük őket, hívjuk meg őket, osszuk meg velük amink van. No, meg ott van Ferenc pápa is, aki felszólít bennünket, hogy segítsünk a migránsokon.

Engedjek meg, hogy Márfi Gyula veszérméi érsek véleményéről szóljak. Pontosabban Sinkovics Ferenc újságíró egy interjú készített érsek úrral, ami figyelemre méltó, fontos lenne mindenkinek megismerni. Érsek úr több helyen beszélt, felszólalt és szavait felkapta a sajtó, azok még a tekintélyes olasz napilapban, az *Il Giornale*-ben is megjelentek. Botrány? Márfi Gyula nem konfliktuskereső ember, de úgy érezte, nem hallgathat a veszérlőrl.

Mai írásomban szeretném **Márfi Gyula érsek úr gondolatait Sinkovics Ferenc által készített interjú alapján ismertetni**, miszerint Európa meghódítására érkeztek a migránsok.

Már az arab térségben kirobant konfliktussorozat előtt is érezhető volt a keresztényellenes nyomás, elég az Unió alapokmányára utalni, amelyben meg sem említik a kereszténységet, mint Európa kulturális alapkövét... Európában, elsősorban annak nyugati felén vallási és szellemi értelemben légüres tér alakult ki: natura horrescit vacuum! Csakhogy a természet irtózik a vákuumtól.

Nos, ez a hitéletben kialakult vákuum most elemi erővel szívja be az iszlámot. Szélsőséges esetek is törtenek manapság a kereszténység megtagadásában.

A karácsonyfa mint jelkép eltüntetése Olaszországban egy iskolaigazgató esetében, de akadt olyan svéd lelkes, aki a keresztet is lefűrészeltette a templomáról, hogy ne irritálja a muszlim migránsokat... Ez megdöbbentő, de egyben nevetséges is.

Jézust a muszlimok is tisztelik, elfogadják szízi fogantatását, prófétának tekintik, megünneplik a mennybemenetelét is, hiszen a muzulmán vallás Krisztus után jön létre, Mohamed pont a kereszténység és a zsidó vallás alapeszméiből gyúr össze egy új vallást. Nevetséges volt tehát annyira a migráns muszlimok kedvében járni. Az már más kérdés, hogy nem fogadják el Jézus keresztalálát és feltámadását, illetve istenségét sem.

Krisztus keresztjét a törökök kutyafának hívták, innen származik a mondás, „a kutyafáját!” is. Sokkal fontosabb kérdés Európa belső jövője! Meddig volt Európa civilizációs alapköve a kereszténység? Adenauer, De Gasperi és Schumann, Nyugat-Európa egykori vezető politikusi hívo keresztények voltak. És épp keresztényi hitükre építve hozták létre 1950-ben az úgynevezett szén- és acéluniót.

Keresztény Európát akartak, amelyben a hit segítségével szerették volna megszüntetni a németek, a franciák és az olaszok közötti hagyományos rivalizálást. De mindezt letörte idővel az erőszakos szekularizáció, az ultraliberális szemlélet, amely Istent még általában elfogadja, de Krisztust és az egyházakat már nem. A hit elvesztésével, elhagyásával természetesen gyengévé és kiszolgáltatottá tette magát az európai

embert. Agresszíóval vádolják ma is a kereszténységet, felemlegetve a keresztet hadjáratokat, az inkvizíciót... Hollywood futószalagon gyártja a katolikus egyházat lejárató filmeket, szinkretista, mindent, ami szent lejárató filmeket, és a papok pedofil eseteit felnagyítva mutatják be. Csoda, hogy ezért még senki sem kapott Oscart.

Régi bűnei miatt bocsánatot kért a kereszténység, ezt személyesen II. János Pál pápa tette meg. Hozzáteszem, a kereszténység áldozatait néhány ezerre tehetjük csupán, míg a náciizmus hatmillió, a kommunizmus százmillió, az iszlám pedig 270 millió embert pusztított el.

A pedofil bűncselekmények számának pusztán fél százaléka köthető keresztény papokhoz, lelkészekhez, és valóban fura, hogy úgy tesz a világ, mintha más körökben nem fordulna elő ilyesmi. Persze, a fél százalék is sok. Arról nem szól viszont egyetlen film sem, hogy a világ lakosságának csak 32 százaléka keresztény hitű, de az erőszakos cselekmények háromnegyed részében ők válnak áldozattá. 270 milliós népirtás az iszlám jegyében. ... Sok!

Ezt mutatják a számok. Igaz, az iszlám 1400 éve vetítve. A nációk faji, a kommunisták osztály-, a muszlimok pedig vallási alapon gyilkoltak. Mindhármán felsőbbrendűségük tudatában léptek fel. Úgy tudják, az Iszlám Állam fennállása óta 7500 keresztényt ölt meg. Szerintem erősen alábecsülik a számukat.

A muszlim államokban élő keresztények egyébként másod- és harmadrendű állampolgároknak számítanak. Nem tölthetnek be vezető szerepet, a keresztény csak baka lehet a hadseregben: kizárt, hogy muszlim katonának keresztény őrmester parancsoljon. Külön adót is kell fizetniük, és ahol a sarija alapján kormányoznak, ott keresztény nem tanúskodhat muszlim ellen, sőt semmilyen keresetet sem nyújthat be vele szemben.

Az arab térségben csak Kuvaitban épülhetett keresztény katolikus templom az elmúlt ötven évben, az is a vendégmunkások számára, kereszt azonban így sem lehet rajta. Közben gombamód emelkednek a mecsetek Európában és Amerikában. Egysszóval a muszlimok részéről tapasztalható a legnagyobb fenyegetés a kereszténységre nézve!

Én nem érzek haragot vagy megvetést a muszlimok iránt. Egy cseppet sem. Ők a számukra meghatározott kötelességeiket teljesítik, azaz igyekeznek sikerre vinni a dzsihádot. Ez a muszlim világ kultúrájának alapköve. A dzsihád az iszlám vallás terjesztésére tett erőfeszítést jelenti, s minden eszközt megenged ennek érdekében. A kétszínűséget is. Mohamed is kétféleképpen jelenik meg. Mekkában mint próféta és igehirdető, Medinában viszont mint hadvezér. Itt hat száz zsidót ölt meg, mert azok nem fogadták el a prófétaságát, hanem Mózeszt tartották a legfőbb prófétájuknak. A Korán is kettős arcot mutat. Mások azon részei, amelyek még Mekkában s megint mások, ame-

lyek Medinában keletkeztek. A mekkai Korán még Allah irlgmasságát hirdeti, a medinai viszont már a kérelhetetlenségét, a bosszúját. Az iszlám vallásban tapasztalható fejlődés az irlgalmas Allahrtól a bosszúálló Allah felé halad. A kereszténységben és a zsidóknál épp fordítva van, a bosszúálló Istentől az irlgalmas Isten irányába haladunk. Megjegyzem, a Korán medinai szűzárban sokkal több az antiszemita kitétel, mint a Mein Kampfban. A mekkaikabban viszont semmi. Hadd tegyem hozzá, hogy a dzsihád bizonyos kutatások szerint 64 millió keresztényt ölt meg. És még soha semmiért sem kért bocsánatot. Sőt a szélsőséges ága minden eddiginél keményebben folytatja a harcot, gondoljunk Párizsra, Kölnre, Brüsszelle...

Helyesbíték. Egy iszlámkutatótól tudom, hogy egy bocsánatkérés történt. Nemrég egy nemzetközi konferencián egy amerikai muszlim professzor bocsánatot kért az iszlám terrorizmus tetteiért. A jelen lévő nagyszámú muszlim egyetemista azonban dühösen kifütyülte őt. Képesek lesznek-e integrálódni valaha is az európai kultúrkörbe? Nem, mert ők akarunk integrálni bennünket, végső soron uralni akarják az egész világot. Ez nem döntés vagy belátás kérdése számukra, hanem a hitükből következő parancs.

Minden országban, ahol a muszlimok többségbe kerültek, fokozatosan megszűnt a kereszténység. Törökországban ma 0,3 százalék a nem muszlim vallású lakosok aránya. Ez vár egész Európára.

Nem akarom dramatizálni a helyzetet, de szerintem megszűnik Európa. Száz év alatt? Ötszáz év alatt? Csak ez a kérdés. Magyarország, illetve a V4-ek állják a viharokat. Van, aki azt mondja, ebből még baj lesz... Helyt kell állnunk, ez Isten parancsa a magyarok számára. Nem akarom szentté avatni a miniszterelnököt, de kötelességünk támogatni őt magyarságunk és kereszténységünk megőrzésében.

Van itt egy ellentmondás, amit a hazai liberálisok folyton a keresztények orra alá dörgölnek. Azt hirdetik, hogy szeretjük felebarátainkat, a migránsokat viszont nem akarjuk a felelünkre ölelni... A liberálisok alszentek. Jézus mondta azt, hogy legyetek szelídek,

mint a galambok. De azt nem mondta, hogy hívjuk be a ragadozó madarakat a galambok közé.

Ő és a Szent Család sem azért ment Betlehembe, hogy elfoglalja. Akik most menekültek kopogtatnak nálunk, azok el akarják foglalni Európát. A másik nagyon fontos kérdés, talán a legfontosabb, hogy megérősíthető-e Európában valaha is a kereszténység?

Biznunk kell ebben, és imádkoznunk kell ezért. Jónás könyvében azt olvashatjuk, hogy bűnös élete után megtért Ninive városa. Az ilyen megtérés persze ritka a történelemben. Azok az erkölcsi és morális viszonyok uralkodnak ma Európát, amelyek a vesztesébe rohanó Rómát uralták.

Sőt, amit ma a nyugati világban erőltet a liberalizmus, azzal már 3800 évvel ezelőtt Szodoma és Gomorra esetében is találkozhattunk. Szodomában a város lakói odamentek Lót házához és azt kérték, adják ki nekik a férfiakat, hadd paráználkodjanak velük.

Csakhogy ez a morál, ez az erkölcs már 3800 éve is elfogadhatatlan és életképtelen volt. Jött is a kénköves eső... Mint most a népvándorlás. Vajon ez a véletlen műve, vagy magasabb szintű politikai akarat érvényesül? Az iszlám csak eszköz a játszmában. Az Amerikát is irányító politikai-pénzügyi körök gyenge és álavetett Európát akarják. A baj az, hogy az európai liberalizmus is ebben a folyamatban veli meg a találatát. Az európai munkáltatók olcsó munkaerőként tekintenek a migránsokra, a minél nagyobb profit reményében.

A belgiumi flamandok között például sok a munkanélküli, de nem őket alkalmazták a brüsszeli repülőtérrel, hanem a muszlimokat. Ki is figyelhetné a reptéri biztonsági rendszerek működését. A reptér vezetése, de a belga közvélemény sem vette észre, mert nem volt szabad észrevennie, hogy ezek az emberek ujjongtak, amikor megjött a véres párizsi merényletek híre. Itt tart Európa nyugati fele.

Paskó atya

XIII. Leó pápa „Rerum novarum” kezdetű szociális enciklikájának üzenete a saját korának

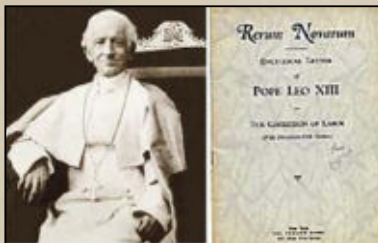
Több szempontból is kiemelkedik a szociális enciklikák sorából XIII. Leó pápa „Rerum novarum” kezdetű enciklikája. Egyrészt ez az első, ezzel a pápa egy új műfajt is teremtett, másrészt olyan társadalmi kérdéseket vetett fel, és olyan fogalmakat használt, amelyek minden korban időszerűek. Ilyenek például az emberi méltóság fogalma, vagy hogy az állam feladata a közjó biztosítása. A többi enciklikához hasonlóan ez is saját korának legfontosabb problémájával foglalkozik, a **munkásság helyzetével**. Tanulmányunkban arra törekszünk, hogy bemutassuk: az enciklika, hogyan elemzi a munkásság helyzetét, a tökével való kapcsolatot, az osztályharc szükségességét, és az államnak mit kell tennie a munkásság problémáinak megoldása érdekében. Másrészt pedig megpróbálunk rámutatni arra, hogy a munkások, vagy ahogy ma mondjuk a „munkavállalók” helyzete hogyan alakult, milyen a kapcsolatuk a „munkaadókkal”, a gazdasági és pénzügyi hatalommal, és az államnak ill. a nemzetközi politikának mit kell tennie a helyzetük javítása érdekében.

Az enciklika megírásának kora és problémái

A XIX. század végének egyik legégetőbb problémája az ipari munkásság helyzete volt. Az ipari forradalom lehetővé tette, hogy a termelés nem kisebb céhekben, hanem nagy gyárakban történjen. A városok külső területein nagy gyárak jöttek létre, amelyek működéséhez munkásokra volt szükség. A nagy gyárak távoli vidékekről és külföldről is vonzottak a munkásokat. A gyárak mellett munkás települések jöttek létre, gyakran előfordult, hogy a tulajdonosok építettek lakásokat a dolgozóiknak. A munkásság tehát egy helyen élt és dolgozott.

A munkások helyzete kiszolgáltatottá vált. A gyárak tulajdonosai, akik általában gazdagok voltak (ipari- és pénztőkével rendelkeztek) a nagyobb haszon érdekében alacsony munkabért adtak a dolgozóiknak, emellett a túltermelés miatt fenyegetett a munkanélküliség réme is. Ebben az esetben a munkás nemcsak a munkahelyét, hanem a bérelt lakását is elveszíthette. A munkástömegeket és fényes jövőt ígérték: Ha a nép veszi kezébe a hatalmat, akkor mindenki az igényei szerint részesülhet a társadalmi javakból. Megszűnik a nyomor, mindenki jól fog élni. Ezzel együtt a vallás is meg fog szűnni, mert az emberek nem szorulnak arra, hogy a természetfeletti boldog élettel vigasztalják őket.

XIII. LEÓ PÁPA enciklikája a Szentírásból és a ha-

gyományból kiindulva, teológiai szempontból vizsgálja a munkások helyzetét, majd gyakorlati útmutatást is ad a munkások helyzetének javítása érdekében.

A munkások helyzetének teológiai elemzése

Az enciklika alapvetően a munkásság és a tőkés kapcsolatot elemzi, és ebből kiindulva ad választ a Marx által elkerülhetetlennek tartott osztályharc szükségességére és a magántulajdon megszűnésének problémájára.

A munkások és a tőkés kölcsönös egymásra utaltsága. Az enciklika a munkások helyzetének vizsgálatánál abból a tényből indul ki, hogy bár az emberek adottságaik szerint különbözőnek egymástól, mégsem állhatnak egymással szemben. A társadalmat SZENT PÁL APOSTOLHOZ hasonlóan egy emberi testhez hasonlítja. „Ahogy ugyanis a testben a különféle tagok úgy illeszkednek egymáshoz, hogy ebből az egésznek az az összhangja keletkezik, amit joggal mondunk harmóniának, éppen úgy intézkedett a természet a társadalomról is, hogy a két osztály egyetértő kölcsönviszonyban álljon egymással, s megfelelő egyensúlyt tartva egészítse ki egymást.” Ezt követően kimondja a később sokszor idézett megállapítást: „Hiszen teljes mértékben egymásra vannak utalva: sem a tőke munka nélkül, sem a munka tőke nélkül nem lehet meg.” Így a két társadalmi osztály, a munkások és a tőkésök is állhatnak egymással szemben.

Ezzel magyarázható az **osztályharc elutasítása** is. A két osztálynak ugyanis kölcsönös függőség következtében párbeszédet kell folytatnia egymással, és keresnie kell a mindkettőjük számára elfogadható megengedést.

A mélyebb teológia elemzése során, SZENT TAMÁSRA hivatkozva, rámutat arra, hogy az embernek a világ javait nem szabad a sajátjának tekintenie, ezért azt meg kell osztania másokkal. Az evangéliumra hivatkozva pedig megjegyzi, hogy a **feleslegből való adás** nem csak formális jogos kötelesség, hanem a keresztény szeretet megnyilvánulása.

Nem fogadjuk el a **magántulajdon megszű-**

nésének szükségességét. A magántulajdon szerzése ugyanis az ember természet adta joga. Ennek több oka is van. Az ember ugyanis, amikor az anyagot műveli, „a munkában mintegy tulajdon személyiségét, béléjét nyomja rá”. Ezen kívül az embernek joga van arra is, hogy munkájával anyagi javait gyarapítsa, ezzel életét gazdagítsa, és azt családtagjainak továbbadja.

Az állam feladatai a munkások segítése érdekében

Az enciklika, miután elviekben rámutatott a munkás ember méltóságára, és a munkás és a tőkés közötti ellentét feloldásának fontosságára, az állam gyakorlati feladatait vizsgálja. Az állam feladata a közjó biztosítása, amelyhez lényegileg hozzátartozik a munkások helyzetének a javítása.

XIII. Leó pápa felhívta a figyelmet arra, hogy a kétkézi **munkást és a munkáját meg kell becsülni**, mert munkájukkal nagymértékben hozzájárulnak a közjó megvalósításához. „...javak termelésében a leg-hatékonyabb és az ahhoz leginkább szükséges elem a munkások tevékenysége, akár a földművelésben, akár az iparban kamatoztatják szellemi és testi képességeiket. Sőt ezen a téren a munkásoknak olyan nagy a szerepük és jelentőségük, hogy valójában kizárólag az ő munkájukból származik az állam gazdagsága.” Az államnak az a feladata, hogy a munkásokat segítse, azt, hogy a munka közösségre háromlós hasznából úgy részesüljenek, hogy szükségleteiket lakás, ruházat, táplálkozás és egészségügyi ellátás tekintetében fedezni tudják, s helyzetük ne legyen annyira nyomoros. Ebből az következik, hogy az államnak támogatnia kell mindazt, ami a munkások helyzetén javít.

A munkás bérével kapcsolatban megállapítja: „munkáért elégséges legyen a munkás eltartására, amennyiben az illető jóra való és tisztességesen megdolgozott érte. Ha a munkás kényszerhelyzetben, vagy nagyobb bajtól tartva nyúgzik bele ennél keményebb feltételekbe, amelyeket akarata ellenére kell elfogadnia, mivel ezeket a tulajdonos vagy a munkádtató szabja meg, akkor olyan erőszoknak enged, amely ellenkezik a jogszerűséggel.” Meg kell jegyezni, hogy a Rerum novarum kezdetű enciklika még nem szól a „**saládi bér**” fontosságáról, amely nem csak az ő ellátását, hanem a rábízott családtagok ellátását is biztosítja. Ez a nagyon fontos elv a 40 évvel később megjelenő Quadragesimo anno kezdetű enciklikában már hangot kap.

Kiemeli, hogy a munkásoknak a természetjog alapján joguk van arra, hogy védelmük érdekében **társulásokat, szervezeteket hozzanak létre**. „A természetjog ugyanis megengedi az embernek magántársulások létesítését, az állam pedig a természetjog védelmére, és nem megsemmisítésére létesült: az állam,

ha megtölti, hogy polgárai egyesületeket alakítsanak, tulajdon létevel teljesen ellentétes módon jár el, mert az állam is és a magántársaságok is ugyanabból a jogelvből jönnek létre, abból tudniillik, hogy az emberek természetétől fogva társas lények." De ugyanakkor felhívja a figyelmet arra is, hogy vannak olyan szakszervezetek, amelyek keresztényellenesek. Ezért keresztény munkásszervezeteket javasol.

Elismeri, hogy a munkásoknak joguk van arra, hogy **munka beszűntetésekkel** harcoljanak jogaikért, így például az igazságos bértért. „A *társadalm*

hosszú vagy fásztó munka és a csekélynek tartott munkabér nem ritkán okot szolgáltat a munkásoknak, hogy a munkát közmegegyezéssel beszűntessék és saját elhatározásukból felfüggeszék.” Elismeri tehát a munkabeszűntés jogát, de megjegyzi, hogy a gyakori és súlyos problémákkal az államnak intézményesen kell foglalkozni, azokat orvosolni.

A munkabeszűntéseknek ez a módja nem csak a munkaadókát és a munkásokat károsítja meg, hanem a kereskedelemnek és a közjó egészének is árt, és gyakran a közbiztonságot és a nyugalmat is veszé-

lyezteti. Felhívja a figyelmet arra, hogy a munkásoknak joguk van a **munkaszünetre**, a nehéz munkát végzőknek, a nőknek és gyermekeknek pedig arra, hogy **munkájuk idejét rövidítsék**. „Általánosságban pedig meg kell állapítani, hogy a munkásoknak annyi szabaddól kell biztosítani, amennyi a munkában elhasznált erő visszatéréséhez szükséges.” Ezt minden munkaszünetedőse, amelyet a munkaadók és a munkások egymással kötnek, bele kell venni, vagy hallgatólagosan bele kell érteni.

A „Rerum novarum” üzenete a globalizálódó világ számára

A Rerum novarum kiadása óta 125 év telt el, és azóta a világ nagyon sokat változott. Vannak azonban az enciklikának olyan törekvései, amelyek a mai világban is érvényesek. Ezek közül a legfontosabbak a következők: Bátoran szembe kell nézni a társadalmi helyzettel, problémákkal. A társadalmi jelenségek vizsgálatánál rá kell mutatni a mélyebb teológiai okokra, az ember cselekedeteit mozgató bűnökre.

A Rerum novarum kiadása óta a társadalom helyzete, és a munkások világa jelentősen megváltozott. Annak idején, az európai társadalmakon **belül két osztályt** különböztettek meg: a gyárakban és mezőgazdaságban dolgozó munkásságot és a tőkéseket. A Rerum novarum után negyven évvel megjelenő Quadragesimo anno-ban olvashatjuk: „Az emberi közösség két osztálya különül: az egyik, bár csekély számú volt, úgyszólván minden előnyt élvezett, amit a modern találmányok bőségeiben nyújtottak, míg a munkások méltatlanul keveset kaptak meg a modern találmányok bőségeiből.” Az enciklika felismerte, hogy a szegények kizsákmányolása mögött a tőkések profitvágya van.

A „strukturális” bűn hatása a munkavállalók életére

A mai világban a helyzet sokkal összetettebb. Nem beszélünk már munkásról és vele szembenálló tőkésről. A munkavállaló, aki lehet kétkézi munkás, irdoi dolgozó vagy értelmiség, nem egy gyár vagy vállalat tulajdonosával áll szembe, hanem egy arcnélküli, a hatalmat birtokló és fenntartani akaró **gazdasági hatalommal, rendszerrel** „strukturálva”, amelynek az egyik legfontosabb eszköze a fogyasztásra való buzdítás. A munkavállaló ki van szolgáltatva ennek a hatalmi rendszernek.

SENT II. JÁNOS PÁL PÁPA „Sollicitudo rei socialis” kezdetű enciklikájában találja, hogy teológia szempontból elemezze a helyzetet. Felhívja a figyelmet arra, hogy az igazi fejlődés akadályozója a világban található „**bűnös struktúra**”, amelynek a gyökere az egyes ember „profit utáni vágyában” és „hatalomvágyában” található. A bűnös struktúra okai és tehát a személyes bűnökre vezethetők vissza, azonban az ember számára mint egy bűn által eltorzított **hatalmi rendszer** jelenik meg. A pápa ennek ellenszerekeit a

szolidaritást jelöli meg, amely a közjóért való eltökéltebb akaratot és gondoskodást jelent. A bajok orvoslásáért, legfontosabb módjait, az igazságtalanságok leleplezésében, a szegények és a fejlődő országok melletti elköteleződésben, az eladósodási folyamat megállításában, az újabb technológiák átadásában látja.

A globalizációs jelensége és veszélye

Az utóbbi évtizedekben azonban az egyházi dokumentumok egy újabb jelenségre hívják fel a figyelmet. A világot átfogó globalizáció következtében ez a **hatalmi rendszer is globálisá válik**. Az Egyház társadalmi tanítását összefoglaló kompendium, a társadalmi problémák elemzésekor felhívja a figyelmet a **gazdasági és pénzügyi globalizációnak** a veszélyeire. Nem magát a globalizációt ítéli el, hanem annak káros hatásait. A globalizáció ugyanis lehetőséget adhat a szegény népek felemelkedésének, de okozhatják azok még jobban való elszegényedését is. Így például a gazdaságot segítő magasabb szintű technikát ugyanis csak azok az országok tudják alkalmazni, ahol a minimális ismeretek és anyagi források megvannak. A globális pénzügyi világ tranzakcióit pedig gyakran elszákadnak a valóságos gazdaságtól, öntörvényű logikát követ, és így már nem szolgálja az ember javát.

Az egyházi dokumentumok a problémák elemzésekor keresik azok orvoslásának lehetőségeit. Felhívja a figyelmet az ember Isten-képiségből származó méltóságára, de a személyes és a strukturális bűn realitására is. A globálisá váló strukturális bűnnel szemben SENT II. JÁNOS PÁL pápa szolidaritást, XVI. BENEDIKT PÁPA a szubszidiaritást hangsúlyozza. A szolidaritás a közös felelősségvállalást jelenti, a szubszidiaritás pedig azt jelenti, hogy a felsőbb hatalom úgy adjon hatékony segítséget, hogy ne avatkozzon bele a kisebb egység életébe. A kisebb egységnek pedig saját hatasterében kell megoldania a problémáit. XVI. BENEDIKT PÁPA erről így ír: „Caritas in veritate” kezdetű enciklikájában: „**annak érdekében, hogy ne valami félelmetes egyeduralmi természetű egyetemes hatalom jelenjen életre, a globalizáció irányításának szubszidiáris jellegűnek kell lennie**”.

A globalizálódó hatalom veszélyeit látva az utóbbi időben több egyházi dokumentum is jelezte, hogy olyan „**világpolitikai tekintélyre**” van szükség, amely a globális folyamatokat ellenőrizni tudja, és amely biz-

tosíthatja az erkölcsi elvek megvalósulását. Ferenc pápa erről így ír a „Laudato si!” kezdetű enciklikájában: „A XXI. század ... a nemzetállamok meggyengülésének tanúja, különösen azért, mert a nemzetek feletti jellemzőkkel rendelkező gazdasági-pénzügyi szektor egyre inkább eluralkodik a politika felett. Ebben az összefüggésben nélkülözhetetlenné válik olyan erősebb és hatékonyan megszervezett nemzetközi intézmények kialakítása, amelyeknek a vezetőségét a nemzeti kormányok közötti egyetértéssel igazságosan jelölik ki és hatalommal vannak felruházva a jogsértések szankcionálására.” Majd a végén kijelenti: „mindehhez sürgősen szükséges, hogy létezzen olyan valódi politikai világtekinély, amelyről már elődöm, Szent XXIII. János beszélt”. Ebből a szempontból a diplomácia példátlan jelentőséget kap annak érdekében, hogy olyan nemzetközi stratégiák létrejöttét mozdítsa elő, amelyek megelőzik a legsúlyosabb, végül mindenkit érintő problémákat.

Tanulmányunkban azt a célt tűztük ki magunk elé, hogy a 125 évvel ezelőtt kiadott Rerum novarum kezdetű szociális enciklika üzenetét és időszerségét méltassuk. XIII. Léo pápa enciklikája felhívja a figyelmünket arra, hogy merjünk bátran szembenézni a társadalmi jelenségekkel, keressük azok mélyebb teológiai okait és törekedjünk orvoslásukra. Az enciklika a munkások nehéz helyzetét vizsgálta, okait a személyes bűnökben látta, a megoldást pedig az emberi méltóságból kibontható bérézésben, az érdekképviseleti szakszervezetek létrehozásában, az sztrájkok megengedésében, és a munkaszünet növelésében jelölte meg.

A Rerum novarum enciklika üzenete szerint ma is bátran szembe kell nézni a társadalmi problémákkal és keresnünk kell a megoldási lehetőségeit. A mai munkavállaló egy globalizált világban él, amelyben a személyes bűnök (profitvágy, hatalomvágy) következményei is globalizált módon jelentkeznek. A problémák orvoslásához nemzetközi szinten szolidaritásra és a szubszidiaritás elvének az alkalmazására van szükség, továbbá egy olyan világpolitikai tekintélyre, amely a globális folyamatokat figyelmezteti, felhívja a figyelmet a bűnökre és képviseli a kiszolgáltatott, nehéz helyzetben levő emberek ügyét.

Beran Ferenc dr.
pápai káplán, plébános

Budapest-i
lovagavatás a
Városmajori Jézus szíve
plébániatemplomban
2014.09.06-án

A vezetőség és a tagok,
középen a máltai
Nagyperjel 49th Grand Master
H.R.H. Prince Pieter Cantacusino

Történelmi Szent Lázár Katonai és Ispotályos Lovagrend

Történelmi áttekintés

A Szent Lázár Katonai és Ispotályos Lovagrend a legrégebbi folyamatosan működő lovagrend. A Rendre vonatkozó első írásos bizonyíték, Normandia hercegeinek, a későbbi II. (Jó) János francia királynak 1343-ban kiadott patense alapján, a testvériületet Kr. u. 72-ben alapították Jeruzsálem falain kívül egy leprakórházban. A szóban forgó kórházat Hyrcanus János főpap (K.re. 135–105-ig uralkodott a zsidó nép felett) építtette, majd a IV. században elismerten is görög és örmény bazilita (Szt. Bazil reguláját követő) szerzetesek működtek. A keresztes háborúk idején megnőtt az intézmény jelentősége, hiszen a Szentföldön harcoló lovagok is nagy számban kapták meg ezt a gyógyíthatatlan betegséget. A kórházban ápolott lovagok alapították meg a Szent Lázár Lovagrendet Kr. u. 1098-ban.

A betegség továbbterjedésének megakadályozása céljából, a lovagokat teljesen elkülönítették egészséges társaiktól, ami azonban nem jelentette katonáskodásuk végét. A kitűnően szervezett testületben, a betegség lassú lefolyására való tekintettel továbbra is hasznosíthatták harci képességeiket, védtek a szerzeteseket a szaracénoktól, míg a szerzetesek cserébe az akkor lehetséges legjobb orvosi ellátásban részesítették őket. A Szent Lázár lovagok katonai működése nemcsak kórházi tevékenységre szorítkozott, számos csatában is részt vettek. Őnfeláldozásuk

legfényesebb bizonyítéka volt, hogy 1291-ben az Akko (Acre) melletti nagy csatában a Rend minden egyes tagja elesett, amikor háttvédként fedezték a keresztény csapatok visszavonulását. Ez az esemény készítette a pápát egy dekrétum kiadására, amely kimondta, hogy a nemes Rend Nagymesterének nem kell többé az addigi hagyományok szerint leprásnak lennie. A Szent Lázár Lovagrend egyike lett a Szentföldön, a XI–XII. században létrejött öt nagy lovagrendnek, s társa lett a Templomos Lovagrendnek, a Johannita Lovagrendnek, a Szentsír Lovagrendnek és a Teuton Lovagrendnek. A Szent Lázár lovagok abban az időben akkora megbecsülésnek örvendhettek, hogy még ellenfelük Szaladin szultán is, a Szentföld elfoglalását követően a Rend kórházait személyes védelme alá vette. Ennek emlékére, a tisztelet és hála jeléül, a későbbi Rend az arabok (a próféta) zöld színét választotta hivatalos színének. A Rend szimbóluma a nyolcágú zöld máltai kereszt, melynek tiszteletére használják mind a mai napig is a gyógyszerésztárak jelzésére a zöld keresztet.

A XIII. században a Szent Lázár lovagok megtalálták útjukat Európába, gyökeret eresztettek Franciaországban, az akkori Németföldön, Szicíliában, Itáliában és a Brit Szigeteken.

Angliában, István király uralkodása alatt jelentek meg először, amikor Lancashire grófság Burton váro-

sában alapítottak kórházat, akkor nevezték el őket „burtoni lazaristáknak” (Burton Lazars) is. 1177-ben II. Henrik angol király kiváltságos levelet állított ki a Rend részére, melynek egy másolata épségben fennmaradt. A Rend virágzott, számos kórház és komenda jött létre. Angliában 95 leprosium (lepra kórház) működött. Az akkor még független Skóciában is nagy tekintélynek örvendtek. VIII. Henrik, miután megszüntette a szerzetesrendeket Angliában, betiltotta a Szent Lázár Lovagrend

Málta-i lovagavatást követő fogadáson 2015.10.17-én, Dáma Simon M. Veronika festőművész és a lovagrend vezetői

Málta-i lovagavatás 2015.10.17-én

tagjainak is a rendi öltözk és bármilyen más megkülönböztető rendi cím viselését.

A Rend mindig jó viszonyt ápol a francia uralkodóházzal, ezt példázza, hogy VII. Lajos francia uralkodó Boigny-ban, Orleans közelében egy királyi kastélyt adományozott a Szent Lázár lovagoknak. Ezen adományt feltételhez kötötte, mellyel korlátozta a tagsági felvételt, miután ezentúl a Nagymester tisztséget a mindenkor francia trónörökös (dauphin) tölthette csak be. Az 1780-as években a Francia Királyság súlyos válsága miatt a király második legidősebb fiát Provence grófját nevezte ki a Rend Nagymesterévé. Miután a király 1791 júniusában fogságba került, júliusban a francia rendi gyűlés betiltotta az összes lovagrend működését. 1795-ben Provence grófja XVIII. Lajos néven lett francia uralkodó, ezáltal ismét francia koronás fő lett a Rend Nagymestere. Miután ő is menekülni kényszerült, Oroszország fogadta be 1798 és 1801 között. Az ott eltöltött évek alatt, nagymesteri mivoltában számos orosz nemesnek adományozott lovagi címet. A „Betiltást követően”, 1814-ig kevés újabb jelölés történt, a Nagymester csak néhány lovagot vett fel a Rendbe, számukat körülbelül harminc főben jelölte meg.

XVIII. Lajos trónralépését követően lemondott Nagymesteri címéről. Ennek hiányában a Rendet előkelőségek és tisztségviselők tanácsa kormányozta, a királyi védnöksége alatt. 1830 elején, az újabb forradalom a királyt ismétetlen száműzetésbe kényszerítette. Ebben az időben a rendi kormányzatot 23 francia lovag képviselte, akik között számos ösregi és jeles család leszármazottja mellett, mintegy 20 orosz és néhány svéd lovag is.

Miután egyre nehezebbé vált az újabb tagok toborzása, a Rend Vezetősége (Council of Officers) elha-

Málta-i lovagavatást követő fogadás, bal szélén H. E. CHEV. Vitéz Török Ádám HCLJ Nagyperjel és a máltaí Nagyperjel, 49th Grand Master H.R.H. Prince Pieter Cantacusino a dárnák társaságában

tározta, hogy Jeruzsálem Pátriárkájának védnökségeért folyamodik. A pátriárka készségesen tett eleget a kérésnek, és magát a Jeruzsálemi Szent Lázár Katonai és Ispótyalos Lovagrend Spirituális Védnökének jelentette ki. A rendelkezésre álló okmányok szerint 1858 és 1917 között számos tiszteletreméltó katonai parancsnok és nemesi család szülöttje vált a Rend tagjává, de a patriarkátus levéltárának az I. világháború alatt történt elpusztulása miatt, a Rend tagsági nyilvántartásai megsemmisültek.

1927-ben a Szent Lázár Lovagrend növekedése arra készítette a vezetőséget, hogy visszaállítsák a Nagymester tisztségét és hivatalát. Az utolsó Nagymester, Bourbon Lajos, kezdetben Provence grófja, majd Franciaország királya volt, személyében folytatódott az régi hagyomány, amely a Rendet a Bourbon Házal összekötötte. Természetes volt a vezetőség részéről, hogy ismét ennek a háznak hercegét kérje fel a Rend fejének. Öfelsége, Francisco de Borbon, Sevilla hercege, XIV. Lajos francia király egyenes ági leszármazottja, XIII. Alfonz 10 spanyol király unokaöccse elfogadta a felkérést, így a Rend Generálisává avatták, majd 1935 decemberében a Rendi Káptalan Nagymesterré kiáltotta ki, amely címet a család azóta is viseli.

A modern időkben, a Rend kiterjesztette tevékenységét Franciaországban túlra, így jelen van Olasz-

országban, Magyarországon, Ausztriában, Portugáliában, Skandináviában és Máltán. 1961-ben, négy évszázadnyi szünet után az angol nyelvterület is újraéledt a Nagymester parancsára, rendtartományok alakultak Angliában, Skóciában, Wales-ben, Írországban, Észak-Amerikában, Ausztráliában, Dél-Afrikában és Újzelandon. Független kommandók találhatók Indiában, Thaiföldön és Nigériában (korábbi angol korona-gyarmatok). A Szent Lázár Lovagrend történelmi folytonossága jól követhető a Nagymesterek utódlásrendje alapján.

A Rend továbbra is feladatának érzi a törődést a leprásokkal és más bőrbetegségekben szenvedőkkel,

Érsekújváron megtartott IV. Szent Jobb Ünnepe 2016. április 23-án

gyógyszerek gyűjtésével és eljuttatásával segítve olyan országoknak, ahol még mindig jelen van ez a borzalmas betegség. Kórházakat alapított Kongóban, Szenegálban. Franciaország hathatós segítségével leprakórházak működnek Szíriában, Libanonban, Izraelben, Dahomeyben, Malajziában és Törökországban. Kiemelten, személy szerint dr. Albert Schweitzer is sokat jótékonykodott, és a Rend tagjává lett. Manapság már önkéntes mentőszolgálatokat is működtet több országban.

Egy másik, egyenrangú nézőpontja működésének az egyetemes tanúvallomás a keresztény hit mellett. Valamennyi ősi lovagrend egyben vallásos testület is. Így a Szent Lázár Katonai és Ispótyalos Lovagrend is elkötelezett abban, hogy a társadalomban fenntartsa ennek eszméjét, magának valva az udvariasság, a szolgálat, a becsület, a hűség és a jótékony lovagi erényeit. A rendi alkotmány jelenlegi szövegezése szerint, mint ökömenikus rend egyediállón nyitott minden arra érdemes férfi és nő számára, keresztény felekezettől függetlenül, aki képes a magának vallani a Rend eszméit. Bár sok kiváló, ismert személyt tudhat lovagjának, a tagság nagy része egyszerű ember, akik büszkék arra, hogy tovább élthetnek az ősi lovagi hagyományokat. Ennek az előkelő keresztény Rendnek csak szigorúan vett ajánlások rendszerén keresztül lehet a tagságot megszerezni. Pusztán a tagság iránti kérelem nem jelent csatlakozási jogot, ehhez szükséges a mindenkor Nagymester öfensége engedélye is. A frissen belépett tag rendszert a tagtárs (member companion, MLJ) rangot kapja, kivételes esetben tisztárs (officer companion OJL). A Szent Lázár Lovagrend valódi „lovag”-rend a szó katonai értelmében is, követhetőséggel a tagok csak a Rend és eszményeinek kiemelkedő szolgálataival léphetnek elő maga-

sabb rendfokozatba. Ilyen magasabb rendfokozatok: parancsnok (Commander, CLJ), lovag (Knight, KLU), lovag parancsnok (Knight Commander, KCLJ) nagykeresztos lovag (Knight Grand Cross), ez utóbbi a legmagasabb rang. Minden rangnak külön jelvénye van, amelyet tulajdonosa minden arra érdemes alkalomkor viselhet, továbbá jogosult a rövidítés beütőit neve után írva használni. A magasabb rangúak ugyancsak jogosultak címüket, mint Parancsnok, Lovag vagy Dáma, őexcellenciája Lovag, őexcellenciája Dáma használni olyan országokban, ahol ezek a címek elismertek.

A Rend, az egyes országokban, a tagság számarányától függően küldöttségek, kommandók és rendtartományi keretekben működik. A tagok szerény, éves felajánlással járulnak hozzá az ügyintézési költségekhez és az elvárásoknak megfelelően támogatják a saját tartományaikban szervezett gyűléseket.

Hagyománytisztelők és segítőkészek. Őseiket, elődjeiket személyiségükben és tetteikben is tisztelik. Fegyverek jelenleg a jótékony, segítségnyújtás, támogatás a rászorultság mértékében. Fossz számukra a gyenge, idős, beteg emberek és a rossz körülmények közt felnövő nemzedékek megsegítése.

A Történelmi Szent Lázár Katonai és Ispótyalos Lovagrend, röviden TSzLKL, tagjai tiszta keresztény erkölcsi normák szerint élnek, és ragaszkodnak a Rend jelmondatához, mely egyben életfilozófiája is: „Atavis et Armis”. Ez az ősi lovagrendi jelmondat, aminek magyar jelentése: „Ősi hagyományaink és fegyvereink”

Dáma Dezső Ilona Anna OLI

Magyar hagyományok

Magyarországon a II. világháború után Rákosiék megszüntették a Rendet és csak a rendszerváltást követően szerveződött újjá, hazatért lovagtársak segítségével. Vitéz Dr. Kézdy Vásárhelyi Béla orosz hadifogság és börtön után 1956-ban elhagyta az országot és emigrációban újra szervezte a magyar Rendet külföldön. Később a szovjet megszállást követően már újra itthon, nagyperjelként újjá szervezte a hazai Rendet gróf Bolza-Kézdy Astrid perjel, Margitay Zoltán alperjel, Dr. Reichard Jenő ispotályos közreműködésével és 1993-ban a Fővárosi Bíróságnál bejegyeztették, a Jezsuitáknál a Mária utcában már avatás is volt. Akkoriban Dr. Allan Inovius CLJ, GCMLJ, SCLJ, GMLJ, HuGM, Ph.D. a Magyar Mérnöki Akadémia Tiszteletbeli Tagja, mint a Nagykancellár – Attard rendezel jár ide. Tekintettel arra, hogy Vitéz Dr. Kézdy Vásárhelyi Béla nem akart már végleg itthon maradni, felkérte Dr. Allan Inovius, hogy vállalja át a nagyperjelséget. Dr. Allan Inovius egy évig még tanulta a magyar történelmet és csak

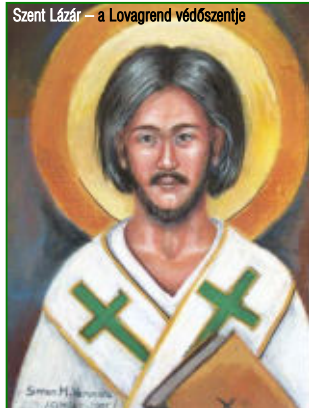
azután fogadta el a felkérést, Margitay Zoltántól átvette a nagyperjelséget s vezetésével (haláláig) országosan kiépült szervezetté tette a Rendet.

Rendünk újja szervezve továbbra is feladatának tekinti a törődést a betegekkel és minden szükségét szenvedő embertársainkkal. Egy másik egyenrangú nézőpontja működésünknek az egyetemes tanúvallomás a keresztény hit mellett. Valamennyi ősi lovagrend lényegében vallásos lovagi testület volt és a Rendünk elkötelezett abban, hogy a társadalomban fenntartsa ennek eszméjét, magáénak valva az udvariasság, a szolgálat, a becsület, a hűség és a jótékony lovagi erőnyeit. Mint ökömenikus rend, egyedülállóan nyitott minden érdemes férfi és nő számára keresztény felekezetétől függetlenül, ha együtt érez a Rendünk eszményeivel. Bár sok prominens személy van tagjai között, (orvos, egyetemi tanárok, írók, költők, festő- és egyéb művészeti-művészi ágak kiemelkedő személyiségei, élsportolók, mérnökök, pedagógusok stb.) mégis a tagok nagy része egyszerű ember, akik büszkéek arra, hogy fenntartják és vallják az ősi lovagi

Semjén Zsolt avatta fel Szent Lázár szobrát a salgótarjáni kórházban 2016. szeptember 29-én

Szent Lázár – a Lovagrend védőszentje

Szent Márton – a Lovagrend védőszentje

Szent Lázár feltámasztása
című szobrot Beer Miklós váci
megyéspüspök áldotta meg

hagyományokat. Ennek az előelő Keresztény Rendnek csak szigorúan vett ajánlások rendszerén keresztül lehet a tagságát megszerezni.

Sajnos, a XX–XXI. század embere már nem tudja mit jelent lovagnak lenni. Egy lovag ma is, mint mindig – akár nyolcszáz, vagy ezer évvel ezelőtt – arra törekszik, hogy valódi lovagá válik. A valódi lovag szakrális személy. Legrövidebben fogalmazva: „Hid környezete és az ég között...”, vagyis Krisztus útján jár. A lovag tehát, ha komolyan veszi, hogy lovagá akar válni, akkor első sorban méltóvá válik, és átváltozik – lovaggá.

Célunkat eskünk szerint teljesíteni kell, mely nem más mint: a keresztény hit megtartása, védelme és terjesztése, a keresztény lovagiaság elveinek érvényesítése, a rászorulóknak segítése, a keresztény lovagiaság kiteljesítése. Mindez a nemzeti ágra vonatkoztatva: tántoríthatatlan keresztény hittel élve szolgálni családunkat, elesett embertársainkat, nemzetünket.

A Történelmi Szent Lázár Katonai és Ispótyalos Lovagrend magyarországi ágának legutóbb megtar-

tott lovaggyűlése szertartást követően jelenleg 173 tagja van. 9 területi kommandóban működik, melyek közül 1-1 Brazíliában, Kárpátalján és a Vajdaságban az ottani magyarság között.

Részlet Chev vitéz Haranghy Sándor KCLJ bemutatkozó leveléből

Tisztségviselők: Nagyperjel – H. E. CHEV. Vitéz Török Ádám HCLJ; Perjel Emeritus – Dáma Dr. Kosza Ida DGCLJ; Elnök – Chev. Vida Sándor KCLJ; Grand Marshall – Chev. Móríc Imre KLJ elnök helyettes; Chev. Dr. Szabó János CLJ elnökségi tag; Kancellár – H. E. Chev. Bognár László GCLJ–J; Főtanácsos H.E. CHEV Vitéz Margitay Zoltán GCLJ (alapító, ex. nagyperjel); Dáma Siposné Margitay Marietta DGCLJ Prefektus (alapító); Dáma Dr. Gáti Katalin DGCLJ; Kancellária titkárnő Dáma Gyöngyösiné Pál Erika CLJ

Spiritudisaink: Lelki vezető Plébános Papp László CHLJ Rom Kat; Id. Kisérdi Dezső CHLJ Ref. Ielkész; Plébános Hlédik László S. SCHLJ Rom. Kat.

Felügyelő Bizottság: Chev. Vitéz Haranghy Sándor KCLJ Fb. Vezető; Chev. Dr. Bándi Kund CLJ Fb. tag; Chev. Bornemisza Áttila KLJ Fb. tag

Éitkai Bizottság: H. E. Chev. V. Török Ádám HCLJ; Dáma Simon M. Veronika DGCLJ; Dáma Turjányi Katalin CLJ; Chev Faragó József Miklós CLJ

Gazdasági ügyek: Dáma Dr. Gáti Katalin DGCLJ

Művészeti nagykövet: Dáma Simon M. Veronika DGCLJ

Művészeti vezető: Chev. Bornemisza Áttila KLJ

Honlap felelős szerkesztője: Dáma Dezső Ilona Anna OLI

Kommandák: Szent István Budapest He. CHEV. V. Török Ádám HCLJ. nagyperjel; Szent Erzsébet Székesfehérvár Dáma Simon M. Veronika DGCLJ; Szent Donát Debrecen CHEV. V. Haranghy Sándor KCLJ; Szent Ilona Salgótarján Dáma Siposné Margitay Marietta DGCLJ Prefektus; Szent László Zalaegerszeg; Sao Francisco de Assis, Brasília Caesar Amorin Krieger; Szent Antal Kárpátalja lovag Kromák András OLI; Szent Imre Győr; Szent János Vajdaság

A Máltai Nagytanács tagjai: – Ökegymessége Dr.hc Vittorio Galoppini di Carpenedolo (Olaszország) – Nagymester, Legfelsőbb Tanács elnöke, a Végrehajtó Tanács tagja, Carpenedolo 37. hercege; – Ökegymessége Björn. J. Pettersson Bedizolle (Svédország) – Nagy-Marsall, a Végrehajtó Tanács tagja; – Öxcellenciája Helen Meli Attard Calcinato (Málta) – Fő-Letét-kezelő, a Végrehajtó Tanács tagja, Ökeveles könyvvizsgáló; – Ökegymessége Ramon Esteve y Pinol (Spanyolország) – Fő-Bíró, ügyvéd; – Ökegymessége Raphael Doria di Monteleone (Zürich. Svájc) – Fő-Pecsetőr;

A Fő-titkárok: – Marcello Miglioreni del Margon (Olaszország) – Főtisztí Főtitkár; – Ökegymessége Donatella Galoppino di Carpenedolo (Olaszország) – Jelvényletétkezelő Főtitkár; – Öxcellenciája Ezio Scaglione di San Giorgio Navaza (Olaszország) – Családfakutató Főtitkár; – Ingemar staaf (Svédország) – Sajtóügyi Főtisztí Főtitkár; – Dr. Franz-Anton König (Ausztria) – Fő-Bíró, Főtisztí Főtitkár

Dáma Dezső Ilona Anna OLI

Szent István – a Lovagrend védőszentje

Dr. Allan Innovius
nagyperjel

Málta-i lovagavatás 2015.10.17-én

Európai Polgár Díjat kapott Kozma Imre és Major Balázs

Atadták az Európai Polgár díjat pénteken Budapesten. Az elismerést Kozma Imre igazgató-szervező, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnöke és Major Balázs, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Karának külügyi dékánhelyettese, a régészeti tanszék vezetője vehette át.

Pelczné Gáll Ildikó, az Európai Parlament (EP) alelnöke, aki Major Balázs kitüntetését javasolta, kifejtette: sokat dolgoztak azért, hogy méltó helyre kerüljön a díj, és fontos, hogy most a két díjazott keresztény értékeket védő, mentő munkáját együtt ismerik el.

Mint mondta, nemzetközi elismerésben, az EP kitüntetésében részesülhet Major Balázs, aki „megszállott kutató”, és munkájával a magyaroknak több mint egy évtizede nagy elismerést szerez. A díj révén Európa-szerte még inkább megismerhetik a nevét és a munkáját, amely egyáltalán nem hétköznapi, de azt nagy szerénységgel, áldozatkészséggel végzi – vélekedett. Pelczné Gáll Ildikó kiemelte: remélhetőleg a kitüntetés hozzájárulhat ahhoz, hogy elismerjék azt a kiválóságot, amelyet Major Balázs és kutatócsapata képvisel.

Major Balázs a díjat átvéve kollégáinak és hallgatóinak mondott köszönetet. Úgy érzi, ha ott voltak Szíriában, amikor annyi támogatást kaptak a helyiek-től, kötelességük akkor is ott maradni, amikor nehéz idők járnak az országra – mondta.

Major Balázs arabista, régész-történész, a Szi-

Pelczné Gáll Ildikó Dr. Major Balázs Kozma Imre atya Hölvenyi György

riai-Magyar Régészeti Misszió alapítója és vezetője. Szakmai munkája elismeréseképpen 2006-ban megkapta a szíriai Margat várának régészeti concesszióját. A világ egyik legnagyobb keresztény örökségét képző keresztelovagvár feltárását végző magyar misszió az egyedüli külföldi kutatócsoport, amely nem hagyta el Szíriát a 2011-es harcok kitörését követően sem.

Hölvenyi György európai parlamenti képviselő, aki Kozma Imrét felterjesztette a díjra, elmondta: fontos, hogy a mostani díjátadó biztatás legyen Európa számára, hiszen amit Imre atya létrehozott, az egy európai alkotás: „összehozta a szentet és a profánt”, Magyarországot és Európát, valamint Kárpát-medencét és Európát.

Mint fogalmazott, menekülteket befogadni, amikor még áll a berlini fal, elmenni a háborús Délvidékre, kórházat alapítani a szükséges feltételek nélkül – mind nagy vállalkozás, de ez csak úgy megy, ha az ember mögött ott van valaki, és Imre atya ezt megélte.

Az EP-képviselő szerint Imre atya egész életútja arról szól, hogy megpróbálja a lehetetlent, mert „van mögötte valaki, van vele valaki”, és ennek nagy eredményei vannak. Ebből ma Európában és Magyarországon óriási hiány van – vélekedett.

Kozma Imre a díjat átvéve mindenkinek köszönetet mondott, aki felfigyelt az erőfeszítéseire. Mint mondta, mi magyarok mindig is európainak tartottuk magunkat, Európában élünk. „Az én Európám a kereszténységben

született”, értékei keresztény értékek – hangsúlyozta. Kozma Imre római katolikus pap a Magyar Máltai Szeretetszolgálat társalapítója. 1989-es megalapítása óta a szeretetszolgálat kiterjedt hálózattal rendelkezik, és az ország egyik legnagyobb segélyszervezetének számít: nyolcezer önkéntessel, 7 regionális szervezetben és 150 helyi csoportban végzi tevékenységét.

Az Európai Polgár díjat idén ötvenen vehetik át. Az Európai Parlament által 2008-ban alapított elismerést olyan kivételes teljesítményt nyújtó embereknek és szervezeteknek ítélik oda, akik hozzájárultak a közös megértés, a polgárok és a tagállamok közötti szorosabb integráció előmozdításához, vagy az unió értékeinek képviselésére hivatott programokat alakítottak ki.

A díjazottak a saját országukban rendezett ünnepségen kitüntetésben részesülnek, valamint meghívást kapnak az októberben Brüsszelben rendezendő díjátadóra is.

Forrás: MTI

Fotó: KDNP – Váli Miklós

Eszmélődés az Európai Polgár díj kapcsán

A kereszténységben született Európa polgára vagyok. Jellemzően „európai keresztény”, „keresztény európai”. Az én Európám a keresztény Európa. Még ha az én Európám, és az én európai keresztény egyházam értékválsággal küzd is.

A kereszténységben nevelkedtem, nőtem fel. A kereszténység alakította látásmódomat, életségememet, amely megmentett az előítéletektől és ajándékul adta az istenszeretet és a felebaráti szeretet parancsát, és el is tudtam fogadni.

Papi hivatásomat is ennek köszönhetem, hogy Isten szavát ajándékozhassem a világnak, amelyből nem kevésbé él az ember, mint a földi kenyérből, és képviselhessem az igazságot, mely szerint egyéni érdekvédelem nem történhet mások rovására.

Minden otthon kezdődött. Noha másfél éves ko-

romban édesapámat elragadta a halál, édesanyám szülői házában mégis egy nagy családban nőhettem fel, ahol mindenkinek helye, feladata és ebből adódóan becsülete, értékelése volt.

Csodáltam nagyanyámat kimeríthetetlen energiáját, amely az egész családot éllette, de felelhetetlen az volt, amikor a szigetközi országúton terelt végeláthatatlan embertömegből, kockázatot felveve négy zsidóasszonyt, „kirántott” a sorból, és én mellette lehettem. Nagyapám rendíthetetlen és mélységes istenhite kézen fogva vezetett a templom misztikus világába, és alig lehettem héteves, amikor egyetlen mondattal Isten kezére adott: „Az élet ajándék, nem sajátod, mások szolgálatára rendelt.”

El-eltűnődtem azon is, miért az, hogy egy fiatal özvegyasszonyt, édesanyámat keresnek alamizsnáért

szegények, akik üres kézzel sohasem távoztak? Talán éppen ezért.

A Vasfűgőgönyvel kettévágott Európa keleti felén nehéz sorsra kárhoztatták a hívő embereket. Magyarországon a harcos ateizmus nevében üldözték és megbélyegezve másodrangú állampolgárrá degradálták őket.

Egyes középiskolás diákként személyes gondjaimat is felfedve, a Győri Bencés Gimnázium igazgatója, Dr. Holenda Barnabás, a szememben nemcsak természetben hatalmas férfiú így vigasztalt:

„Ez az út az érdemes!” Amikor érettségi után pályaválasztásom titkát megosztottam Veled és megköszöntem irányomban tanúsított áradó jószágát, így hártott: „Megértél!”

Aztán embert próbáló körülmények árán, de Isten tenyerén meglett biztonság, béke és örömben eltelt tanulmányi évek után folytatódott az immár harmadrendű polgár útja, a megtört ember, a pap útja telve emberi akadályoztatásokkal és isteni fényekkel.

Az utcai köpködések, arcuk köpeké megalázások voltak, de mik voltak ezek a politikai hatalom erőfőttatásához képest? Ez a hatalom nem engedélyezte továbbtanulást lehetőséget, bezárta előttem a tudomány kapuját, utcai „kísérőt” szervezett mögém, kihallgató szobákban leckéztetett. A templomba járókat útjaik ellenőrzésével riogattak. A fiatalok közül sokakat kizárt az egyetemekről, főiskolákról.

Közben isteni illetek vigasztaltak. A dorogi gyerekek feltárló, kitarukozó lelki nyomora, ami örök – fogadalommal megerősítve – végleg elkölvezett a szegények szolgálatára. A Pesti Ferences templomban összesereglt fiatalok cselekvésre sürgető lelki éhsége. A János-hegy oldalában megbúvó kalyibák lakóival való találkozások. A karitatív cselekvést keresztény küldetésnek vállaló Zugligeri Egyházközség evangéliumi jellel vált a kerület társadalmi problémáinak megoldásában.

A rendszerváltoztatás előszele elhozta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat megszületését, amelyben indító szerepe volt a magyar származású Csilla freifrau von Boeselager asszonynak. Ez a szervezet a máltaiak jelmondata jegyében – A hit védelme és a szorulókat támogatása! – kezdeményezéseinket szervezeti egységre rendezte és egy nemzetközi közösségbe emelte.

Ennek lehetnek hasznélvezői a befogadást nyert keletenél menekültek. Szerepvállalásunkkal a romániai zendüléskor a románok megismerhettek a magyarok nagy szívét. Közvetítésünkkel a jugoszláviai háború sebesültjei magyar kórházakban gyógyulást, a menekültek ezrei befogadást és ellátást nyertek magyar szervezeteknél és magyar családoknál. Katasztrófák kárvalottjait biztató jelenlétünk vigasztalta, és támogatást kaptak Székelyföldön, Kárpátalján, Lengyelországban, a Balkánon, Sri Lankán, az Indonéz szigeteken stb. Az új kezdés lehetőségével a remény érkezett meg általunk a magyarországi cigánytelepekre,

India, Kenya nyomortelepeire. Magyarországon jelen van a Magyar Máltai Szeretetszolgálat kielért érté-

keivel, amit a következő fogalmak jelenítenek meg: jelenlét, befogadás, folyamatos kísérés.

Egy új felismerés, mely szerint a szegény ember beteg, mint mások, feltámasztotta Magyarországon az 1950-ben feloszlott Betegápoló Irgalmasrendet, aminek annak idején még II. József is megkegyelmezett.

Ez új irányt szabott életmenek. Ennek az „élesztőnek” élére álltam, az irgalmasrendi testvérek közösségének tagja lettem 1996-ban. Ez a közösség közfe-

ladatok ellátására szerveződik, egészségügyi és szociális intézményeket működtet. Küldetését a Rend karizmája fejezi ki: Hospitalitas. Azt a lelki elkötelezettséget jeleníti meg, amely a legkiszolgáltatottabb embert, a beteg szeretett vendégként fogadja, biztonságot, védelmet nyújt, magas szakmai igényességgel és az ember lelki szempontjai figyelembevételével gyógyítja.

A Rend gyógyító kultúrája Európa korfájára is tekintettel, Európában a figyelem középpontjába került. Hiszem, hogy Magyarországon is jó szolgálatokat tesz a megújult szorgalmazó gyógyító kultúrában, ahogy ezt már egyszer megmutatta a XVII. században.

Kereszténynek lenni, keresztényként élni soha sem volt könnyű. Ma Európában pedig sajátos a helyzet. A világban egy antropológiai forradalom zajlott le, amely Európát megkülönböztetetten érinti, mint azon földrészt, amely a kereszténység szülőite. A forradalmi változás abban áll, hogy a krisztusközpontú emberképet felváltotta, leváltotta a krisztus nélküli emberkép.

Európa az alkotmányát megfogalmazó sorokban nem adott helyet Istennek és kizárta a közgondolkodásból is. Elszakadt gyökereitől, lemondott keresztény örökségéről. Európa szekularizálódott. A még létező keresztény közösségek nem kívánatosak, megtűrték, jó esetben az épített muzeális keresztény értékek örözi.

A székelyföldi Válaszút szülőite, az örökségőrző Kallós Zoltán, aki a szülőfalujában létesített múzeumban őrizi az általa összegyűjtött nemzeti örökségünk remekait, az elmúlt héten kapott Szent István Díjat. Az esemény szándékosan az esztergomi királyi vár nagytermében volt, egy monumentális festmény által meghatározott térben, amely Vajk megkeresztelését ábrázolja, aki királyként a keresztény Európát választotta.

Európa válaszüton van, Európa válasz előtt áll. Az én Európám a kereszténységben született. Az én Európám a közös Európa, amely lebontotta belső határait és szilárdítja külső határait, mert az örökség megvédendő.

Én európai polgár vagyok, nem világpolgár, mert valahol otthon kell lenni a világban. En Európában vagyok otthon, de a hazám Magyarországon. *Kozma atya*

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

Hitem központi alakja Jézus Krisztus sorsa

A vizuális kultúrát kell elmélyíteni – beszélgetés Károlyi András festőművésszel

Kerületünk képzőművészeit összegyűjtő, G12 galériában ismerkedtem meg Károlyi András festőművésszel. Műtermében sokrétű munkái között, szakrális alkotásokat is felfedeztem.

Milyen érzés hatására készítette ezeket a képeket?

Gyerekkorom meghatározó élményei hatottak későbbi szellemiségemre. Sajnos tragikusan megéltem a II. Világháború döbbenetes időszakát, 1944 vége felé házunk udvarában a németek kikötöttek három lovat, ők elmenekültek, de én láttam az állatokat csonttá soványodva, összeszedve elpusztulni. Azóta is sokat gondolkodom az egyetemes szenvedésről, érdekel, mert hitem központi alakja Jézus Krisztus sorsa, – hogy értünk keresztváltást kellett halnia, – a szenvedéstörténetnek meghatározó epizódja. Ez lelkem legmélyebb problémája, és ábrázolásban sokszor nyúlok ilyen témához. Ahogy a mai világban a gyűlölködés, Jézus Krisztus perét is az hajtotta. „Istenem, bocsáítsd meg nekik, nem tudják, mit cselekszenek!” Ez a minden dolog mögé látó hatalmas isteni szellemiség! Megpróbálok ilyen irányban magamra is figyelni, ne valljak szégyent. A szeretet centrikusság milyen bennem van. Hosszú tanári pályám alatt a gyerekekkel való foglalkozáskor gyakorolhattam. Egy éven át egy rettenetes, dzsumbujos környék iskolájába lettem kinevezve. Bementem az osztályba, a vigyázállásból láttam a tanulók lel-

Károlyi András Budapesten, 1938-ban született. 1957-ben érettségizett az Ybl Miklós Építészeti Technikumban. Iparművészeti Főiskola gobelin szőnyegszövő szakára járt 1959–1961 között, a Képzőművészeti Főiskola festészet képgrafika szakát 1961–1964 végezte, és ekkor diplomát képgrafika, rajztanári szakon szerzett. 1964–2008 között iskolákban alakrajzot, grafikát, művészettörténetet tanított. Tagságai: 1964-től Művészeti Alap MAOE, 1966–1973 Fiatal Képzőművészek Stúdiója, 1991-től Belvárosi Művészek Társasága, 2003 Lírikusok Irodalmi Műhelye David Arts, 2006-tól Corvin Művészeti Társaság, 2009-től Galéria 12. Murrális templomfestményei Jászfényszarun, Bejczygyertyánoson, Tiszacsegén, stációfestményei Pástón, Gelsen, Maximilian Kolbe tryptichonja Pástón található. Könyveket és napi, heti, havi-lapokban grafikai illusztrációi jelentek meg. Pályázatokon vett részt. 1967-től 21 jelentősebb egyéni kiállítást tart számon. Díjai: Rajzpályázat különdíj, Kiváló pedagógus díj, Kollektív Tárlatok díjai, LIM Irodalmi Emlékdíj, David Arts Alkotói Nívódíj. Alkotásait közgyűjtemények is megvásárolták.

ki állapotát. Kis vézna gyerek, lehorgasztott fejfel állt, tartásából éreztem, a többiek kikiallottak rossznak. Az osztály legnagyobb megdöbbenésére odamentem hozzá, megdöletem és megkérdeztem, mi

a baja. A megalázott, rettenetes sorsokhoz való viszonyulás, mást váltott ki belőlem. Népszerű lettem, nem kellett fegyelmem, mert érdekes órákat tartottam. A rajznál ez nem könnyű, de ösztönöztem őket, hogy kreatívak legyenek.

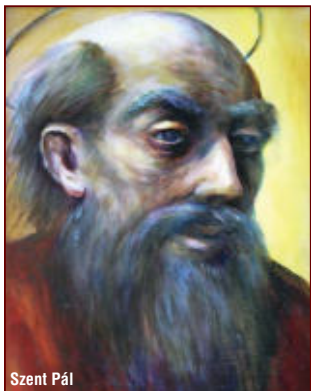
Édesanyám élete is egy szenvedés történet volt. Kislány korában varrogatás közben ollóval megesbesíttette térdét. Nem tulajdonított nagy fontosságot neki, de másnapra bedagadt, súlyos vérmérgezést kapott, lábát le akarták vágni. Nagyanyám könyörgésére a műtét nem valósult meg, de szegény Édesanyám egész életében „beteglábu” maradt. Mesélte, megjegyzéseket kapott, és emiatt magában hordozta a megaláztatást.

Milyen család vette körül?

Mamám elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát, tehetséges lehetett, mert mesteri gyakran kiállították rajzait. Édesapám mérnök ember, hatalmas lemezgyűjteménnyel rendelkezett, – az ávo hét éves fogságát kivéve – mindig a partitúrák olvasása mellett hallgatta a zenét. Gyerekkoromban Handel Messiását naponta háromszor is felrakta, dallamát annyira megjegyeztem, hogy végig tudtam füttyülni. Bátyám, Pál, jó nevű Erkel díjas zeneszerző volt, húgom matematikus.

Ezek után értem, miért tudja megfajteni a klasszikus zenei kérdéseket a rádióban, amivel hangversenyjegyeket nyer. Gondolom, alkotás közben zenét hallgat és sokat töpreng.

Minden nagy remekmű kicsit szakrá-

Szent Pál

Bevezetett

Nagyszombat

rencsére talpon tudunk maradni. Az emberiség legnagyobb problémája ott kezdődött, amikor visszaütött, mert soha sincs vége. Kénytelen vagyok az ördöggel is foglalkozni, sok grafikám van róla, több ember személyiségéből rakom össze. Ki kell rajzolni magamból, kötelességemnek érzem.

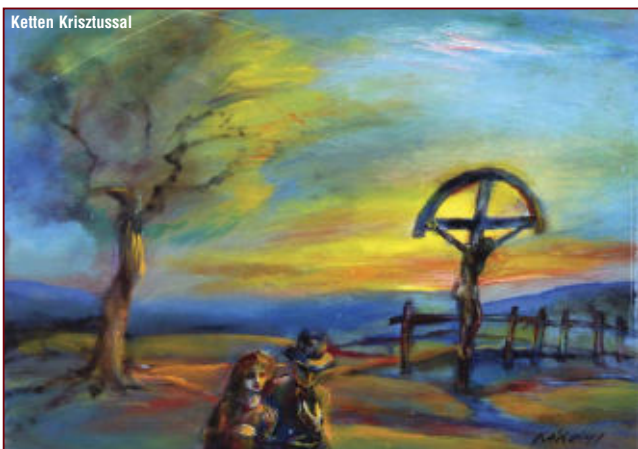
Mit tart értéknak, és mint tanár, mit üzen olvasóinknak?

A „Félkegyelműben” Miskin herceg azt mondja: „Hogy lehet az ember boldogtalan, ha megy az utcán és megnéz egy fát, ha azt megérti, olyan dolog birtokába jut, amitől már fölemelkedhet a lelke.” A természet az egy fantasztikus csoda, vele való elmélyüléssel értelmesebbé tudjuk tenni lelkünk, megérthetjük a másik sorsát. Egy fának is megvan a sorsa, télen lehullajtja levelét, a kopár ágai elképesztő vonalak, csodálatosak! A másik, hogy elhamarkodott ítéletek helyett tartunk kis szünetet, próbálunk átgondoltan ránézni a problémákra. Ne ítélk-

Triptichon

Ketten Krisztussal

Júdás csókja

lis is. Fára, tájra, ha ránéz az ember, Isten teremtésének dokumentumát láthatja. Emberre nézve elkéserít, hogy az arcokon kiüresedést, lefele csúszást látok, ami elvisz a magyarság problémájához. Fantasztikus nép vagyunk, mennyit adtunk Európának, megvédtük, és mégis negatív érzelmeket érzek hazánk irányába. Sze-

zünk, mert ahogy ítélsz, te is megítéltetesz! Harmadik, a gazdagságot ne csak anyagiakban keressük. Nézzük meg jól ezt a csodálatos várost, fedezzük fel, hogy a tél is színes! Tanítványaimmal kikeverttem a szürke árnyalatait komplementer színekkel, micsoda gyönyörű szürkéket lehet látni a ködben is! A vizuális kultúra megszerzése alkalmat ad arra, hogy a jelenségek mélyébe hatoljunk és szellemileg gazdagodjunk.

Németh Andrea

Szent Kereszt
POSZTER

Károlyi András: Keresztút

Fotó: Németh Andrea

Beszélgetés Vincze Lillával

Fotó: Juhász Melinda

Dóka Attilával

Beszélgető társam Vincze Lilla előadóművész. Mi a titka a töretlen népszerűségnek? Annyi minden befért már az életembe, hogy ennek a titka csak is az állandó megújulás lehet.

Igen, tényleg így van. Az egyik titka, hogy olyan szép és jó helyről jöttem, születtem, mint Siófok és csodálatos szülőikkel meg testvérel voltam megáldva.

Örülök, hogy ezzel kezdted. Mesélj a gyerekkorról, kaptál-e vallásos indítást a szülői házból, vagy felnőtt fejjel tértél meg? Úgy tudom, művész családból származol.

A gyerekkor nagyon meghatározó volt számomra. Balatoni lány vagyok, síófoki, vagyis vidéki lány. Úgy nőtem fel, hogy a kertünk végében folyt a Sió csatorna. Apukám egy balatoni állami gazdaságnak volt a főmérnöke. Mindig úgy jött haza, hogy kaptunk tőle valamit, egy új rózsát, vagy egy csodálatos szőlőt. Kirándultunk, élveztük az életet. Anyukám valamikor énekesnőnek készült, de családi okok miatt nem lehetett. A történelem is rányomta bélyegét gyerekkorukra. Apukám gyönyörűen rajzolt, tervezett, gépészmérnök lett. Örököltöm tőle ezt a szervező képességet, a gyakorlatiasságot. Minden érdekelt bennünket. Apukámmal az utolsó kirándulásunkon a repülésről beszélgettünk. Maga is repült, mindent kipróbált, mindig kutattuk a csillagokat. Keresztük a magyarázatot a világ nagy kérdéseire, és ezek a fajta szép beszélgetések örökre meghatározták az érdeklődési körömet. Akkoriban baloldalinak kellett lenni, ha valaki érvényesülni akart, de mi mégsem tudtuk a világot így elfogadni. A bátyám örökölte anyukám „filmomabb” vonalát. Anyukám csodálatosan énekelt, divattervező akart lenni, végül egy üdülő igazgatónője lett. Így aztán a belügyminisztérium síófoki üdülőjében nőttem fel, szinte ott laktunk minden nyáron. Énekelve, táncolva, zenélve mentünk haza, hoztam magammal a citerát, a hegedűt, a sanyó magnót. Sokat énekeltünk, de voltak film- és diavetítések is. A papám mindig meghaladta a korát, imádozt felfedezni. Én roppant kíváncsi kislány voltam, kutattam, túsáka mentem, érdekeltek a templom alatti ásatások, a régiségek, az elmúlt korok, a családfakutatás. A szó igazi értelmében bohém, művészeti életet éltünk. Sokat tudnék erről mesélni. Mindemellett ott volt bennünk a vidéki, katolikus neveltetés is, amely nem erőltetett, hanem oktató jellegű volt. Viszont ez a családi idill, sajnos, nem tartott sokáig. Egy drámai esemény kapcsán korán elvesztettük a szüleinek. Én tizenegy éves voltam, bátyám tizenégy. Ennek a feldolgozásához kellett az a hit, amit az ember megkapott a családban. Olyan példát kaptam, amely-

Zenében élem meg a hitemet!

nek köszönhetően, fel tudtam nőni ebben a világban úgy, hogy az önazonosságom tisztán megmaradt. Nagyon nagy erőt adott, hogy tíz éves koromig egy kiegyensúlyozott szülői szeretetben, zenében, művészetekben nőhettem fel. Erdélyben, Kalotaszegben (Kisvárdán) fedeztem fel, hogy ott rengeteg Vincze nevű család van. Egy könyvben találtam rá, hogy Iregszemcsén, az uradalomban dolgozott az én apai nagypapám egy mintagazdaságban. Az azért érdekes, mert mindig tudtuk, hogy a nagyszüleink közvetlen emellett a mintagazdaság mellett éltek. A könyvből jöttem rá, hogy ez a gazdaság egy nemesi család kúriája volt, ahol úgy kezelték az uradalom dolgozóit, mint a családtagokat. A nagypapám fő molnár volt. Gyönyörű történetek ezek. Nagyon fontos ismerni az embernek, honnan jött, miket éltek át, kik voltak a felmenőink.

A szülei halála után ki nevelt tovább?

A nagymamám, az édesanyám anyukája, 16 éves koromig, mert utána Ő is elment. Majd a bátyám lett a gyámom, aki egy nagyon tehetséges ember, büszke is vagyok rá, Ybl-díjas építészmnök. Mivel már kislányként táncoltam, énekeltem, és érdekelt a film, a színház, a muzsika, nem lehetett tudni, hogy a komolyzenei vagy a popzenei pályát választom. Komoly zenét az általános iskolában és a gimnáziumban is énekeskosként tanultam. A klasszikus éneklést évekig, mint magán énekeszakos. Utána pedig képeztem az énektechnikámat. Sik Olga néni, Akos Stefi és Déval Nagy Kamilla voltak a mestereim. Aztán jött a tanítóképző főiskola, a tanárképző énekeszak. Sokáig egyáltalán nem volt biztos, hogy én ezt a pályát választom. Musical színházban is szerettem volna énekelni, felvételiztem többször, de a tánc miatt végül is nem sikerült.

Hogyan találkoztál az első együttesed tagjaival?

1985-ben, egy különleges koncerten, a Kertészeti Egyetem klubjában, ahol a Soláris játszott. Egy barátom vitt el, aki elhozta a „Marsbéli krónikák” című lemezt, amely kicsit science fiction volt. A Soláris zenéjében is ilyen Marsbéli, nagyon különleges, világító átfogó zenei hangzás volt, amely nekem nagyon tetszett.

Ők avasáltak énekesnővé?

Igen, mert nem volt énekesük, és a barátság, a közös zenélések közepette egyszer azon vettük észre magunkat, hogy összeállt egy jó pár dal, amit énekeltem. Mindenkinet tetszett, bemutatuk a barátainknak, mire ők azt mondták: ezt folytatni kell. Ettől kezdve klubzenekari formában játszottunk, majd jött az 1986-os Intercoop Fesztivál, amelyet megnyertünk. Ez teljesen felkeltette a világnak, mert onnantól lettünk ismertek országosan is.

Ettől kezdve a pályád ismeretek ívelt fölé, és közben együttest is váltottál.

Ez a Napoleon Boulevard volt. A véletlennek köszönhetjük a két szó összehozását. Hetekig-hónapokig kerestük az együttes nevét. Már akkor sejtettük, hogy Magyarországon is hamarosan változás lesz. Ezért is maradt a Napoleon elnevezés. Jelzésértékű üzenete volt.

A szóló karriered is ez idő tájt indult el, önálló lemezeket adtál ki.

A Napoleon Boulevarddal a klasszikus fellállás 1991-ig tartott. Ez az öt-hat év nagyon erősen meghatározta az életünket. Utána a mi életünkben is volt egy rendszerváltás. Én Cziglán Istvánnal folytattam tovább szóló karrieremet. Majd Őt is fiatalon elvesztettük. Ezután szólóban, de másokkal

dolgoztam. Olyan zenei világok jelentek meg, amik kimaradtak a Napoleon ideje alatt.

A zenei stílusod is megváltozott?

Már a Napoleonnal is voltak kísérleteim az operai bel canto-t illetően (szép énekési technika). Nem véletlenül kaptam egy erős bel canto képzést, ez a technika akkor még különlegességnek számított a pop rock műfajban. Külön választották a klasszikus éneklést a megszokott, rockos, kemény torkú énekléstől. Azt gondoltam, én azok közé tartozom, akik megpróbálták feloldani ezt a szabályt. Először furcsa is volt, de egyre jobban elfogadták, oly annyira, hogy 91-ben már meg is jelent egy olyan lemezem, Laczó András hangszerelemében, amelyen a dalok megtartva a klasszikus elemeket, a vége felé átmennek rock and rollba. Ma már ezt crossovernek hívják. Ez a zenei műfaj meghatározza lett a lelkivilágomnak is. Ezt mélykének neveztem el. „A nagy kékség” című csodálatos filmből kaptam az ihletet. Az én sajátos mélykének, a film mottója: „a legyeket jóka, ha tudtok”, a hitem szimbóluma maradt.

Olvasztam rólad, hogy a pápának énekelte.

Igy van. 2009-ben abban az óriási megtiszteltetésben volt részem, hogy a Rajkó zenekarral együtt, XVI. Benedek pápának énekelhettem az „Ave Mariát” a Vatikánban nyolcvanezer ember előtt. Erre azelőtt még nem volt példa. A Duna TV fel is vette, és ez megint csak meghatározta az életemet. A vatikáni rádióban is énekelünk. A Rajkó együttes vezetője, Gerendási István hívott meg.

Milyen körülmények énekelés?

Teljesen vegyes a korosztály. Először kicsikkel foglalkoztam, mint énektanár, zenepedagógus. Később, ahogy a pályámon egyre többet tanultam, jöttem a fiatal felnőtt nővendékek tanácsot kért. A tanítást a mai napig nagyon szeretem és fontosnak tartom.

Egy nagy összegzés van már mögötted, és sok van még előtled.

Edith Piafot idézve: „csak addig élek, amíg énekelek”, én ezen túlmúltam. Nagyon szeretem a zenét, alázatosan imádom, de én úgy foglalkozok, hogy azon túl is van élet, mert bármi történhet az életben. Megtanultam, hogy az élet pillanatok alatt elvesz, az is, de meg is dolgozik ezért az ember. Mindenért meg kellett küzdenem nagyon keményen. Amikor az ember elveszi a szeretteit, akkor erősen hisz benne, hogy segítenek rajta, és lehet, hogy ez ad óriási erőt ahhoz, hogy nem engedhetem el magam, hogy egy életet át bizonyítani akarok.

Miért kezdtél különböző felekezetű templomokban énekelni?

Mint mondtam, nagyon szeretem a klasszikus zenét, főleg a bel cantot, és mivel én egy kísérletező ember vagyok, úgy gondoltam, felhasználhatom azokat a zenei eszközöket is a lírai hangvételű dalokban, amelyek a Napoleon Boulevard igényes zenéjében születtek. A templomi kamarazenelések által is megélem a hitemet, amely több mint tíz éve zajlik. Csodálatos élményt nyújt a templom akusztikája, amikor hárfá, fuvola és zongora kísérettel énekelek. Gyönyörűek a lírai dalok szövegei is, mint például az „Fogd meg a kezem”, az „Uram segits”, az „Európa visszavár”, és Wolf Péter „Ave Mária”.

2010-ben újra összeállt az együttes a 20 éves jubileumi koncertre.

A Symba csarnokban léptünk fel, amelyet két-három

éves nagyon komoly munka előzött meg, és ennek az eredménye lett két lemez. Akkor jött a gondolat, hogy a dalainkat vigyük el turnéz formában az emberekhez ország-szerte. A zenekar több szempontból is megújult, van, aki máshol folytatta a zenélést, és van, aki már egyáltalán nem, de mi megújulva folytatjuk.

Hit-magysárg-érték a magazin alcíme. Ez a három című is megjelenik a zenetekben?

Persze, hogy megjelenik. A „Mámor” című szóló lemezem dalaiban, amelyet Cziglán Istvánnal írtunk, a 89-es rendszerváltáskor jelent meg. Erdélyt már akkor is látogattam, amikor még nem volt annyira népszerű odamenni. Mindenfélté szállítottamozunk, karitatív tevékenységet folytattunk. Mindig az volt az érzésem, kinthető az 56-os fiatalok történetét élnék át. Minket is titkolták Erdélyből, évekig nem mehetünk. 1991-ben, amikor megint lehetett menni, a Bikinivel meg az Eddával jártam át. A változásról már 88-ban írtunk az „Európa visszavág” című dalunkban, amely előbb megszületett, mint maga a rendszerváltás. A „Modern tag” című dalunk is ezt sejteti, nem direkt módon, de benne van a történelmi, politikai attitűd. Mi soha nem írtuk a mellünkre a meggyőződésünket, vagy nem tiltakozunk zászlókkal, mert harcolni erőszak nélkül is lehet. A vallással ugyanígy vagyok, az életemből, a dalaimból úgyis kiderül.

Rengeteg értéket hoztál létre, aki a dalaidat hallgatja, gazdagodik általa. Magad is szereltél dalokat?

Szerzőként is megvalósíthattam zenei álmaimat a Napoleon Boulevardban is, a legmeghatározóbb daloknál pl. Kérlek, ne félj, Szállj velem, Júlia nem akar a földön járni... ahol Júlia német halandzaváltozó landol – az egy éjszakai improvizáció megérdemelte volt. Mámor lemezem újdonsága volt, hogy a címadó dal az József Attila Mámor költeményének megzenésítése volt általam. Ugyanakkor ezen a szecessziós zenei albumon Cziglán Istvánon kívül Térey János költő is, dalszövegeket” írt, és a fantasy világú Két Hold lemezhez is. A Mely kéket pedig Luc Besson: Nagy kékség, című filmje inspirálta... és itt is megjelenetek több barátaim: Köhalmi Ildikó, Janttyik Zsolt, Gáti István.

Hogyan éled meg a hiteidet? Csak az ünnepnapokra szorítkozol, vagy a belső imádatod tartod fontosnak.

Nálam ez nem időhöz és nem rendszerhez kötött. Nagyon fontosnak tartom a hitbeli szabadságot. Természetesen magán emberként is eljárak másire, de a főbb ünnepekkor többször énekelek templomokban.

Mondd el, milyen programokra készülsz?

Idén nyáron ünnepeltük a Napoleon Boulevard 30 éves pályafutásának jubileumi évét, egy egyszerű és rendkívüli koncerten a Fővárosi Nagycirkuszban, az Orosz Vízicirkusz közreműködésével és a Talamba Együttessel. Megújulva, lendülettel koncertezünk továbbra is, születtek új dalok Nagy Zsolt és általam: Titkok kertje, A Világ tetején, amelyre különleges videóklip is készült a Vízicirkuszban, a Sláger TV támogatásával. Ezen kívül Dóka Atilla énekes gitárossal is koncertezünk, és folyamatosan születnek új szerzemények is Attilával, amelyek az általam vezetett művészeti klubban is gyakran elhangzanak a Benczúr Házbán... a „Kockacukorban”.

További sok sikert kívánok, és köszönöm, hogy mindezt megosztottad a magazin Olvasóival.

Kuruczleuk Ilona

440 éve volt a Hercezsőlősi Zsinat

A magyar reformáció történetének egyik legfontosabb emlékhelye a hercezsőlősi református templom, ahol 1576. augusztus 16-17-én tartották meg a Zsinatot. Ez év augusztus 17-én erre emlékeztek az ünnepségen jelenlevők, akiket Ft. Kopácsi Kettős János szuperintendens köszöntött, majd Forró László, a Királyhágómelléki Egyházkerület főjegyzője hirdette az Igét.

A püspök-helyettes gyakran idézte a 46. Zsoltárt, amelyben a múlttól, a jelenről és a jövőről egyaránt szó van. Hangsúlyozta, hogy minden helyzetben, a legnyomorúságosabb időkben is, a Seregek Ura megtartotta az ő népét.

Az igehirdetés után, Hegedűs Szuzsanna lelkipásztor énekel és versmondással szolgált. A liturgia szol-

Készülődés az úrvacsorára...

gálatában részt vett Kettős Attila körögyi lelkipásztor is. Az úrvacsorát Hegedűs Szuzsanna és Varga György helyi lelkipásztor szolgáltatta ki. A megemlékezés és hálaadás ünnepélyességében nagy munkát végzett Erdős János.

A templomban felavatták Sója Lajos, a Horvátországi Magyar Református Keresztény Egyház főgondnokának emléktábláját, aki mindig áldozatos és kitartó volt abban a szolgálatban, amelyet az egyház és a magyarság fennmaradásáért végzett – szolgatársával együtt. A táblát Ifj. Sója Bálint, Sója Lajos unokája lepeltette le. Az ünnepségen jelen volt Nt. Bóka András ny. esperes.

Szeptember 18-án, vasárnap délelőtt volt a Kárpát-medencei református iskolák közös tanévnyitója Nagyenyeden, a Vártemplomban. Az ünnepélyes alkalmon Szegedi László misziói előadó hirdette Isten Igéjét, az I. Mózes 6, 9-22 alapján. Az istentiszteleten a Kárpát-medencei tanintézetek mindegyike képviselte magát.

Szegedi László arra hívta fel a fiatalok figyelmét, hogy együtt kell átgátniuk a hitet és a tudást, mert ez az, amit senki nem tud elvenni tőlük. A prédikáció után, a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának főosztályvezető helyettese, Brendus Réka, a Kollégium volt diákja köszöntötte a jelenlevőket. Nagy Éva, a Román Oktatásügyi Államtitkárság kabinet-igazgatója is szólt a jelenlevőkhez.

Az ünnepi alkalmon Ábrám Tibor, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának világi alelnöke „Isten

Református tanévnyitók

nemzetisége vagyunk” címmel mondott beszédet. Megtartották évnívítójukat a magyarországi református teológiák is. Szeptember 4-én a Debreceni Református Hittudományi Egyetem a 479. tanévet nyitotta meg, szeptember 6-án a KRE Hittudományi Karán volt az évnívító. Ugyanezen a napon tartotta tanévnyitó közgyűlését a Sárospataki Teológiai Akadémia. Az istentiszteleten dr. Fodor Ferenc teológiai tanár, sárospataki lelkes hirdette az Igét. Szeptember 11-én a Pápai Református Teológiai Akadémia tartotta meg tanévnyitó ünnepségét.

Brüsszelben is megkezdődött a hitoktatás, ame-

lyen a magyar külképviseletek gyermekei vesznek részt. A református hittanórán összevont csoportban van az 1-2. osztály, illetve a 3-4. osztály. A gyermekek nagy szeretettel és örömmel vesznek részt az alkalmakon, melyek öröndszzerűen kerülnek megtartásra. A hitoktatást Úrházy-Kis Stella Beáta végzi, immár három éve.

Ugyancsak ő vezeti a vasárnapi iskolai alkalmakat a brüsszeli magyar református gyülekezetben, melyen 12-20 gyermek vesz részt, több csoportban. A gyermekekkel és szüleikkel együtt, a gyülekezet közös családi vasárnapot szervezett szeptember 23-24-25-én, az Ardennek hegyiségben. Az alkalom nagy lelki feltöltődéssel járt és úrvacsorás istentisztelettel fejeződött be.

Vitézavatás

Szeptember 10-én a bicskei református templom adott otthont a Nemzetközi Vitézi Rend vitéz-

avató közgyűlésének. Az ünnepi alkalmat v. Horváth Csaba országos törzskapitány nyitotta meg. Jelen volt v. Habsburg-Lotharingiai József Árpád főkapitány, aki a vitézavatás felelős szolgálatát végezte. Az ausztráliai Törzsszék zászlaját v. Tassányi József törzskapitány adta át.

Igehirdető szolgálatot református részről v. dr. Kis

Boász végzett, akit a főkapitány az „egyházi kereszt” érdemrenddel tüntetett ki. Az ünnepségen a moderátor Nagy Lenke volt, aki a Nemzetvédelmi Tagozat tagja.

Megemlékezett a NYEMRLSZ 1956-ról

Ez év július 14-17-ig három napos nemzetközi hittudományi tanácskozást tartott a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat Felsőőrben (Oberwart), ahol megemlékeztek az 1956-os szabadságharcról. Az alkalmon mások mellett Köntös László dunántúli főjegyző és özv. Lázárné Zahn Dalma Enikő szolgáltak. Emléklapot kapott vitéz Békássy Imre kisbéri székfőkapitány, a hadisír-gondozó szolgálatáért.

A szervezet immár hét évtizedes múlttal rendelkezik, azzal a céllal, hogy megerősítést és tanácsadást adjon a XXI. század kihívásaira.

Beregszászi Jótékonyági Félmaraton

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet szervezésében, október 1-én jótékonyági félmaratonfutásra került sor Beregszászban, a népszerű Kovács István (Koko) vezetésével. A résztvevők négy távon mértek össze a tudásukat: 10 km-en, 5 km-en, 3 km-en és 800 m-en. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet jótékonyági futással akarta felhívni a figyelmet a kárpátaljai magyarok nehéz sorsára.

A Segélyszervezet folyamatosan végzi szolgálatát a rászorulókat felé, s ezt a célt szolgálta ez a jótékonyági alkalom is. Élelmiszert, ruhát, gyógyszert juttatnak el rendszeresen a kárpátaljai magyarok számára, hogy valahogyan enyhítsék az ott élők helyzetét.

Ft. Csúry István püspök

Tisztújítás Királyhágómelléken

Október 21-én tartják a Királyhágómelléki Egyházkerületben az általános tisztújítást, amelynek során püspököt, főjegyzőket, főgondnokokat, espereseket, stb. választanak.

Az elmúlt ciklus igen áldozatos munkáját járt és a magyar összetartozás jegyében telt el. Ft. Csúry István jelenlegi püspök, szolgálatai során biznyságtévő erővel szölt arról a nagy feladatról, amit a Királyhágómelléki Egyházkerületnek végeznie kellett. Mind

ebben a szolgálatban sok segítséget kapott Forró László főjegyzőtől, akivel együtt jó irányt mutattak a királyhágómelléki reformátusoknak. Csúry püspök úr teológiai munkássága is szolgálta a lelkek épülését, amelyek közül legutoljára egy imádságos könyvet jelentetett meg.

A püspök ur elkötelezte magát egy kórház építésre is a Partiumban, amelyet a magyar Kormány segítségével kíván létrehozni.

15 éves a debreceni Vakmisszió

Szeptember 24-én tartotta hálaadó alkalmát a debreceni Vakmisszió abból az alkalomból, hogy 15 éve nyújtanak támaszt a vakoknak, a gyengénlátóknak. Az ünnepi alkalmon Magyaré Balogh Erzsébet, a Missziói Osztály vezetője, az Ezsdrás 4, 1-16 alapján szölt a jelenlevőkhöz. Dr. Kis Boáz, a Magyar Népfőiskolai Collegium üv. elnöke, a 15 éves kapcsolatra utalt beszédében, amely a két szervezet között van, az V. Mózes 8, 2 alapján.

Az előadókat Szakáll Zsombor köszöntötte és örömmel beszélt arról, hogy milyen sok szolgálatot hallottak a 15 év alatt. Említette Kis Csongor és Gyula

Ilona népdal éneklését, Simon Aladár versmondót, Kiszely István professzort, Meleg Vilmos színművészt, stb. Az alkalmon biznyságot tett Isten megtartó

szeretetről Czirják László látássérült lelkipásztor, valamint Balogh Lajos, a hajdúszoboszlói Missziói Ház vezetője. Fellépett a Landini Együttes és Bondár Gyöngyi.

Tamás Ilona szlovákiai magyar tanítónő 2016.

augusztus 25-én kísérték utolsó útjára, aki 104 éves korában halt meg. Tamás Ilona 2011-ben felvette a magyar állampolgárságot, s ennek következtében elvesztette a szlovák állampolgárságát és különböző megaláztatásokban volt része.

Orbán Viktor miniszterelnök részvétnyilvánító levelét Semjén Zoltán minisz-

In memoriam Tamás Ilona

terelnök-helyettes olvasta fel a temetésén, majd maga is búcsúzott Tamás Ilonától. A Szlovákiai Református Keresztény Egyház és a Gömöri Református Egyház megye nevében, Ft. Fazekas László püspök megbízásából Nagy Ákos Róbert esperes búcsúzott. A gyászszertartáson jelen volt Ft. Erdélyi Géza ny. püspök. A rimaszombati Önkormányzat nevében Simkó József mondott búcsúszavakat.

Borverseny a felvidéki Vágfarkasdon

A vágfarkasdi egyházközségben tartották meg az első egyházmegyei borversenyt. A rendezvény célja nem csak a nemes versenyzés volt, hanem az egyházmegye tagjainak a találkozása kötetlen keretben, ahol testvérí légkörben cserélhettek gondolatokat. Az alkalmon Erdélyi Pál vágfarkasdi lelkipásztor az Ézsaiás 5, 1-7 alapján tartotta az áhitatot. Ezt követően, 150 bortermelő – és kedvelő – 75 bormintát értékelt. 17 arany, 25 ezüst és 31 bronz díjat ítéltek oda a versenyzőknek.

Az oldalakat összeállította: Dr. Kis Boáz

Székelyek és hajdúk közös főhajtása

Népünk százezreit érintő történelmi eseményről emlékeztek meg Hajdúnánáson

Az első világháború derekán, 1916. augusztus végén, amikor a román hadsereg váratlanul benyomult Magyarországot védetlenül álló keleti vármegyéibe, 206 ezer székely kényszerült arra, hogy egyik pillanatról a másikra elhagyja otthonát. Háború volt, de ők nem vágyódtak boldogabb földrészekre: saját hazájukon belül menekültek annak békésebb területei felé. A Magyar Királyság középső részén fekvő Hajdú vármegye 20 ezer, ebből Hajdúnánás 3200 székelyt fogadott be és óvott meg minden veszedelemtől mindaddig, amíg – egy, legfeljebb két év múltán – a menekülők visszatérhettek szülőföldjükre újjáépíteni feldúlt-felgetett, lerombolt hajlékaikat. E történelmi emlék ápolásában élen járó Hajdúnánás a székelyek keserves elmenekülésének és szeretetteljes befogadásának századi évfordulója alkalmából centenáriumi esztendőt szervezett, melynek központi ünnepségét szeptember 18-án tartották.

Az Alföld északi peremén fekvő kisvárosba, a VI. Székely Menekültek Emléknapja elnevezésű megemlékezésre ezúttal is Székelyföld több településéről érkeztek küldöttségek s mellettük a centenárium alkalmára nagy létszámú csoportok is. Hargita megye képviselőjét Borboly Csaba, a Megyei Tanács elnöke, Csíkszereda város delegációját Ráduly Róbert Kálmán polgármester, a ditrói hagyományörzők felszáz fős közösségét Puskás Elemér polgármester, míg a kilényfalviakat Fejér Lajos plébános vezette. Bokor Sándor, Parajd község polgármestere is ott volt a vendégek között, miként a Csíki Mátyás Huszáregyesület és a Jakab Antal Keresztény Kör tagjai is. Sokan elzáródokoltak e jeles eseményre Hajdúnánás környékéről is, köztük Újfehértó hívei, akik autóbusszal érkeztek az ünnepségre.

A megemlékezés délelőtti 10 órakor a református templomban ökumenikus istentisztelettel kezdődött, amelyen Derencsényi István, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspök helyettese hirdetett igét és ame-

Buczkó József

lyen a hajdúnánási Kőrösi Csoma Sándor Református Gimnázium diákjai az alkalomra összeállított verses-énekes műsort mutattak be. Ezt követően a megemlékezés a katolikus templom előtt felállított szabadtéri oltárnál folytatódott.

Székely Menekültek Emlék-oszlopa

Székely Menekültek Emlék-keresztje

A helyiek és környékeliek mellett székely ruhás vendégekkel is megtelt téren, mintegy hétszáz hívő előtt bemutatott ünnepi szentmise kezdetén a Jakab Antal Keresztény Kör vezetősége, dr. Vencser László és e sorok írója a köszönet kifejezésekként csíksomlyói Szűzanya-kegyzobor másolatot adott át a hajdúnánásiaknak mindazért, amit őseik száz évvel ezelőtt a székely menekültekért – köztük a gyermek Jakab Antalért, négy testvéréért és édesanyjáért – tettek s amit ők, mai utódok a történelmi emlékeket ébrentartásáért napjainkban tesznek. Demeter József marosvásárhelyi faragó alkotásának leleplezése után felkértük az ünnepi szentmisét bemutató Jakubinyi György gyulafehérvári érsek urat, hogy áldja meg azt, így érseki áldással kerüljön a szobor a hajdúnánásiak birtokába. A megemlékezés központi ünnepsége így módon a Szűzanya csíksomlyói szobrának megáldott mása mellett zajlott az elkövetkező két és félórán keresztül.

A szentmise főcelebránsa és szónoka, Jakubinyi György gyulafehérvári érsekkel együtt koncelebrált Palánki Ferenc debreceni megyéspüspök, Kocsis Fülöp görögkatolikus érsek-metropolita, Vencser László mo-

Kocsis Fülöp görögkatolikus érsek metropolita

rálteológus, Horváth István gyulafehérvári kanonok, Szűcs Csaba, a kolozsvári Verbum Kiadó igazgatója és mások mellett Fejér Lajos kilényfalvi, Juhász Imre Újfehértói-hajdúnánási plébánosok, illetve Kerekes László helyben szolgáló lelkész. Jakubinyi érsek köszönetet mondott Buczkó József néprajzkutatónak azért, hogy feltárta és „nagyszerű könyvében” feldolgozta a székely menekülés történetét. Szentbeszédében az érsek úr hangsúlyozta: a mai hajdúnánásiak ősei gyakorolták a felebarátai szeretet nagy parancsát, amikor befogadták a székely menekülteket. Befelezésésként idézte a székely ősöknek a csíksomlyói Salvtor-kápolna előtt álló kőkeresztre vésett imáját, amely, mint mondta, a mi imánk is: „Isten, tarts meg minket őseink hitében és erőnyeiben.”

A szentmise befejező áldását követően a Makláry Lajos Városi Enekkar az „Ő én édes jó Istenem” ősi székely

Szólláth Tibor Hajdúnánás polgármestere

himnuszunkkal idézte fel, hogy a száz évvel ezelőtt a Hajdúnánáson menedéket lelt székelyek milyen sokszor énekeltek ezt a város katolikus templomában. Csíksomlyói Mária-énekünk után a Kovászna megyéből elszármazott, Jászai Mari-díjas színművész, Miske László

szavalt a lelkiünk legmélyéig hatolóan Szilágyi Béla Székely Miatyánk című költeményét, sokak szemébe könnyeket is csalogatva.

Az ünnepi gondolataikat tolmácsolók sorában Pajna Zoltán, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke átadta a megyei közgyűlés köszönetdíszoklevélét Hajdúnánás városnak a Székely Menekültek Emléknapja hagyományörző rendezvénysorozat megszervezéséért, az első világháború idején történt emberbaráti cselekedetek emlékének fenntartásáért, istápolásáért. Beszédében az elnök rámutatott: az ideiglenesen otthonra lett székelyek már megérkezésük másnapján bekapcsolódtak a munkába, tanulásba, minden lehetséges módon befogadók segítségére voltak, majd a háború zajainak csökkenését észlve – egy, másfél, legfeljebb két év múltán – nyomban visszatértek Székelyföldre újjáépíteni felégett, lerombolt házaikat, hazájukat.

Szóllás Tibor, Hajdúnánás polgármestere halálját fejezte ki azért, hogy ősek helytálltak, s azért is, hogy katolikus templomuk e jeles alkalomra megújult és „most ilyen szép kegytárggyal gazdagodott”. Mindenért Istene a dicsőség – tette hozzá a város polgármestere.

Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke hangsúlyozta: fontos, hogy a magyarság megismerje a száz évvel ezelőtti események hiteles történetét. Mint fogalmazott, az nem volt rendjén, hogy erről évtizedeken keresztül sem a történelemoktatásban, sem más hivatalos úton nem, esetleg alternatív forrásokból lehetett hallani. „Nagyon fontos, hogy tanuljuk egyformán a történelmet Magyarországon, Székelyföldön és az egész Kárpát-medencében” – szögezte le Borboly Csaba, majd örömet fejezte ki, hogy sikerült kiadni a Székelység története tankönyvet, amelynek anyagát Hargita megyében a hatodik és hetedik osztályos diákok iskolai oktatás keretében tanulják, és amelynek a 145–147. oldalai az 1916. évi román betörés és az annak nyomán bekövetkező menekülés történetét tartalmazzák. A történelem ismeretéből erősíthetjük gyökereinket – állapította meg a Hargita megyei tanácselnök.

Ráduly Róbert Kálmán, Csíkszereda polgármestere a székelyek és a hajdúk egykori együttlétét testvéreinek nevezte, s kifejezte alázatos halálját a hajdúnánásiak őseinek azért, hogy annak idején befogadták és felebaráti szeretetben részesítették a székelyeket, a nehéz, inséges időkben azt a keveset, amijük volt, megosztották velük. Nem futamodtak meg a kihívástól, hanem szembenéztek vele és megfelelték a Gondviselés által kiszabott feladatnak. „Ez is mutatja, hogy mi, hajdúk és székelyek, székelyek és hajdúk, együvé tartozunk” – fogalmazott Ráduly Róbert. Hozzátette: katartikus eseményekre, amelyek együvé kovácsolják a nemzetet, mindig szükség van. „Száz év telt el egy az őseink számára katartikus élmény óta, és ma, múltatlan utódok, nem szólnak erről eleget. A hajdúnánásiak kivételével ebben a folyamatban. Nekünk, magyarul gondolkodók embernél a 2016-os év az 1916-os menekülésről kellett volna szólnia. El kellett volna mondjuk minden magyar polgárnak, függetlenül attól, hogy határon belül vagy kívül él, hogy mi a legnehezebb időkben is számíthatunk egymásra. Van, amire büszké legyünk, van, amire támaszkodjunk és van, amire építkezzünk” – hangzott a Csíkszereda polgármestere.

A délelőtti megemlékezés a templomkertben álló

emlékjelek, a Jakab Antal püspök és Domokos Pál Péter néprajztudós nevét is őrző Székely Menekültek Emlékoszlopa, valamint a városban akkor elhunyt 38 székely emlékére Buczkó József által faragott Székely Menekültek Emlékeresztje megkoszorúzásával zárult. Délután a színpadon hajdúnánási és ditrói hagyományörző csoportok mutatták be műsoraikat nagy sikerrel.

Ahogy Ráduly Róbert is rámutatott, erről a népnép százazret érintő történelmi eseményről nem tudunk és nem beszélünk eleget. Csak remélni lehet, hogy a 206 ezer menekültből 3200 székelyt befogadó Hajdúnánás példájának lesznek követői, s a levéltárak mélyéről a jövőben egyre több bizonyíték táru majd fel és kerül nyilvánosságra a száz évvel ezelőtti történetekről: arról, hogy a közeledő életveszély elől a magyar a saját hazáján belül menekült, vagyis magyar a magyarhoz menekült és a befogadó magyar a saját véréből való testvérét fogadta be.

Mindenesetre Hajdúnánáson teljesült, amit a szervezők célul tűztek ki és amire a szívük mélyén vágytak: szeptember 18-án minden eddiginél többen érezték át és vitték magukkal a száz évvel ezelőtti történelmi eseményeket feltáró és azoknak számos emléket állító Buczkó József néprajzkutatónak az ünnepségen is elhangzott szavait:

„Az akkori emberbaráti cselekedetükkel, amikor székely testvéreikkel megosztották hajlékukat és utolsó falatjukat, egyben hidat is építettek a hajdúk és a székelyek között: a befogadó szeretet hidját, s föléje templomot emeltek: az összetartozás tételét, amely most is fölénk tornyosul.”

Varga Gabriella

Jó, hogy bejöttél! Keresztény könyvesbolt-kávézó nyílt Budapesten

Bobok Beatrix és Csány Márta mertek nagyot álmodni. Egy olyan könyvesbolt-kávézót nyitottak, ahol a keresztény kiadók széles palettájából és igényes gyerekirodalomból lehet könyveket választani a földszinten, a galérián pedig antikvár könyvek találhatók kedvezményes áron. Alkalmal nyílik könyvbemutatók, kiállítások, író-olvasótálalkozók megrendezése.

„A keresztény értékrend közvetítése és megjelenítése az elsődleges célunk. Központba helyezzük a családot és a házasság értékességét, védelmét és szent-

Sároknak a gyerekkönyvkiadót

ségét. Terveink között szerepel, hogy szervezzünk egy olvasókört, ahol minden hónapban egy konkrét könyvet ajánlunk megvásárlásra kedvezménnyel, és a következő hónapban megoszthatjuk gondolatainkat a könyvről. Minden hónapban lesz könyvbemutató, a vendégek között lesz Dér Katalin, Simon András, B. Varga Judit.

A 2017-ben tíz éves a magyarországi jelenlétét ünneplő Pure Fashion – Tiszta szív, tiszta divat – mozgalom. Jubileumi programjai közül havonta egy nálunk kerül megrendezésre. Ők 14-18 éves lányokkal

foglalkoznak. Ez egy két éves program, havi egy szombatot töltönek együtt a lányok. A két év alatt sok témát feldolgozva, lelkiigényeket, beszélgetéseket, előadásokat kapcsán keresik a választ arra, milyen a nő Isten tervében, hogyan válnak érett, keresztény nővé.”

A könyvek mellett újságok – keresztény újságok is hozzáférhetőek, és rendszeresítettünk egy ládikat, ahol használt lelkiességi könyvek lapulnak. Egyet hoz egyet visz felirat azt jelzi, bárki elviheti valamelyiket, ha odatesz helyette egy másikat.

A megnyitó ünnepségen Szőke Gábor atya megáldotta a helyiséget, majd beszélt kedvenc olvasmányáról: Hermann Hesse: Demian c. művéről. Egy mondatot emelt ki a könyvből: „A bátrakról és jellemesekről mindig nagyon félnek az emberek”. Gábor atya buzdított, merjünk szembe menni az árral. A keresztény ember fontos tulajdonsága, hogy nem tucatember.

„Urunk, Istenünk! Áldd meg ezt a házat, lakják itt egészség, tisztaság és a Lélek leggyözegettelene ereje. Tölts be alázat, engedelmesség, jószág, szelenség és hálaadás. Maradjon meg szent áldásod ezen a hajlékon, minden dolgozóján és betérőjén. Amen.” – imádkozta Gábor atya az áldás végén. *Cím: VI. kerület Dessewffy u. 18-20. Nyitvatartás: H-P 10-18, Szo 9-13.*

Rózsaánsé Kubányi Andrea

pedig ezt a szemléletet, a külső és belső ember fontosságát hirdeti úgy, hogy tanítása szerint az ember Krisztus révén válik képessé a megújulásra – fogalmazott a püspök.

Papp Lajos professzor úr, aki a gyógyítás nagymestereként, majd nagyhatalmú előadóként és íróként számtalanszor áttörte a hallgatás falát, s aki megszállottjaként az igazmondásnak és az igazság diadalra juttatásának oly sok nehéz küzdelemben diadalmaskodott, hogy én először úgy döntöttem: laudáciomban csak győzelmeiről szólok... – kezdte méltatását Kocsis István drámaíró, majd így folytatott: – De aztán eszembe jutott, hogy a legnagyobb küzdelemben, legneme-

be juthatott, mindjárt ki is mondom, hogy mindössze abban hasonlítanak egymásra történelmünk nagy drámai hősei és Papp Lajos professzor úr, hogy nehéz drámai helyzetekben küldetéstudatuk egyre erősödött. Nem véletlenül, hisz hittel hiszi mindegyikük, hogy talán ő lesz az, aki helyreállítja a kizökkent időt... Nem véletlenül emlegetem a kizökkent idő helyreállítását... Nem bizony, mert Papp Lajos különös, sokak számára megfejthetetlen magatartásának, küzdelmes életének sok rejtélye van, de ezek közül az egyik legfontosabb, hogy képessé vált felfogni, hogy semmi sem fontosabb a mi vészterhes időnkben, mint a kizökkent idő helyreállítása... És ő reménykedik is a kizökkent idő helyreállítását sikerében...

Az istentiszteletet követő kuratóriumi ülésen Kerekes Miklós, a Tőkés László Alapítvány kuratóriumi tagja hirdette ki a sorrendben huszonkettedik Tőkés-díj díjazottját, Papp Lajos munkásságát Kocsis István drámaíró laudációjában méltatta, a díjat Lengyel Szabolcs, az Alapítvány alapító-elnöke adta át.

Papp Lajos szívsebész kapta idén a Tőkés-díjat

Papp Lajos Széchenyi-díjas szívsebész kapta idén a Tőkés-díjat 2016. szeptember 11-én, az elismerést az ünnepi istentisztelettel egybekötött nyilvános kuratóriumi ülésen adták át vasárnap a kisvárdai református templomban.

A Tőkés László református püspök nevét viselő alapítványt 1989-ben alapították, a szervezet célja, hogy elismerje azokat, akik tudományos, művészeti, politikai, vallási területen végzett munkájukkal, vagy humanitárius cselekedeteikkel sokat tettek a magyar nemzet fejlődéséért.

Az istentiszteleten Tőkés László korábban püspök, európai parlamenti képviselő ígéhirdetésében arról beszélt, hogy az orvostudomány egyre inkább meghaladja azt az egyoldalú szemléletet, amely szerint a gyógyítás csupán a testi betegség gyógyítását jelenti, és ráébredt arra, hogy az emberi élet és egészség nemcsak a „vegyi folyamatok eredője”. Hangsúlyozta, hogy számos betegség lelki okokra vezethető vissza, ezért pszicho-szomatikus gyógymódokra van szükség, vagyis nem elég a testnek a kezelése, a lelket is gyógyítani kell. Test, lélek és szellem egységéről beszélt Papp Lajos szívsebész is, a Biblia

sebb küzdelemben – és éppen az igazi drámai hősök küzdelmeiben – van valami, ami figyelemre méltóbb még a győzelemnél is, és ha én egy előadásomban még bizonygattam is, hogy Papp Lajosban korunk egyik legnagyobb drámai hőseit tisztelhetjük, akkor figyelembe kell vennem, mi a közös az ő és történelmünk nagy drámai hősei küzdelmeiben... S ha ez eszem-

Papp Lajos 1948. március 21-én született a Baranya megyei Aranyosgadányban. A Pécsi Tudományegyetem nyugalmazott egyetemi tanára, a Pécsi Szívgyógyászati Klinika korábbi igazgatója, a Kaposvári Egyetem professzor emeritusa. Szívkeringés-kutatással, a szívizom vérkeringésének fiziológiájával foglalkozott; a világon először 1980-ban Magyarországon vezették be az általa kidolgozott kardio-teletermográfiát. Kiemelkedő eredményeket ért el a patológiás és az ép szívizom biokémiai vizsgálatainak terén, tudományos munkássága nemzetközi hírű: számtalan publikációja jelent meg a világ kiemelkedő szakmai lapjaiban.

A Tőkés-díjat eddig olyan ismert művészek, egyházi és világi személyek kapták meg, mint Sára Sándor operatőr-filmmrendező, Tempfli József római katolikus püspök, Szőrényi Levente zeneszerző, Nemeskürty István és Szabó Magda író, Makovecz Imre építész és Orbán Viktor jelenlegi miniszterelnök.

Szöveg és fotó:

Frigyes Ágnes

UNESCO Szellemi Kulturális Örökség

A Mária Út Egyesület kezdeményezésére a Mária-tisztelet zarándok és búcsú hagyománya felkerült az Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékébe. Az elismerést szeptember 16-án adta át a Kulturális Örökség Napok megnyitóján Dr. Hoppál Péter kultúráért felelős államtitkár Budapesten a Mária Út Egyesület elnökének.

A történelmi Magyarország területén 130-nál is több Máriás kegyhely van, ahova búcsúók, zarándokok tömege jár, mert a zarándoklás és a búcsújárás élő hagyomány. Évente megközelíti az egymilliót azok száma, akik elzarándokolnak valamelyik Máriás búcsúhelyre. Hálaadás, megtisztulás, életrendezés, bűnbánat, elmélyülés, lelki és fizikai feltöltődés és közösségi lét: ezek vezetnek a búcsúókhoz, akik a hagyományt követve cselekszenek. A búcsújárás és a zarándoklás hagyománya, mint szokás, mint a lelki igények kifejezési formája, mint közösségösszetartó gyakorlat és tudás, túlzás nélkül évezredek múltja tekint vissza és minden nemzedékkel újraéled. A magyar hagyomány kezdete Szent István államszervező és egyházszervező munkájához köthető. A XIX–XX századi, sőt a XXI. századi búcsújárás régi hagyományt folytat, de sok új jelenséget is hordoz.

Az élő hagyomány közvetlen inspirációja volt az új évezred elején Közép-Európa zarándokútja, a Mária Út, mint zarándokút megszületésének, ami Közép-Európa Máriás kegyhelyeit köti össze gyalogos és kerékpáros zarándokútvonalakkal több ezer kilométeren. A Mária Út Egyesület, ami 2006-ban jött létre a Mária Út fejlesztését végzi, és a hordozója a Mária-tisztelet zarándok és búcsú hagyományának, s ami most nemzeti örökségelemként lett elismerve.

A Mária Úton tízezreket megmozgató zarándoklatok vannak, ilyen például az **Iúton és a Mária Maraton** rendezvénye, és sok település ennek hatására is feltárja, életre kelti és korszerűsíti vallási, búcsú hagyományait.

Az elismerés, hogy a Mária tisztelet

zarándok és búcsú hagyománya felkerült az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékébe, növeli a hagyomány ismertségét és vonzerejét, ezzel elősegíti az emberek lelki megújódásának lehetőségét, és egy újabb lépés a vallási-kulturális turizmus erőteljes fejlődése felé.

Mi a szellemi-kulturális örökség?

A szellemi-kulturális örökség nem épület, nem tárgy, nem birtok. A szellemi-kulturális örökség nemzedékről nemzedékre hagyományozott gyakorlat, szokás, tradíció. A szellemi-kulturális örökség szóban, tudásban, cselekvésben jelenik meg. A szellemi-kulturális örökségnek élő közösség a hordozója. A közösségek és nemzedékek megélik, újratertemlik és átadják egymásnak a kulturális gyakorlatot, ami önazonosságuk része és folyamatoságuk megjelenése. A szellemi-kulturális örökség védelmére jött létre 2003-ban egy UNESCO egyezmény, aminek 161 országgal együtt hazánk is részese.

Hazánk szellemi-kulturális örökségei

Számtalan kincsünk van. Ahhoz, hogy az UNESCO egyezmény szerint is szellemi-kulturális örökségnek tekintsünk egy hagyományt, ahhoz egy meghatározott rend szerint fel kell kerülnie a dolognak a szellemi-kulturális örökség nemzeti listájára. Ma például már hivatalosan is szellemi-kulturális örökségünk a busójárás, a kalocsai népviselet, a mezőtúri fazekasság, a kőszegi szőlő-járás, az Emmeci diákahagyományok....

Mindannyiunk öröksége a Mária-tisztelet

Édesanya, gyermek, haza, otthon, szerelem... ezekhez a szavakhoz fűződnek legmélyebb és legmélyebb érzéseink. Szent István királyunk országfelajánlása óta Jézus Krisztus édesanyja, Mária különös szeretetben és tiszteletben áll mindannyiunk előtt. Mert úgy érezzük, Ő az égi édesanyánk, Ő az otthon, a haza megjelenítője... Az isteni szeretet gondolatai és álmái

kapcsolódnak Máriához. Nemzedékről nemzedékre száll át a Mária-tisztelet hagyománya, ami látványosan és életigenlően hordoznak a búcsújárások és a zarándoklások a Mária-kegyhelyekre.

A búcsújárás és a zarándoklás: élő hagyomány

A búcsújárásban és zarándoklásban kifejeződő Máriatisztelet a mi legszélesebb szellemi-kulturális örökségünk. A történelmi Magyarországon 130-nál is több Mária-kegyhely van. Sokukra ma is búcsúók tömege jár, talán egymillió ember is ellátogat évente ezekre. A Máriás kegyhelyek hálózata összekapcsolódik a Mária Út kialakulásával, ami Közép-Európa Mária-kegyhelyeit összekötő zarándokútrendszer.

A zarándoklás és a búcsújárás a mi hagyományunk

A zarándoklás és a búcsújárás ünnep, rítus, titok, amit sokszínű és hatalmas közösség él meg és élte. Az élő közösség tartja fenn a hagyományt. A Mária Út Közhasznú Egyesület megindította a folyamatot, hogy a búcsújárás és a zarándoklás hivatalosan is a szellemi-kulturális öröksége legyen úgy a magyaroknak, mint Közép-Európa Mária tisztelő népeinek.

Egy család vagyunk: Mária családja

Akik Máriára szeretettel gondolnak, akik égi édesanyját álmodnak benne, ők Mária családja. Aki zarándoklatra indul, aki búcsúba megy, mintha Őhöz, haza menne. Fejezzük ki mi búcsúók és zarándokok, hogy egyek vagyunk a Mária-tisztelettel! Kérem, csatlakozzon a közösséghez, mely a búcsújárást és a zarándoklást csodás és szép hagyománynak tartja, és kifejezetten óhajtja, hogy hivatalosan is szellemi-kulturális örökségünké nyilváníttassék.

Kérem, írja alá a búcsú és zarándok közösséghez tartozását! <http://mariaut.hu/tart-index-1229-1/Csatlakozz>

dr. Szabó Tamás
Mária Út Egyesület elnöke

A Mozgáskorlátozottak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete és a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége a mozgalom megalakulásának 35. évfordulója alkalmából 2016. szeptember 16-án Máriapócson, nemzeti kegyhelyünkön ünnepelt.

Mintegy ezer ember vett részt az ország szinte minden megyéjéből szeptember 16-án a 11.30 órákor kezdődő Szent Liturgián a bazilika előtti téren, amelyet Országos István kegyhelyigazgató atya tartott a mozgássérült emberekért.

Szentbeszédében rávilágított a mozgáskorlátozott emberek lelkierejére, kitartására, a nehézségeikben tanúsított erejükre, s rámutatott arra is, hogyan tanítják az életük-

kel az egészséges embereket arra, hogy hálával gondoljanak a hétköznapijakra. István atya arról is beszélt, hogy nincs nagy szakadék a mozgáskorlátozott és az ép ember között, hiszen mindenki küzd valamilyen korláttal, s mindenkinek egyformán az a feladata, hogy ezt az ajándékul kapott keresztet áldozat gyantán fölajánlja az Úrnak.

A liturgia végén Szocsa Ábel nyíregyházi apostoli kormányzó is köszöntötte az embereket. Mesélt emberekről, akik tényleges gyógyulást kaptak, s beszélt azokról a Máriapócsra érkezőkről is, akik egy láthatatlanabban, észrevehe-

Mozgássérültek zarándoklata Máriapócson

Foto: Vándor Ika Borbála

tetlenebb, de mégis kézzel fogható kegyelemben részesültek a Szűzanya közvetítésével. „Miért kell elviselnem ezt” sokszor feltett kérdésre pedig csak egy igazi válasz létezik,

hogy keresztjeink elviselése az üdvözülés zálogaül majd.

Kovács Ágnes, a MEOSZ elnöke tanúságtéve beszédével üdvözölte a jelenlevőket. Arról beszélt, hogy sérülként vagy sérült ember hozzátartozójaként is kell tudni boldog lenni, és lehet képesnek lenni a mások segítésére is, s kegyelemként éli meg, hogy segíthet ebben a közösségben, ebben a szövetségben.

Különleges értékkeljesztéssel fejeződött be a szertartás, mert ma a bazilika előtti téren a mozgáskorlátozott emberek számára is lehetővé tették, hogy részesülhessenek abban a kegyelemben, amelyet a Szűzanya könyveivel való különleges lelki összekapcsolódás jelent.

Nyíregyházi Egyházmegye

A szentté avatás kialakulásáról

A z Üjszövetség minden keresztényt szentnek mond, de akik a Krisztushoz hasonulást, és az evangéliumi parancsokat hűsien fokban gyakorolják, azokat szentként tisztelik. A szentek tisztelete elsősorban a Teremtőnek szól.

A szentekről az egyház kinyilvánítja, hogy a szentség útján jártak a földön, és kijelenti, hogy üdvözültek, de nem attól szentek, mert az egyház szentté avatta őket. A kinyilatkoztatás a mennyi liturgiában fejeződik be, ahol a szentek is helyet foglalnak Isten lakomás asztalánál (Jel 19:9). Mi a földi liturgiában emlékezzünk meg a szentekről. A Krisztushoz közel álló személyeket már a kereszténység első évtizedeiben tisztelet övezte, pl. a Szűz Anyát, Keresztelő Szent Jánost, az apostolokat, az első vértanút (protomartyrt) Szent Istvánt. A gyorsan kibontakozó keresztényülődés tanúságtevőit az első perctől tisztelték, vértanúságukat saját mennyi születésnapként (dies natalis) fogták fel.

A vértanúk elhunytának napját a helyi egyházak megünnepelték, a vértanúk közbenjárását kérték. A hitükért vállalt halállal az életszentségük mindenki előtt nyilvánvalóvá vált. Minden hivatalos eljárás nélkül történt ez, a nép szava Isten szava (vox populi vox Dei) elv alapján. A keresztényülődések után a mártírok sírját felkeresték a hívek, maradványaikat díszes sírba helyezték át. Tertullianusz a 3. század

kezdetén így nyilatkozott: „A vértanúk vére – a kereszténység magvetése”. A vértanúk emlékeit a vértanúakták, a szenvedéstörténetek őrizték meg szemtanúk elbeszélései alapján, jegyzőkönyvek alapján a műfaj sajátos fordulataival. Az egyház ünnepi a vértanú szenteket a lelki-erkölcsi nagyságuk miatt, példát adtak az életükkel, azzal, hogy Krisztusban éltek, vagyis Krisztust követték.

A 4. század során a vértanúkra vonatkozó iratokat elmuldulták egymásnak az egyházak. A vértanúkat martýresnek, a hitvallókat confessorresnek nevezték. A szerzetesek közt sok szentéletű, hűsien életvitelű szerzetes, remete élt, akik ha nem is ontották véruket a hitükért, de ők is megérdemlik a nyilvános, közösségi tiszteletet, ők a hitvallók. Ilyen volt pl. Thébai Remete Szent Pál, Remete Szent Antal, Toursi Szent Márton. Az életszentség fogalma kibővült, a minden-napok vértanúságának tekintették a keresztény aszkézis hűsien gyakorlását, a munka kitartó végzését, a kötelesség állhatatos teljesítését (ezek tehát nem feltétlenül rendkívüli dolgok, hanem az állapotbeli kötelesség becsületes teljesítése). Szentként tisztelték a nagy egyházatyákat pl. Nagy Szent Bazil/Vazul, Nazianzoszi Szent Gergely, Nisszai Szent Gergely, Aranyászúj Szent János, Nagy Szent Atanáz, mert az eretnekek elleni harcban vállalták az üldözést. A szentek

közvetlen, személyes példája jobban hatott a középkorban újonnan megért európai népekre, mint az elvont keresztény eszmék. A szentek életében, halálában Isten nyilvánul meg, akár csodák által is. A szerzetesi monostorokban az apát foglalta írásba a körülbenn élt szentek csodáit (miracula), az életrajukat vita, a szenvedéstörténetüket (passio) címmel. Ezeket az írásokat legendának nevezték el.

Sorra alakulnak a legendáriumok, amely olvasnivalót jelent, csodás elemekkel tarkítva. A Biblia mellett ez volt „a könyv”. A 8. század végétől kezdve a püspökök egyre nagyobb ellenőrzést gyakoroltak a szentek nyilvános tisztelete felett. Engedélyük nélkül nem tisztelhetett a nép „magától” szenteket. Ekkor terjedt el az a szokás, hogy az oltárok alá egy szent ereklyéjét helyezték el, ezért a szentek sírhegyeit felnyitották az ereklyékért.

A szentté avatás hivatalos kifejezése a kanonizálás (canonizatio) VIII. Benedek pápa (1012–1024) használta először, de a 12. század közepéig ritkán fordult elő. VII. Gergely pápa „Dictatus papae – A pápa elve” című írásának 21. pontja szerint, az egyház minden fontosabb ügyét a pápa elé kell terjeszteni, így az új szentek tiszteletét is. A középkorban minden napra jutott egy vagy több szent.

A 13. században a kanonizáció formája tökéletesedett, a szentté avatási perben kristályosodott ki. A helyi egyházi kör a pápától a jelölt szentté avatását, világi és egyházi tekintélyektől támogatva az ügyet. A kéréshez írásos ered-

ményt mellélt, amelyben megállapította a jelölt élet-szentségét, majd ezt lefordítva elküldte Rómába. Rómában áttekintették a hiteles életrajzt, megvizsgálták, hogy a szent erénye másoknak követendő példát mutatott-e. A szent halála utáni csodák a „Csodák könyve” (Liber miraculorum) jegyezték be. De mivel a csodák a gonosz megtevésztő műve is lehet, ezért a szent életének vizsgálata egy bizonyítási per formáját vette fel. A posztulátor előterjesztte az új szent ügyét, az „ördög ügyvédjé” (advocatus diaboli) akadályozza a peren a szenté avatást, de azzal a szándékkal, hogy minden történetet alaposan megvizsgáljanak.

A pápa megbízta három emberét, akik közül legalább az egyik püspök volt, hogy a szent életének a helyszínén vizsgálódjon (processus) pl. tanúkat hallgasson meg. A pápa a hozzá eljuttatott anyagot bíborosoknak adta át, ennek átnézése évekig is elhúzódhat. A fellelővizsgálatról a pápának jelentést (relatio) írtak. A pápa meghallgatta a bíborosok véleményét (summarium) egy titkos konzisztóriumon. Mielőtt a pápa döntene, egy kilenc tagú bizottság (Kauza), amely konzultorkorokból áll, tárgyalja az esetet. Egymástól függetlenül vizsgálják az esetet, majd megbeszélnek a plenáris ülésen együtt is véleményét alkotva. Írásba adják az egyéni véleményt és, az összesítettet is. A gyógyulási csodákat orvo-

si bizottság vizsgálja. A pápa egy újabb titkos konzisztóriumon, vagyis bíborosi gyűlésen, a tanácsadói hozzászólása után nyilvánította a döntését. Egy nyilvános konzisztóriumon pedig bejelentette, hogy a szent neve felkerült a szentek listájára. Ezután következett a szenté avatás liturgikus része, amelyen az eljárás lényegesebb részeit röviden ismertették, a szent erényeiről dicsőítő beszéd hangzott el, és hivattakoztak a csodákra is.

A szenté avatási eljárást V. Sixtus pápa (1585–1590) a Ritus kongregációra bízta, majd VIII. Orbán pápa új eljárási módot dolgozott ki. XIV. Benedek pápa 1735-ben részletesen szabályozta a boldoggá és szenté avatási eljárást. A boldoggá avatási eljárás már részletezte az erények hősies gyakorlását, egy újabb igazolt csoda megtörténte után kerülhetett sor a szenté avatásra. Így végülis Isten igazolja az emberek szenté avatási törekvéseit.

A II. Vatikáni zsinat rendezte végleg a fogalmakat a szenté avatással kapcsolatban, megkülönböztette a helyi (partikuláris) tiszteletet a nagyobb tisztelettel és az egyetemestől. A boldoggá avatás (beatificatio) egy előzetes lépcső a szenté avatáshoz. II. János Pál pápa 1983-ban, a „Divinus perfectionis magister” apostoli konstitúciójában, minden eddigi törvényt eltörölt a szenté avatással kapcsolatosan, és

újra rendezte a témát, szabályokat elrendelve. Többek közt az is változott, hogy a boldogot vagy szentet a saját hazájában is szenté avathatja a pápa, nemcsak a Vatikánban. 2005 újabb normát hozott, a szenté avatásokat továbbra is a pápa végzi, de a boldoggá avatást a Szenté avatási kongregáció bíboros prefekusa is elvégezheti.

A „Liturgikus Konstitúció” 104. pontja alapján kérhetjük a szentek közbenjárását értünk, mert ők már megdicsőültek, a mennyben vannak és példaadó volt az életük. A szentek közössége (communio sanctorum) alapján hagyatkozhatunk közbenjárásukra, hiszen Isten Istenőrdorló népe a küzdő egyház mi vagyunk, amely leküzdő az önmegtagadás által a rosszat a mindennapi életben, és a tisztulás állapotában levő szenvedő egyház is mi vagyunk, amelynek le kell szenvednie a bűnököt (a tisztító tűz vagy a telónák-sorompókon való átkelés által – ahogyan a keleti egyház képezi). A megdicsőült egyház mi vagyunk, ezért közbenjárhatnak értünk az összetartozásunk alapján.

Papp Nóra

Boldog Kalkuttai Teréz anya szenté avatása

szólálatra. Ágnes a Teréz szerzetesi nevet Liseux-i Szent Teréz tisztelete miatt választotta. A kalkuttai rendi iskolában tanított, majd az iskola igazgatója lett. A kolostorban viszonylagos kényelemben élt, de Teréz anya a tanítás helyett a nyomorgókön szeretett volna segíteni. XII. Piusz pápától kért engedélyt egy új női szerzetesrend alapításához. Ápolónői képzést szerzett a szegény betegek szakszerű ellátása érdekében, és Kalkutta nyomornegyedében iskolát alapított. Ápolta a leprásokat, bénákat, betegeket, árvákat, a társadalom kitaszítottjait. 1960-ra már szerte Indiában nyitott intézeteket, szociális munkáját az indiai kormány is elismerte, tisztelte, 1979-ben megkapta a Nobel békedíjat. Többszöri szívrohama után pacemakerrel élt, 87 évesen halt meg. Ekkor már 123 országban tevékenykedtek követői, a Szeretet Misszionáriusai nővérek, akiknek a létszáma több, mint 4000. Szent II. János Pál pápa avatta boldoggá Teréz anyát 2003-ban. Teréz anya teljesen átadta életét Istennek, szerzetes lett, majd saját rendet alapított. A világban dolgozó Szeretet Misszionáriusai apákak az intézetükben elhelyezett tv-n keresztül követték a Rómában zajló szenté avatást. Ferenc pápa meghívta a szenté avatási szertartásra Teréz anya pártfogóit, a hajléktalanokat is. Teréz anya igaz szerzetesi, imádságos életét jöttekkel erősítette meg. Ajándékozó szeretete túlszordult nagylelkűségében. Teréz

anya a nagyvárosok peremére került emberi léteorsorkot mentette, a hajléktalanokat, betegeket, elhagyottakat, kiszolgáltatottakat. Tanúságtételle egyformán szólt az eltérő nyelvű és kultúrájú rászorultakhoz, szenvedőkhöz. Teréz anya életszentség hírében halt meg. Indiában tömegek vetek részt a temetésén, hősies fokban gyakorolva az irgalmasság erényét. Híres mondása volt a szentnek, hogy ő ce-ruza szeretne lenni Isten kezében. Tanítása szerint az irgalmasságot a bűnbocsánat szentsége tükrözi a leginkább. Földi szegénysége mellett a szíve tele volt az isteni irgalmasság cselekedeteivel, a segítő szeretettel. Teréz anya szerint Krisztus kiáltását a keresztnek: „Szomjazom!”, sok ezer szenvedő ember ismétli meg a földön, akik mindannyian a szeretetet, az őszinte tördést szomjaznak. Szent Teréz ráncos, öreg arca belülről sugározza a szépséget. Teréz anya Magyarországban is látogatást tett 1989-ben, amelynek nyomaként Budapest 8. kerületében az apácai házat nyitottak a hajléktalanok számára. Kalkuttai Szent Teréz az evangélium krisztusi radikális követésének a példaképe. Sok követőt ösztönzött arra, hogy az irgalmasság cselekedeteit gyakorolják rászoruló embertársaikkal szemben.

Teréz anya gondolata

„Ne engedj, hogy a gondok úgy hatalmukba kerítsenek, hogy miattuk elfelejtessz örülni a feltámadott Krisztusnak. Mindnyájan Istenhez vagyodunk a mennyországba, de a hatalmunkban áll, hogy már most és itt, nála legyünk a mennyben, s minden pillanatban boldogságban részesüljünk. Ez azt jelenti: szeressünk úgy, ahogyan ő szeret, segítsünk, ahogyan ő segít, adjunk, ahogyan ő ad, szolgáljunk, ahogyan ő szolgál, mentünk meg embert, ahogyan ő megment minket, 24 órán át vele legyünk, és a legnagyobb örömszámban öltözközzünk is felismerjük.”

Papp Nóra

Ferenc pápa 2016. szeptember 4-én Rómában szenté avatta Kalkuttai Teréz anyát, az önfeláldozó játékony-ságáról ismert szentet. Ha sokan Teréz anya nyomában járnának, aki felkarolta az árvákat, fogvatékosokat, szegényeket, hajléktalanokat, talán eltűnne a világban a szociális rászorultság. Minden ember képes ugyanis észrevenni a környezetében jelentkező nyomorúságot, problémát, és a töle telhető áldozatot vállalhatja másokért a segítségben. Teréz anya példát mutat az elfogadásból, a másokért való játékony szolgálatból életből, az irgalmasság erőforrása Ő a hívek számára.

Teréz anya 1910-ben született Albániában, Szkopje városban, mohamedán környezetben, civil keresztneve Ágnes. Édesanyja is támogatta a szegényeket a helyi katolikus templomon keresztül, ez hatott a kis Ágnes mentalitására. A helyi jezsuiták Indiában, Kalkuttában végeztek missziós munkát, ami megtetszett Ágnesnek. A barátinőjével jelentkezett az írországi Loreto nővérekhez, akik Indiába küldték

Az idén van 1956 hatvanadik évfordulója. A sok emlék felidézése során senki sem említi szakralitását, összefüggését az ötszáz évvel előtte történt Mándorfehérvári győzelemmel, XII. Piusz pápát, a magyarországi barátját, aki különösen értékelte a magyar szabadságharcot. Két szent, akik szorosan kapcsolódnak hozzánk, s akik harcunk erkölcsi és talán üdvörténeti méltóságát világosan látták. Az első csak lázalmában, vagy látomásban szemlélte, a második viszont itt a földön nincs boldog, vagy szentté avatva.

A nagy győzelem után „Isten atlétiája” – a kortárs irodalom így nevezi Hunyadi Jánost – szinte azonnal megbetegedik, s néhány nap elmúltával barátja és küzdőtársa karjaiban távozik az élők sorából. Kapisztrán Szent János másfél hónappal éli túl. Ő 1456. október 23-án vívódik a halállal. Délután fél háromkor felkelt immár öntudatlan állapotban, „Vége a magyar királyságnak”. Iszonyú véres harcot lát, ifjak halálát, vereséget, ami lelki győzelmet hoz, de előtte szenvedést és bosszút. Fél négy előtt viszont átmeleg a túl világba. Ötszáz évvel később pedig, szinte percper pontosan, indul a műegyetem elől az egyetemisták menete, megkezdődik a dicsőséges felkelés, ami a magyar történelemben nem kivételként hamarosan szabadságharcá válik. Kapisztrán pontosan tudta, hogy sírja Magyarországon lesz, s élete értelmét itt találja meg a muzulmán török elleni kereszties harcban. Azt hitte, hogy a harc egyik vezetőjeként vértanú lesz, de helyette a háború következményeként kitört pestis végzett vele.

560 éve még egész Európa, pápával az élén, pontosan tudta, mit jelent a mohamedán veszély. Mit jelent az „igazhívők” hódítási vágya, és mit fognak tenni a hitetlen „gyaurokkal”, ha sikerül legyőzni őket. Ma Európa nyugati fele, maga a pápa is, ahéjja őket. Bennünk, Hunyadi és Kapisztrán utódait akarnak meggyőzni, hogy a menetelő, láthatóan többségükben kiképzett katonák, szerencsétlenek menekültek, és be kell őket fogadni. Menekültek, akiket senki sem üldöz, akik sem dolgozni nem akarnak, sem alkalmazkodni, akik, mint egykor Budát, most Európát nézelődve foglalják el. Minket akkor magunkra hagytak, de elvárták, hogy védjük meg őket és a kereszténységet. Mi átéltük a török hódítást, de belerokkantunk, ok akkor a mi vérünk, pusztulásunk árán menekültek meg, fejlődhetnek, gazdagodhattak. Nem tanultak semmit, nem élték át a mohamedán uralmat, tanácsot hát ne adjanak. Ha ők „multikultúrát” s ebből fakadóan később muzulmán többséget és államot akarnak, legyen. Mi nem kérünk belől! Ez az évforduló figyelmeztet, ne feledjük Kapisztránt, ne feledjük példáját, életét, küzdelmét és jóslatát.

Ezen kitérő után térjünk vissza az évforduló másik szentjéhez. Mondottam, hogy hivatalosan nincs sem boldog, sem szentté avatva, valószínűleg egyhamar nem is lesz, de az életét, valódi munkáját, életszentségét ismerők a közbenjárására csodásan meggyógyultak, mind szentnek hiszik. Méltán, hiszen egész életében Egyházért élt és dolgozott. Szó szerint halálra bójított és dolgozta magát. Orvosa szerint még lehetett volna, ha méréskli magát. Bójított, imádkozott, dolgozott, nem akart egy pillanatot sem kihagyni. Felelősnek érezte magát az Egyházért, az üldözöttekért, az emberekért,

XII. Piusz pápa

EMLEKEZZÜNK

nem tett különbséget. Felismerte a gyilkos eszmék veszélyét, szembe szállt velük. Igazi enjéit mutatja meg a következő idézet 1949. február 20-án a Szent Péter téren mondott beszédéből.

„Olyan Egyházat akartok, amely hallgat, amikor meg kellene szólalnia. Olyan Egyházat, amely gyengíti az isteni törvényeket, és az emberi akarat izléséhez igazítja azokat, miközben az lenne a kötelessége, hogy hangosan hirdesse őket. Olyan Egyházat, amely eltávolodik attól a megingathatatlan fundamentumtól, amelyre ő Krisztus felépítette, csak azért, hogy kényelmesen a naponta változó vélemények állásához igazodjék, vagy az éppen érvényes közvélekedésnek rendelje magát alá. Olyan Egyházat, amely nem helyteleníti a lelkiismeret elfojtását, és nem áll ki a népek jogos szabadságáért. Olyan Egyházat, amely szolgálatkészen a templom négy fala közé zárkózik, miközben elfeledkezik a Krisztustól kapott isteni feladatról: Menjetek ezért ki az útkeresztésekre, s akít csak talál-tok... tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek.

Szeretett fiam és leányaim! Hitvallók és vértanúk megszámálhatatlan sokaságának lelki örökösei! Ez az az Egyház, amelyet tiszteltek és szerettek? Felismertétek egy ilyen Egyházban saját édesanyátok arcvonásait? El tudnátok képzelni Szent Péter utódját, amint meghajol ilyen elvárások előtt?”

Döbbenetes időszériék ezek a mondatok. Sok mostani püspöknek, különösen Ferencnek, Róma püspökének meg kellene fontolnia mindezt. A maiak folyton könnyitenek, futnak a „modern” ember igényei felé, bójít már alig van, az aszkézis idejét mülta. Szegényekkel kell foglalkozni, az irgalmasság testi cselekedetei felülmúlják a lelkieket, hirdetni Krisztus igazságát más-szodrendű, a párbeszéd fontosabb a misszióal. Közben a templomok kiürülnek, a hit kihuny. Orosz és más orto-

dox testvéreink nem újtának, rendületlenül ragaszkodnak hagyományaikhoz, szigorúak a szabályok, a bójtke-mény, s a templomok tele vannak, tömegesek a hivatá-sok. Él az Egyház. Milyen Egyházat akartok, kérdi Piusz. Minden sora igaz, az élet igazolta.

Ő aszketikus, szigorú egyéniség volt, utóda igazi nagypapa, fordulatot hozott az Egyház életébe. Meg-kezdődött a zsinat, változások az egyházpolitikában, új gondolkodás, elfelejtődik Piusz. Ebben a légkörben ki lehetett kezdeni, hamis képet alkotni róla. Ő elítélte a kommunizmust, utóda alatt kezdődött az új keleti poli-tika. Ő a rab népek védelmére kelt, utódai – XXIII. János és VI. Pál – a rabtartókkal alkudoztak. Ő zsinatot szere-tett volna összehívni, de ezt már csak utóda tette meg. Nem látta azt a fordulatot, ami utána következett, s amire a megtérése után VI. Pál szomorúan mondhatta: „A Sátán füstje behatolt a kinyitott ablakon át az Egy-házba.”

Piuszt a konkla vé során már a második szavazáskor megválasztották. Ő ezt nem fogadta el, a harmadik szavazáskor csaknem egyhangú volt az eredmény, s ezt már nem utasította el. Ez volt az Egyház történetének legrövidebb konkla véja. Nagyon nehéz helyzetben ke-ült az Egyház élére. Már nyilvánvaló volt, hogy a há-bo-rú kitörése napok kérdése. Még nem volt pápa, csak a pápa küldötte, amikor Magyarországon járt az Eucha-ristikus Kongresszuson. Világosan látta a jövőt, amikor a következőket mondotta: „Velünk szemben sötétlik az istentelenek frontja, az Antikrisztus felemelt öklét rázza az ég ellen és minden ellen, ami nekünk a legszentebb. Velünk szemben vonulnak föl azoknak sora, akik a Föld minden népével és minden egyes emberrel azt szeretnék elhítenni, hogy a jöletet csak akkor találják meg, ha el-távolodnak Krisztus Evangéliumától s hogy a társadalomk és az egyének boldogsága és nagysága csak elsenyvedhet a kereszt árnyékában.” „Nézzétek ezt a világot, ismerte-e valaha a gyölöletnek, széthúzásnak s a mélységes ellen-itéknek olyan szertelenséget, mint amióban most ver-gődünk? Volt-e valaha az adott szó annyira értéktelen, mint ma?” „A Jó és a Gonosz gigási küzdelemben feszül-nek egymásnak. Ebben az órában senkinek sincs joga ah-hoz, hogy a közepszeriséget válasszon!”

Pacelli nuncius látogatása Bajországnak

XII. Piusz közismerten nagy barátja volt a magyaroknak. Gregoriana egyetemen magyarokkal tanult együtt. Járt Budapesten. Mindszenty őt nevezte ki püspöknek, majd esztergomi érseknek, végül bíborosnak. Erről így emlékezik: „Kéréseiből, megajegyzéseiből arra következtettem, hogy alaposan ismeri, és nagyon értékelni nemzetünket” – írja a hercegprímás. „Őrülök, hogy a magyar nép, amelyet 1938-ban megszerettem és szívembe zártam mély vallásosságáért ma a kereszt ármékkéban is ragaszkodik hitehez.” Kérésére biztosították, hogy megtekinthesse a Szent Koronát, „Pacelli a Szent Korona láttára letérdelt és buzgó imába merült.” Egyebek mellett világosan látta és tudta, hogy a Koronát és országát Szent István a Magyarországnak ajánlotta fel tulajdonul. Magyarország Európa védbástyája volt. Szükséges, hogy Magyarország és a pápaság szoros kapcsolatban legyen. Végül tudott a Háttérhatalom törekvéseiről és ennek kapcsától, a gonoszág titkáról (misterium iniquitatis).

A háború folyamán értesült Mária Natália nővéréről, s az általa közvetített üzenetekről. Ezekről külön bővebb tájékoztatást kért. Ő rendelte el a Világ Királynője ünnept, amit május 31-re tett. (Később a szinatti liturgiák reform keretében helyezték át augusztus 22-re.) A nővér útján érkezett figyelemztetést komolyan vette, nem hagyta el Rómát, nem költözött ki Castel Gandolfoba, ami eredeti szobádkája volt. Róma nyílt város lett, elkezdte a bombázásokat, míg a másikat lebombázták. Ezt előre nem lehetett tudni, mivel logikailag fordítva kellett volna történnie. Pápává koronázása utáni első és halála utáni utolsó magánkihallgatásán magyar zarándokokat fogadott, akiket egyébként mindig különös szeretettel kezel. Ő avatta szentté a háború alatt Boldog Margitot. Nélküle ez valószínűleg soha sem történt volna meg.

XII. Piusz 1949 és 1956 között minden eszközzel küzd Mindszenty Józsefért és a keleti blokkban behírtöngző egyházi vezetőkért. A szabadságarc kitörése után a nemzetközi együttműködés jogelveit tisztázza, hangsúlyozza az elidegeníthetetlen emberi személyiségi jogok sérthetetlenségét, s azt, hogy ezek közvetlenül Istenhez kapcsolódnak. Tisztázza a természetjog társadalmi alkalmazásának kérdéseit. Kiáll a magántulajdonért, mert az a család függetlenségének eszköze. Támogatja a paraszti családi gazdaság kialakítását, védi az üzemi munkások igazságos bérét.

1956-ban Magyarország ügyéért határozottan föllep. Az Egyház történetében nem fordult elő, hogy ilyen rövid idő alatt (két hét) ennyi pápai megnyilatkozás születne. Október 28 apostoli level, október 30 hosszú távirat, november 1 enciklika, november 5 apostoli levél, november 10 rádiószózat. „A pápai megnyilatkozásoknak nagy szerepe volt abban, hogy ezekben a hetekben, hónapokban világszerte, de főleg a nyugati országokban (Európában és Amerikában) hatalmas demonstrációkra került sor a magyar szabadságarc mellett, az oroszok és a Kádár-kormány ellen.” A magyar szabadságarcot a nagyhatalmak nem támogatták, sőt a pápai megnyilatkozások nélkül nem is nagyon méltatták volna. Anglia és Franciaország Izraellel együtt külön háborúba kezdte a Szuеzi csatornáért, amit a Szovjetunió és az Egye-

Monsenor Baudelio Pelayo
XII. Piusz pápával

sült Államok közösen állítottak le. Az Egyesült Államok a támogatás helyett megakadályozta Franco tábornok segélyakcióját, aki reguláris és önkéntes csapatokkal, illetve páncéltörő fegyverekkel kívánt segítségünkre jönni. A Csehszlovák állam pedig a lengyeleket tartotta fel határain. Rómánia kész lett volna a szovjetek oldalán ellenünk harcba szállni. Amikor a szabadságarc győzött, október 30-án – a Szovjet Központi Bizottság úgy döntött, hogy kivonulnak Magyarországról – az USA különböző utakon 24 órán belül három üzenetben tájékoztatta a Szovjetuniót, hogy a status quo fenntartásában érdekel. A magyar felkelőknek semminő erkölcsi, vagy anyagi támogatást nem nyújt. Az üzenetek hatására a Központi Bizottság 31-én ismét összeült, s egy elenszavazat miatt a bevonulás mellett döntött. A Szovjetunió tehát amerikai biztatásra leverte a magyar felkelést.

Visszatérve Piusz pápára, Ő már 1956. június 29-én a pogány fölött aratott nándorfehérvári diadal 500 évfordulójára „*Dum maerenti animo*” kezdetű apostoli levelet intézett három fogva tartott bíboroshoz, illetve a nyolc kommunista ország püspökeihez, papjaihoz, híveikhez. Ebben nagyra értékelte a hősi helytállást, és a szenvedések elviselésére, kitartásra buzdított. „*Ahogy a törökök szemben sikerrel járt a keresztény összefogás, úgy a jelenkori újpogányság sem tud végleg győzedelmeskedni az Egyház és a kereszténység fölött.*” Meglepő gyorsasággal adta ki a „*Luctuosissimi eventus*” című enciklikáját október 28-án, hisz az események 23-án kezdődtek. Ezt a Vatikáni Rádióban is felolvasták, így sokkal szelesebb körben értesülhettek róla. Rokonszenveről biztosította a harcoló magyar nemzetet, s a sikerért, mint ötszáz éve imára szolgáltatta fel a világegyházat.

Szokatlanul hosszú táviratban köszöntötte a kiszabadult Mindszenty hercegprímást október 30-án. Tüladó szeretettel küldte neki és az egész magyar nemzetnek apostoli áldását. „*A neki igen kedves magyar nemzetben.*” 1956. november 1-én „*Laetamur admodum*” kezdetű újabb enciklikában szól a világegyházhoz, ahol megvilágítja Mindszenty és Wyszynski kiszabadulását, illetve a magyar és lengyel nép szabadságáért. „*Lengyelország és Magyarország népére végre valahára az igazságosságra épített béke új hajnalra látszik rávirádni.*” Kifejezi egyben aggodalmát a szeptemberi válság miatt, mert az bonyolítja a helyzetet és újabb világháború kiinduló pontja lehet. Ha háború nem is lett belőle, de a magyar szabadságarcnak sokat ártott.

A pápa túláradó örömet lefordázza az újabb szovjet

beavatkozás. Teljes szívvel osztozott a magyar nép tragédiájában és már november 5-én kiadta „*Datis nuperimus*” kezdetű újabb enciklikáját. Elítéli a lerohanást és nyíltan aljasságnak, gázgattnak minősíti. „*A nemzeti élet minap felállított intézményeit alapjukban megrendítették és összerombolták, az emberi jogokat megsértették, a sebéltől vérzett népet pedig idegen fegyverek erejével újabb szabadságba döntötték.*” „*Tiltakozik, elítéli a gázgatást.*” „*Testvéreidnek vére hozzád kiált. Ezek a szavak ma sem vesztek érvényüket. Tehát a magyar nép vére is Istenhez kiált...* aki az elkövetett igazságtalanságok miatt az elkövetőt... nemegyszer már ebben az életben sújta.” Befejezésül a „*különlegesen szeretett népre*” ismét áldását adja.

A rádiószózat, amit november 10-én mondott el néven nevezi a legfontosabb alapelveket, elizgati a teendő területén. Nemzetünk bűne csak az, hogy az igazságot, az alapvető emberi jogokat akarjuk. Felismeri, hogy Nyugat-Európa és az USA erkölcsileg alkalmatlan, hogy hivatásának megfelelően. „*A világ segédkezett nyújtott egy olyan politika felújításához, ami a gazdasági érdekeket és az egyik oldal céljait az emberi életet és az erkölcsi értékek fölé helyezi.*” „*Béke, szabadság ezek a szavak többé nem lehetnek többértelműek...* a természet alapelveiből, a Teremtő kifejezett akaratából származnak.”

A mai világ gondolkodása érthetővé teszi, hogy jöhetett szent életet élt, tanítása világos, egyetelmű és félre nem magyarázható, közbenjárására csodák is történtek, mégsem avatlag boldogok. Egyek utódát viszont igen, pedig csodát nem tulajdonítanak neki egyet sem, holott szentté avatáshoz kettő is kellett volna. Piuszt a szovjet titkos szolgálat kezdte ki, ami egyáltalán nem meglepő, hisz antikommunisták voltak. Pápepa a román titkos szolgálat nyugatra menekült tisztje számolt be arról, hogy a szovjetek kérésére Vatikánba küldtek (ügnökök volt) tmesvári kanonokokat, hogy iratokat szerezzenek annak bizonyítására, hogy a pápa segített a náciak, nem mert kiállni a zsidókért, és nem ítélte el Hitlerrel. A megszerzett dokumentumokkal nem tudtak mit kezdeni. Végül Rolf Hochhuthnak adták, aki ezek segítségével írta meg „*A Helytartó*” című színdarabot. Ennek hatására kezdődött el a pápa emlékének lejárása. Ma ott tartunk, hogyha neve bárhol felmerül a zsidó szervezetek tiltakoznak, mert „*Hitlerrel kollaborált, mert nem tett semmit a deportálások, a holokauszt ellen.*” Aljas hazugság. A vád ellen tények sorát lehet felhozni. Ő volt, aki beszélt Hitlerrel, aki mentette a zsidókat. Boldog avatása leállt, politikai okokból nem merik folytatni, pedig minden adott volna. Legalább mi magyarok hajtsuk meg fejünket tisztelettel előtte. Szeretett bennünket, kiáltott mellettünk. Legyünk halásak neki, vedjük meg. Az igazság mellett teszünk bizonyosságot. A jó hír mindenkinek joga van, hát még neki, aki az égből segít és védelmez minket tovább!

dr. Bakos Batyu

Mintegy 2 milliárd forintos beruházás eredményeként jött létre a kazincbarcikai Don Bosco Sportközpont, amely 2016. szeptember 2-án nyitotta meg kapuit. A szalézi szerzetesrend által megálmodott 3000 négyzetméteres központ legfőbb célja az lesz, hogy az úgynevezett „Don Bosco megelőző módszerrel” a vidámság jegyében a szabadidő hasznos eltöltésére ösztönözze a fiatalokat. A sportközpontban két középiskola testnevelés óráit tartják majd, de ugyanígy nyitva lesz a városlakók számára sport és szabadidős tevékenységek eltöltésére is. A nyitóünnepségen részt vett Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter is.

A létesítmény megnyitása apropóján rendezett 10 napos eseménysorozat részeként színpadra lép többek közt a fiatalok körében oly népszerű Wellhello nevű formáció is, de látványos újkirszu produkcióval, színházi előadásokkal, koncertekkel és egyéb kulturális, valamint sporteseményekkel is találkozhatnak az érdeklődők. A színes programcsomagban minden korosztály megtalálhatja a kedvére való csemegét.

Egyházi kezdeményezésre, kormányzati támogatással jött létre a mintegy 2 milliárd forint összköltségű, szalézi szerzetesrend alapítójának nevét viselő Don Bosco Sportközpont Kazincbarcikán, amely a térségben egyedülálló multifunkcionális létesítményként, modern eszközökkel felszerelten és wifi elérhetőséggel ellátott, legfőképpen a fiatalok által is kedvelt úgynevezett „agóráként” kíván működni. A kezdeti tervek, amelyek akkor még a szerzetesrend által fenntartott két tanintézmény, a Don Bosco Szakképző Iskola, valamint a Szalézi Szent Ferenc Gimnázium diákjai számára felépített tomatertmet jelentették, végül igazi közösségi térként ötöttek testet. A Sportközpont létrehozásával a szaléziak célja az volt, hogy egyrészt az úgynevezett „Don Bosco megelőző módszer” jegyében a vidámság és a szabadidő hasznos eltöltésével neveljék és oktassák a fiatalokat, egy olyan helyet te-

„LÉGY VIDÁM ÉS TEDD A JÓT!”

Tíz napos rendezvénysorozattal RAJTolt a Don Bosco Sportközpont Kazincbarcikán

Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter

remsenek, ahol derűs légkörben vidáman beszélgethetnek egymással fiatalok és felnőttek, művelődhetnek, jó barátságban és hangulatban tölthetik el együtt szabadidejüket a városlakók. A 3000 négyzetméteres alapterületű Don Bosco Sportközpont nemcsak a két iskola mindennapos testnevelési és diáksportkörüi foglalkozásainak ad majd otthont, hanem méretének, kialakításának köszönhetően számos olyan teremsportág gyakorlására is lehetőség nyílik, amelyre eddig a térségben nem volt lehetőség. A modern épületkomplexumban a küzdőtérrel kialakított szabvány méretű kosár-, kézi-, röplabda- és futsal pályák mellett közösségi és rekreációs terek – bowling és fallabda pályák, edzőterem, szauna, információs fal, szabadidős terasz, büfé és egy 300 fős rendezvényterem is rendelkezésre áll majd. A mobil felátolásokkal összességében 900 fős

kat, míg a közösségi és rekreációs terek már a délelőtti óráktól egészen késő estig nyitva állnak a nagyközönség számára.

A Don Bosco Sportközpont átadása alkalmából szervezett nagyszabású programdömping során nemcsak formabontó tanévnyitón vehettek részt a diákok és a meghívottak, amelyen Caramel és Szabó Balázs bandája gondoskodott az emlékeztető tanévkezdésről, hanem egyebek mellett olyan nagynevű színházi társulatok, mint az Experience Produkció és a Magyarock Dalszínház is bemutatkozik. A többnapos rendezvény alatt pedig körtúrák keretében ismerkedhetnek a vendégek a környéken egyedülálló sportkomplexummal, miközben számos olyan kulturális és sporteseménybe is betekínhetnek, mint a Don Bosco Nemzetközi Röplabda Kupa, Kézilabda Show, vagy a Középiskolások Sport és Ügyességi Vetélkedője, amelyen együtt szurkolhatnak kicsik és nagyok.

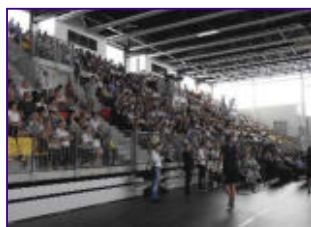
A Don Bosco Sportközpont Kazincbarcikán 2016. szeptember 1-jén kezdődött, 10 napon át tartó programsorozattal, izgalmas produkciókkal, tartalmas beszélgetésekkel, és a szeptember 2-án megtartott ünnepélyes megnyitóval hivatalosan is kitérte kapuit az érdeklődők előtt, gyakori és vidám hangulatú vizslatolás reményében.

György Kata

Fotók: Balázs Kitti

ülőhely áll rendelkezésre. Ilyen jellegű és méretű sportlétesítmény, amelyben akár nemzetközi mérkőzések, versenyek is megrendezhetők, legközelebb Miskolcon van, így tehát abszolút hiánypótló az intézmény.

P. Vítális Gábor SDB, kazincbarcikai plébános, a szaléziak tartományfőnöki helyettesének elmondása szerint az átadott intézmény a reggeli óráktól kezdve körülbelül 16 óráig a két iskola tanulóinak számára megtartott testnevelés-oktatásnak ad otthont, ezt követően pedig a városlakók „vehetik birtokba” a csarno-

Jézushoz vezetni a kisgyermeket

Bemutatjuk a Piliscsaba-klotildligeti Szent László Óvodát

A kilencvenes évek elején, amikor az egyházi intézmények újrászerveződtek, az Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek Kongregációja is kereste a helyét, hol tudják szolgálni az embereket, milyen lehetőségek kínálóznak nekik, hogy karizmájukat kamatoztathassák. Csiky Gábor főmérnök úrral

Közös ima a családi napon

való találkozás mérföldkö volt az életükben, mert ő vetette fel egy katolikus óvoda megnyitásátan lehetőségét Piliscsaba-Klotildligeten.

„Szavára nagyot dobbant a szívem! Hiszen hazánkban, nemzetünknek ezután a hosszú, Isten nélküli idő után éppen erre van szüksége: Visszaadni az embereknek, főként a felnővekvő ifjúságnak a keresztény értékeket, a hitet, az Istent. Mindennek alapjait a legkisebbeknél, az óvodában kell elkezdni.” – mondta Balogh M. Rita nővér (1922–2005), akkori tartományfőnöknő.

A tervet tett követte, hiszen egy épület is rendelkezésre állt. Flettner Márta M. Archangela nővér (1899–1983) – aki korábban az általános főnöknői teendőket látta el – kétszobás háza már másfél éve üresen állt. Ennek átalakításával tudták megteremteni a lehetőséget az óvoda elindulásához. Az óvodát 1992. december 15-én alapította meg a szerzetesrend. Kauszer Tibor építész tervei alapján 1993 őszére készen állt az egy csoportot – 25 főt befogadó – intézmény. A földszinten létesült az óvoda, az emeleten a rendház kápolnával. A szomszédos üres telken – ami szintén a rend tulajdona – alakították ki a gyerekek játszókertjét. A bütörzst a linzi Karitász és a németországi rendtársak ajándékként érkezett.

Az intézmény 1993. szeptember 1-jén, Móczár Ferencné vezetésével kezdte meg működését, aki azóta is az óvoda vezetője. Az intézmény Szent László nevét vette fel, mert az utcát, ahol az épület található, akkor keresztelték át Szent László nevére.

Szeptember 18-án Dr. Takács Nándor püspök szentelte fel az óvodát, a rendházat és természetesen a kápolnát a tabernakulummal. Az ünnepségen már az óvodás gyerekek is közreműködtek, akiknek alig három hetük volt játékos köszöntő műsorukra felkészülni.

„Óvodai nevelésünk alapja a keresztény értékek közvetítésével a hitre való nevelés, a hagyományok, a magyarságtudat erősítése. A családokkal együttmű-

Óvó nénik

Béthlehemes játék

Pünkösöd

ködi nevelésünkkel igyekszünk mintát, értékrendet mutatni, megőrizve hagyományainkat, hogy mindig lámpás lehessünk környezetünkben. Óvodai nevelésünk során a sokoldalú, harmonikus gyermeki személyiség kibontakozásának segítségét, az egyéni bánásmódot tartjuk a legfontosabbnak. A gyermekkor szépségeit, értékeit meg kell őrizni. A gyermeket Isten ajándékának tekintjük. Ennek tudatában alázattal, következetességgel végezzük a keresztény nevelés szolgálatát” – mondta Móczár Ferencné, Elvira óvodavezető.

A 2000-es esztendő fordulatot hozott az intézmény életében. A nagy érdeklődésre való tekintettel az óvodaépület bővítésére került sor, és szeptembertől már három csoportot tudnak működtetni. Így hetvenöt gyermek lehet részese nap, mint nap az itt folyó szeretetteljes nevelésnek.

Mindhárom csoportban vegyes életkorú gyerekek járnak, így a testvéreket nem kell szétválasztani, könnyebben fejleszthető a beszédkészség, a társak iránti tolerancia – vallja a vezetőnő. A kisebbek fejlődése felgyorsul, a nagyobbak felelősségérzete nő, kialakul a segítőkészség egymás felé. A felkínált napi tevékeny-

ségekben a gyerekek mindig örömmel vesznek részt, amelyben sokszor az önkéntesség dominál.

„Nevelésünk alapja a közösség. Az óvoda és a család jó kapcsolatának erősítését, az együttműködést a közös élmények megteremtésével – egyéni beszélgetések, szentmisék, jeles napok megünneplése, a közös

20 éves jubileumi ünnepség

programok által – érijük el. Az ünnepek kiemelkednek a mindennapi életből. Megerősítik a hagyományokat, és a közös élmény erejével fokozzák a közösséghez tartozást. A csoportok napirendjében a legfőbb tevékenység a játék. Valljuk, hogy a játékkal töltött idő a legnagyobb érték, a teljesítményre, az alkotásra készülődés, a lelki töltődés soha vissza nem térő kora. Ez által a keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermekeket szeretnénk nevelni” – fűzte tovább Móczár Ferencné.

Farkas Éva M. Ágnes nővér 2000 óta dolgozik óvónőként az intézményben. „Ezekben az években meg tapasztaltam, milyen közel vannak az Isten Országához a tiszta szívű és a jóra kész kisgyermek. Látom, milyen nagy ajándék számunkra, hogy Jézushoz vezethetjük őket. Láthatom, hogyan adják Jézus szeretetét tovább társaiknak, hogyan figyelnek egymásra, hogyan imádkoznak beteg társaikért, hogyan kapcsolják be játékukba is az imát, az ajándékozást, a segítséget. Próbálok megtanítani őket csodálni a teremtet világ kincseit: a virágokat, a madarak énekletét, a nap világságát, melegt. Fontos, hogy a gyermekek rávezzüljen, hogy minden ajándékot a jó Istennek köszönhetnek. Észrevegük a nap örömeit, ezáltal tanulnak meg imádkozni. Megható hallani, amikor a hét elején saját zavaikkal mondják el kérésüket, és a hét végén megköszönik mindazt, amit a hét folyamán kaptak. Igyekszünk megéreztetni velük, hogy Jézus mindenkit szeret, és vele mindenki beszélgethet” – osztotta meg övönői hitvallását Ágnes nővér.

Forrás: Szent László óvoda Jubileumi Évkönyve 2008.

Rózsáné Kubányi Andrea

Pünkösdi búcsú

A Városmajori Kolping Család Egyesület

kilencedik zarándoklata a csíksomlyói Szűzanyához

A Városmajori Jézus Szíve templomtól indulunk 2016 május 13-án fél 6-kor. 15 óras utazás után megérkeztünk fél 9-kor a szálláshelyünkre. Útközben sokat kellett araszolni, és a határon is jól megvárakoztattak.

ZETELAKÁN a Kükküllő panzióban pálinkával és sütivel fogadtak. Elhelyezkedtünk az emeleten, ahol a szobában hárman voltunk. Korán reggel keltünk, majd busszal a kb. 2 óras utazás után CSÍKTÁPOLCÁRA értünk, ahol a buszunk egy iskola udvarába állt be, mi pedig a csomagjainkkal elindultunk a nyeregbe. Két óra alatt tettük meg a 3,5 km-es utat, először síma, majd erősebb emelkedő után elértük az „ALCSÍK” szektorunkat. Ekkor még nem voltunk sokan, de 1-2 óra alatt teljesen megtelt minden szektor, még az utak is, amit szabadon kellett volna hagyni a mentőknek szükség esetén. Énekekkel és imákkal fogadták az érkező csoportokat, bemondva, honnan és hányan érkeztek. 12-kor elkezdődött a szentmise, ekkor már olyan sokan voltak, hogy szinte összeértünk. Valóban olyan megható élmény volt, hogy a világ minden tájáról érkeztek magyarul egy szívvel, lélekkel énekeltek és imádkoztak. A szebbnél szebb énekek és himnuszok könnyeket csaltak a szemünkbe. A Szentmise főcelebránsa

Városmajoriak

BIRÓ LÁSZLÓ püspök volt. A szentbeszédet Csintalan László tiszteletbeli kanonok Csikdelnei-csikpálfalvi plébános mondta csodálatos verseket idézve. „Ne hagyjuk, hogy elveszsen a ma-gyarok hite. . . , elnéptelenedjen szülőföldünk. . . , Akik ragaszkodunk Szűzanyánkhoz azok nem árják. . . , Összepakaszkodva kell imádkoznunk családjainkért, nemzetünkért és az egyházunkért!” Idézte Harsányi Lajos: Ki az Úr? c. versét, amelynek mondanivalója, hogy a sok hamis isten után „Örökkön és örökkön az Isten lesz az Úr!”

Az aldoztatást sok atya végezte. A tömeg fel- és lemenő sorokban vonult az átyák elé. A himnuszok elénéklése után még maradtunk, és elimádkoztuk a búcsú elnyeréséhez az imát, majd ott helyben elfogyasztottuk ebédünket. Ezt követően elindultunk lefelé, de előbb megnéztük az oltár jobb oldalán található Szűzanya szobrot. Ez a kegytemplomban levő másolata, ahova sajnos, be sem jutottunk a nagy tömegtől.

Lassan kezdett kiürülni a nyereg, mire leértünk, már az eső is el kezdett esni. A kegytemplom mögött már nagy volt a tömeg. Sokan vásároltak emlékeket a kegytárgyárusoknál az otthoniaknak. Kicsit fárasztó volt a buszhoz való visszatérés, mintha hosszabb lett volna az út. A háziak finom zöldséglevessel és töltött káposztával vártak minket, persze a pálinka és az áfonyalikör sem hiányozhatott. Még voltak, akik vacsora után átmentek az egy kilométer távolságban levő Művelődési házba, ahol a fiatalok népi táncot és éneket adtak elő.

Másnap reggel korán keltünk. Reggeli után jött

a helyi idegenvezető hölgy, aki a 2,5 óras úton elmesélte, mit fogunk megnézni Kézdivásárhelyen. Szép időben érkezünk, a TOLVAJOS TETŐN áthaladva, a NYERGES TETŐN picit megpihentünk, ahol nemzeti színű szalagokkal díszített, történelmi időket megjelenítő kopjafák vannak felállítva a székeley kapu előtt, és vele szemben megnéztük a 48-as emlékművet. KÉZDIVÁSÁRHELYEN a szép főtéren kiszálltunk és körbejártuk, megcsodáltuk a felújított épületeket. Vásárváros lévén, itt voltak a különböző céhmesterek házai. Kovácsoltvas erkélyek, szép kapualjak – így folytatódtak az utcasorok. Gyönyörű látvány volt a Vigadó és a régi Városháza épülete is, amelyben a céhtörténeti múzeumot tekintettük meg. Sajnos, a felújítás miatt, nem láthattuk a babamúzeumot. A Főter közepén áll GÁBOR ÁRON szobra, ahol éppen kis cserkészeket avattak. Megható volt nézni, és délben még a református templom harangját is meghallgattuk.

Innen továbbmentünk GELENCÉRE, ahol a 81 éves KELEMEN DÉNES tanító bácsi az 1245-ben épült katolikus

48-as emlékmű

műemlék templomot mutatta be, amely az UNESCO világörökség része. Boltozata beszakadt, ezért kazettás mennyezetet kapott 1628-ban. A hajó oldalán 14. századi freskók láthatók, amelyek Szent László legendáját ábrázolják. A szentélye eredeti, ablakai gótikusak. A templomot védőfal veszi körül. Hátral a temetőben

kopjafák állnak, köztük DÉNES bácsi faragványja is. Az 5130 főt számláló városban, csak 86 református

Korondi Körösi-Csoma emlékmű

hívó van, talán ezért is van minden házon kereszt. Hazafelé megálltunk HOMORÓDFÜRDŐN, ahol megkóstoltuk a borvizet, és még hoztunk is belőle. Vasat és egyéb ásványi anyagokat tartalmaz, amely különböző betegségekre javallt. Siettünk haza, ahol 5 órákor finom ebédre vártak. Utána busszal kivittek a Küküllő patakig, majd onnan még 1 km-t gyalog tettünk meg a település határáig, ahol virágokkal vártak a gyerekek. Az asszonyok népviseletbe öltözve, a papok, a ministránsok és mi, zarándokok, a városmajori zászlónnal, virágcsokrokkal vártuk a

Zetelakiak

megfáradt zetelakiakat, akik a búcsúból 50 km-t tettek meg a hegyen keresztül gyalog és lóháton. Közel egy órát vártunk rájuk, de egyszer csak megjelentek, először a lóháton érkezők, majd a gyalogos, csengettyűs fiatalok, a középkorúak és a kis gyerekek. A tömeg lassan elindult szép körmenetben a kántor vezetésével, Mária énekekkel a templom felé, élen a kereszttel. A hatalmas templom megtelt, és a szép homília után a sok áldozót látni nagyon meható volt. Csak úgy zengett a csodálatos, tiszta magyar énekektől az Isten háza. A himnuszok után a plébános atya elővezette a legfiatalabb zarándokot, a 7 éves Szabó Péterkét, akit kivitt az ambóhoz, hogy megtapsoljuk. Azt kérte tőle az atya, ha annyi időse lesz mint ő, akkor is tegye meg ezt az utat. Az áldásosztás után buszunk visszavitt a panzióba, ahol átvettük a megrendelt juhsajtot, juhtúrót, pálinkát, likőrt és lekvárt stb. – ki mit rendelt.

Őszepakoltunk és reggeli után nagyon korán – esőben – indultunk KORONDRA. Itt tettünk egy rövid sétát, és az ajándékok megvétele után elindultunk hazafelé. Fél úton már sütött a nap, és a határnál is hamar átjutottunk. Este 7 után már itthon is voltunk. A két sofőrnek megköszöntük, hogy balesetmentesen értünk haza.

Ésre sem vettük, hogy nem Magyarországon vagyunk, mert egész utunk során csak magyar szót hallottunk. Erdélyben sokkal izesebben beszélnek, mélyen vallásosak, és több gyermek van a családokban.

Köszönjük Lambert Zoltán atyának a lelki vezést, Boldvai Beának és Boldvai Józsefnek a nagyon gazdag és értékes programot. Szeretnénk 2017-ben a 10. évi zarándokúton is részt venni ezzel a lelkes kísérettel. Ekkor lesz ugyanis a Csíksomlyói búcsú 450 éves évfordulója.

Szöveg és fotó: Szilvási Istvánné, Marika

Kiemelkedő művészeti értékekkel bíró festmény került elő az ismeretlenségből!

Az elfeledett oltárkép

A Belvárosi Pesti Ferences-templom padlásán több mint fél évszázada elfeledve és rossz állapotban heverő oltárkép felületét nemrég még olyan vastag szennyeződés és megcsótódott lakkréteg borította, hogy azon sem a kompozíció, sem maguk a figurák nem voltak kivehetők. A 2015–2016-os restaurálás után vált csak nyilvánvalóvá, hogy a magyarországi egyházi- és állami gyűjtemények, múzeumok anyagát figyelembe véve is kiemelkedő művészeti értékekkel bíró festmény került elő az ismeretlenségből, óriási meglepetést okozva nemcsak a nagyközönség, de a művészettörténészek számára is. A szakirodalomban hiába keresnénk róla mentionsásokat, vagy akár csak említéseket, mindössze a Ferences-templom 19. századi krónikásai emlékeztek meg eddig a festményről pár soros, kézzel írt feljegyzéseikben.

Görbe Katalin, Magyar Képzőművészeti Egyetem Restaurátor Tanszékének tanára volt az, aki a kép rossz állapota ellenére meglátta benne a művészeti értéket és Heitler András tanszékvezetővel együtt egy éven át irányították a festmény restaurálását. Ennek a beavatkozásnak köszönhetően tártul fel a földi világ horizontjától kezdve a felhőkön térdelő szentek körén át az Atyaisten ragyogó égi birodalmáig tartó monumentális égi jelenés. A kép ragyogó színvilága, az égbolt erőteljes, a római barokk templomboltozatokat idéző térszerkezete, a donátor meghitt jelenlete, a gyógyónövényes könyv és a selymeknek, kelméknek a velenecsi festészetet idéző eleganciája olyan művészi színvonalat mutatnak, hogy kétség nem fér hozzá: különleges remekművel találkozhatunk.

A segítő orvos szent

A festmény megrendelője a kép jobb alsó részén látható, mellén keresztbe tett kézzel tekint Máriára, aki a kép középpontjában, felhőkön ül, és kitárt karral közbenjáróként fordul az Ég felé. Ő a Mennybe felvett Istenanya, aki fogadja a hozzá forduló szentek kéréseit: bal oldalon a hermelin bélésses, ragyogó brokát köpenyben térdelő orvos szent, Szent Pantaleon, aki jobbával mutatja be Máriának a donátort, baljában vörös börtököt tart, melyben a sebészeti kézi műszerek nyomai ma is jól kivehetők.

Egy felsőbb égi szférában, Mária közvetlen közelében Szent Jeromos látható az oroszlánnal és bíborosi kalapjával, vele szemben pedig Szent Ferenc szétárt karokkal fordul Mária felé. Mellettük kétoldalt, a festmény jobb és bal oldalán egy-egy Iliomot tartva a domonkos rend két szentje, Szent Domonkos és Sienai Szent Katalin keresztbe tett kézzel tekintenek az égi jelenet felé. Felettük két bibliai szent, Keresztelő- és Evangélista Szent János fogják közre a kép felső harmadában aranyló háttér előtt a felhőkön megjelenő Szentháromságot. Krisztus az ábrázolás középpontjában lévő Földgömböt tartja az Atyaistennel együtt, felettük a Szentlélek galambjában lebeg, akinek a sugarai az egész képre kiterjednek.

A segítő orvos szent így módon ajánlja a közbenjáró Máriát és a Szentháromság figyelmére a kép megfestésének idején még a mulandó, földi világhoz tartozó donátort. Olyan átgondolt és pontosan kialakított teológiai rendszer ez, amelynek megalkotója nyilvánvalóan egy hittudományban jártas tudós tanácsadó vagy egyházi szeminárista lehetett. Ez a feszes, dogmatikus tartalom azonban kiegészül egy olyan motívummal, amelynek megjelenítésére nincs még egy példa az európai festészet történetében: Dioszkoridész gyógyónövényeket bemutató kódexének egy 16. századi fordítása is szerepel az oltárképen. Ez az, amitől a festmény jelentése jóval túlmutat az ellenreformáció idején megszokott egyházi tematikán: az orvos szent a donátor mellé helyezett botanikai témájú könyvre hívja fel a figyelmet, miközben a közbenjáró Máriához fordul.

Forrás: Dr. Fehér Ildikó

művészettörténész, egyetemi docens

<http://www.mke.hu/dioszkoridesz/index.html>

A Pilisszántóért Egyesület civil közhasznú szervezetként működik a faluban több mint tíz éve. Munkájának eddigi gyümölcseit a www.pilisszantozarandokhely.hu honlapon láthatjuk. A három nemzeti közötti zarándok útvonal metszéspontjában fekvő, gyűjtőnévként „Csillagösvénynek” elnevezett zarándokhely erkölcsi értéke felbecsülhetetlen, mert igazi hasznát nem a bankban értékelik, hanem az emberek lelkében. A Csillagösvény nem egy gazdag magánember vagyona, hanem a falu közösségének, sőt az országnak a közkinccse! Történelmi nagyjaink üzenetét hordozza. Falunk Kárpát-medence kiemelt történelmi és kulturális helyszínén, a Pilis kapujában fekszik. Az örökség büszkeséggel tölt el bennünket, de veszélyes időkben fokozottabb felelősséget is ró ránk érzése! Pilisszántóért Egyesület ennek az erkölcsi kötelezettségének kíván szolgálni mindenképp. Nyilvánvaló, hogy a világ komoly válságban vergődik. Ha nem is értjük, de érezzük, hogy valami nagy baj van. Látjuk, hogy Európa a létezését köszönhető keresztény kultúra

elhagyásával utat nyitott a káoszra. A Csillagösvény szellemi íve és értékrendje nemzeti és keresztény. Egyvalami még hiányzik a végén: a Himnusz, melynek első sorát egy „Áldást osztó Jézus” kőszobor ábrázolná. „Isten dild meg a magyart!” Elképzelésünk szerint a kibányászott hatalmas kőtalán fölötti sziklapárkányról adná áldását a magyarság megmaradásáért. Innen a Pilisből az egész Kárpát-medence látszik, így az Áldás is eljut hozzá, nem csak az előtte fekvő falunkra. Jó szívvel ajánlom honfitársaim figyelmébe ezt a különleges helyszínt, amely a hazánkban megrendezésre kerülő Katolikus Világátalkozó rendezvényei szempontjából is vonzó lehet Budapesttől húsz kilométerre. Az egykori kőbánya hatalmas öblében több ezer ember befogadására alkalmas Szikla Színház működik. A különlegesnek ígérkező, szent helyeket érintő „Ultra maratoni” útvonala itt megy keresztül. Az aug. 15 és 20 között megrendezésre kerülő IX-ik Magyarok Világkongresszusának és a Jézus szo-

Felhívás a világ magyarjaihoz!

bor gipszből felállított mintájának eredményessége a magyar összefogás közös sikere volt. A brazil néplélek állapotát a Riói Jézus szobor ismertette meg a világgal. A magyart az „Áldást osztó Jézus” tenné innen a magyarok szent hegyéről, a Pilisből! A Pilisből elkiallított szó pedig nem lehet pusztába kiáltott szó! Így gondoltuk, hogy a szobor nemzeti összefogással épüljön meg, mert így nyilvánul meg a népakarat. A legalább 3 méteres szoborhoz min. 5 millió Ft-ot kell összegyűjteni. Nem magáncélú haszonyszerzésről szól a dolog, hanem keresztény hazánk erkölcsi értékeinek megvédése és kinyilvánítása a cél. Magyarország jó híre növekszik tőle. Új értékkel gazdagodik nem csak falunk közössége, hanem keresztény hazánk egész Európának példát mutató értékrendje. A szobor felállításával bizonyítjuk „Él nemzet e Hazán!”

Levéli: 2095 Pilisszántó, Vörösmarty út 20. Tel: 06 30 2685953 Pilisszántóért Egyesület Pilisvörösvár és Vidéke Takarékszövetkezet számlaszám: 65700031-10123140 Adója 1%-át a 18715125-1-13 adószámom fogadjuk a nemzet hálás köszönetével! Szőnyi József Pilisszántóért Egyesület elnöke

Régebbi számaink telefonon megrendelhetők postai utánvétellel.
 Telefon: 221-1524 vagy mob: 06-70-244-0240 Interneten is fogadjuk megrendeléseket:
www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@szentkereszt.hu

Előfizetési megrendelő

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint ..... példányban.

Előfizetési díj: 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

OTP Bank: 11714006-20385251 számú

számlára való befizetéssel lehet előfizetni a Szent Kereszt Magazinra, vagy csekken az alábbi rovatok kitöltésével.

Megrendelő (előfizető) neve: .....

Cím: .....

Kézbesítési cím: .....

(csak akkor töltsd ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

.....
 aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

Veritas az Elesettekért Alapítvány
 1142 Budapest Erzsébet királyné útja 86.

Felhívás

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő – kíván segíteni, élelmi- és gyógyszersegéllyel a

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNkat!

Támogassa adója 1 %-val kiemelten közhasznú alapítványunkat!

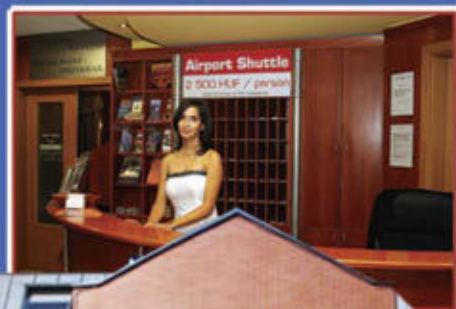
VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

OTP Bank: 11714006-20385251

Adószám: 18161980-1-42

Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban

HOTEL VERITAS

Várjuk szeretettel hotelünkbe és éttermünkbe házias ízekkel!

1144 Budapest, Magyoródi út 8. www.hotelveritas.hu E-mail: hotel@veritas.hu

Születésnap partik, gyermekzsúrok szervezése programokkal

Éttermünkbe asztalfoglalás: 273-22-33 mob: 06-30-864-6564